Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Ljudje imamo ravno zadosti vere, da drug drugega sovražimo, a ne zadosti, da bi drug drugega ljubili.

Jonatan Swift, angleški satirik, pisec »Guliverja« *(1667—1745)*

Leto XI. Ljubljana 15. junija 1939 Štev. 24 *(504)*

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 27/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. Račun poštne hran. v Ljubljani št. 15.393. - Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3mm in širina 55mm) 7 din; v oglasnem delu 4·50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Kopalna oblekca in jopica za triletnega otroka

(Gl. str. 7)

Vzroki in učinki

Nove angleške izjave. — Napetost v Gdansku. — Strang v Moskvi. — Beg s Slovaškega

V *Ljubljani,* 14. junija.

V današnjih razmerah, ko ne velja več skoraj nobeno načelo klasične diplomacije, je celo za diplomatske časnikarje v prestolnicah, torej pri viru dogodkov, dostikrat težko, ločiti videz od resnice. Sklepanje iz dejstev na vzroke in iz vzrokov na učinke je tehtno le tedaj, če so dejstva res dejstva, ne pa zgolj krinka.

Politični kronist v Ljubljani mnogo teže prodre v bistvo stvari kakor njegov srečnejši tovariš v Beogradu, kaj šele v Londonu in Parizu, v Rimu ali Berlinu. Toda to velja v glavnem le za dogajanje, ki je še v teku; pri dogodkih, ki so že prišli v zgodovino, je presoja vzrokov in učinkov pri nas in drugod že dosti bolj izenačena: ker so ti dogodki že nekako kristalizirani, ustaljeni, brez umetne navlake, ki jo od daleč teže razločiš kakor od blizu.

Zato lahko iz politične zgodovine, polpretekle skoraj prav tako kakor klasične, pri nas enako sklepamo kakor v Londonu ali Berlinu. Iz starega sklepamo na novo; iz preteklosti na sedanjost in prihodnost. Dejstva, ki jih ne moremo zaznati s čuti, nekako izračunamo; kjer nas oči in ušesa puste na cedilu, si moramo pomagati z razumom in instinktom, z logiko in psihologijo.

Bralci naj nam oproste dolgi uvod, v današnjih časih se nam zdi dvakrat potreben. V spodnjih vrsticah navajamo najvažnejše dogodke prejšnjega tedna, t. j. dejstva; potrudili smo se, da vam jih predstavimo po možnosti gola, brez krinke, in v kronološkem redu; tako se laže vidi zveza med vzroki in učinki. Polpretekla zgodovina je zelo bogata s podobnimi dogodki. Naša dolžnost je, da si jih zapomnimo in da se iz njih česa naučimo. To se pravi: da iz njih sklepamo na prihodnost.

•

Chamberlain in Halifax: »Velika Britanija nikomur ne želi nič slabega in se je pripravljena z vsakomer sporazumeti.«

Angleški in francoski časopisi: »William Strang bo odložil svoj odhod v Moskvo.« (Strang je bil eden izmed Runcimanovih sodelavcev v Pragi.)

Resen incident v Kladnu pri Pragi: nekega nemškega redarja najdejo ubitega. Proglasitev obsednega stanja, razpis nagrade 150.000 kron za storilce, mesto mora plačati 500.000 kron kazni, in sicer 80% Židje, 20% pa pristaši dr. Beneša. Več sto ljudi aretiranih.

Dva dni nato incident v Nachodu: v prepiru med uradniki nemške in češke policije pade češki redar, smrtno zadet od revolverskega strela. Protektor rajha razglasi, da je odredil strogo preiskavo in da so krivce že našli.

Spremenitev angleškega programa: Strang odleti v Moskvo. V Londonu so optimisti, v Parizu mislijo še zmerom na Chamberlainov in Halifaxov govor. »Epoque« piše, da si Francozi tazlagajo gesto britanskih ministrov kot znak slabosti.

Razširjo se glasovi, da se Rusija pogaja z Nemčijo o trgovini.

»Monakovčan« Marcel Déat porabi priložnost in napiše v »Oeuvru« podoben članek kakor pred mesecem dni: Francija nima vzroka, priznati Rusiji njen »življenjski prostor«, češ da bi s tem le pospešila vojno. »Popolnoma napačno je, zagraditi Nemčiji pot na vzhod.«

Anthony Eden: »Ne vidim vzroka za optimizem. Prihodnji meseci bodo resnejši in nevarnejši, kakor smo jih kdaj koli doživeli.«

Nova Chamberlainova izjava: »Pomirjevalna politika nam je prinesla mnogo razočaranj, toda naše oboroževanje gre tako hitro od rok, da se bo vsaka država, naj bo še tako močna, dobro premislila, preden se nas bo upala napasti.«

Novi incidenti v Gdansku.

Praški dopisnik »Timesa« poroča, da so Gaydovi fašisti, ko so jih češki redarji razganjali, grozili: »Maščevali se bomo 15. junija!« Iz tega sklepa dopisnik, da se pripravljajo ta dan važne spremembe v protektoratu.

»Češke Slovo«: »Ne moremo verjeti, da bi bil Čeh ubil nemškega policista, kajti Čehi so disciplinirani. Atentati niso izraz češkega značaja in z zahrbtnostjo se češki narod ne bori za svoje pravice.«

Daladier ob odkritju spomenika maršalu Joffru, zmagovalcu na Marni: »Zmaga na Marni je več kakor samo vojaški triumf: zmaga je človeške civilizacije, ki jo imamo nalogo in čast braniti. Zato je ta zmaga dobila simbolen pomen za ves svet, general Joffre je pa z njo postal rešitelj svobode.«

Kerillis po večdnevnem obisku v Londonu: »Angleži, ki sem z njimi govoril, so danes prepričani, da je vojna bolj ali manj neizogibna.«

Diplomatski urednik »Manchester-Guardiana«: »Nemčija se pripravlja, da v bližnji bodočnosti uredi poljski problem, menda nekako v septembru.«

Novi glasovi o pogajanjih med Rusijo in Nemčijo.

V Londonu so kljub temu optimisti: »Če govore v Parizu, da Staljin sploh ne mara skleniti zveze in s svojo taktiko samo zavlačuje odločitev, moramo pripomniti: če bi bili Anglija in Francija pristali na zadnje ruske predloge — predloge, ki na koncu koncev niso bili absolutno nesprejemljivi — bi bila Rusija že vezana nanje. Če bi Staljin hotel torpedirati pogajanja, bi bil kratko in malo postavil takšne pogoje, da jih London in Pariz ne bi mogla sprejeti, pa tudi ne zvrniti krivde za neuspeh na Moskvo.« (Brez logike ta preudarek res ni.)

Angleški krali na obisku pri Rooseveltu. Angleški listi pišejo, da je stisk roke obeh državnih poglavarjev simbolnega pomena.

Glas iz Berlina: »Poljsko odklanjanje gdanskih zahtev bo le še povečalo željo Gdančanov po čimprejšnji priključitvi k Nemčiji. Zahodni demokraciji dajeta Poljski potuho, a Nemčija ne bo več dolgo tega gledala.« (Iz poluradne »Diplomatske in politične korespondence«.)

V ponedeljek pristanejo na vojaškem letališču v Deblinu (Poljska) tri slovaška letala. Častniki dado letala poljski vladi na razpolago in povedo, da so zbežali s Slovaškega, ker ne marajo več prenašati sedanjih razmer. Po njihovem bodo Nemci kmalu zasedli vso Slovaško.

Angleška oblastva v Tientsinu izroče Japoncem dva Kitajca, ki ju Japonci dolže, da sta ubila nekega podrejenega jim kitajskega carinskega nadzornika. Oster protest kitajske vlade v Londonu.

Časopisi poročajo, da vpliv bivšega slovaškega ministra Sidorja čedalje bolj narašča. Okrog njega se zbira posebno slovaška mladina. (Sidor je eden izmed najuglednejših članov Hlinkove stranke. V nasprotju s Tiszom je bil marca za to, da ostane Slovaška v češkoslovaški državi.)

Chamberlainova izjava: »Dokler bom živ in zdrav, bom nadaljeval svojo politiko miru.«

•

H koncu še dve reminiscenci, brez sleherne zveze z gornjimi dejstvi.

Te dni mineva 16 mesecev, odkar sir Anthony Eden ni več zunanji minister.

Te dni mineva 8 mesecev, odkar je sir Runciman odšel »na oddih« v Avstralijo.

Kako čas hiti! **Observer**

K dogodkom na Češko-Moravskem: protektor Neurath in prezident Hacha.

Beneš apelira na ZN

Sovjetska vlada je poslala prejšnji teden generalnemu tajniku Zveze narodov tole pismo:

Na prvi tajni seji ZN dne 22. maja t. l. sem omenil neko sporočilo dr. Beneša, ki ga kot takratni predsednik sveta spričo pravnih težkoč nisem mogel prebrati. Moja vlada ima prepis omenjenega sporočila dr. Beneša in mi je naročila, naj zahtevam, da se to sporočilo predloži Zvezi narodov na prihodnjem zasedanju. Čast mi je torej, prositi vas v imenu sovjetske vlade, da pošljete priloženi prepis brzojavke članom Zveze narodov. **Majski**

Sporočilo pride na dnevni red jesenskega zasedanja ZN. V njem apelira dr. Beneš kot bivši predsednik češkoslovaške republike na čut pravičnosti v Zvezi narodov zastopanih držav in jih poziva, naj ne vzamejo na znanje aneksije Češke in Moravske. Dr. Beneš se pri tem sklicuje tudi na to, da je celih 17 let deloval v Zvezi narodov, večkrat celo kot njen predsednik, in da je vse njegovo delovanje stremilo za ohranitvijo častnega miru.

Enaka pravica za vse narode

»Temeljno načelo miroljubnosti je, da dobi vsak narod svojo pravico,« je izjavil v Kölnu državni svetnik Grohe. »Francija in Anglija tega nočeta, ker nam ne dasta kolonij. *Samo Nemčija ima pravico, govoriti v imenu Evrope* — Nemčija, ki v njej utriplje srce Evrope, Nemčija, ki hoče za vse narode enake pravice in ki ne bo več gledala, da bi Francozi in Angleži zatirali druge narode.«

(Po »**Novi Riječi**«)

V Hitlerjevih rokah

Brat nemškega generala Karla Haushoferja, izdajatelja »Časopisa za geopolitiko« in enega izmed najintimnejših zaupnikov Adolfa Hitlerja, je te dni napisal, da so sedanji evropski dogodki »intermezzo, kakršnemu čez nekaj mesecev slede sovražnosti«. Po njegovem so nesoglasja v Evropi postala nepremostljiva. »Danes doživljamo čas, ki ga moremo primerjati samo z dobo 30letne vojne.«

Pisec končuje članek z besedami: »Usoda belega plemena in evropske kulture je v führerjevih rokah.«

Šef britanskega generalnega štaba general Gort (na desni) **sprejema svojega francoskega tovariša generala Gamelina. Francoska vlada je pred kratkim imenovala generala Gamelina za generalisima, po njegovi vrnitvi iz Londona smo pa brali, da bo v primeru vojne postal tudi vrhovni poveljnik angleške armade.**

Češki in slovaški značaj

...Zasmehovali smo češko varčnost, čeprav bi se bili morali od nje učiti. Norčevali smo se s češko natančnostjo, čeprav bi jo bili prav tako potrebovali kakor Čehi. Prezirali smo češki smisel za red, a prav danes bi nam bil tako zelo potreben.

Priznajmo si brez ovinkov: Čehi so imeli trdo nemško šolo in v njej so si ustalili svoj narodni značaj.

In mi? Mi smo živeli v madžarskem okolju in od njega smo dobili samo površnost in zunanji blesk brez trohice notranjega bogastva. Ta duh je — ne prikrivajmo si! — prevzel vse slovaštvo, posebno kmeta in delavca, malomeščana, obrtnika in trgovca, najbolj pa naše razumništvo. To je jasno vsakomur, kdor pozna našo preteklost in opazuje našo sedanjost. (»**Slovak**«, *glasilo Hlinkove stranke.)*

Najhujša kriza po propadu rimskega cesarstva

Sedanja kriza, je rekel bivši minister Stimson, je najhujša, kar jih je svet doživel v zadnjih 400 letih. Po mojem je morda celo najhujša po razpadu rimskega cesarstva (pred 1500 leti). Vse kar je cvetelo toliko stoletij po zmagi krščanstva, danes propada: viteštvo, spoštovanje človeških pravic in človeške duše, demokracija, svoboda, zakonitost, civilizacija, čast. — —

Dorothy Thompsonova (Newyork)

Simbolen nagovor

... Evropske male države štejejo več kakor 100 milijonov ljudi. Zakaj se ne bi približale druga drugi na gospodarskem in moralnem polju, da bi skupaj ustvarile, kakor je reklo Vaše Veličanstvo, trajen in plodonosen sporazum misli in hotenja v boju z veliko nravnostno in gmotno stisko naših dni?

(Iz pozdravnega nagovora belgijskega kralja Leopolda na holandsko kraljico Viljemino ob njenem obisku v Brusiju.)

Nemške čete korakajo na Slovaško

Londonski »Daily Telegraph« poroča 14. t. m. iz Berlina: Uradni nemški krogi so snoči priznali, da so poslane nemške čete na Slovaško, izjavljajo pa, da gre zgolj za akcijo v okviru slovaško-nemške pogodbe. Nemci bodo v teku današnjega dne zasedli vse važnejše kraje na slovaških mejah.

Ali ste brali...

... da je lord Halifax naročil angleškim konzulom v kitajskih koncesijah, da nastopijo skupaj z Japonci kar najodločneje proti kitajskim »teroristom«?

...da celo grof Pariški, pretendent na francoski prestol, zahteva brezpogojno zvezo med Francijo, Anglijo in sovjetsko Rusijo?

... da so nemške oblasti prepovedale prodajo razglednic godesberškega hotela, kjer sta se lani v septembru sestala Hitler in Chamberlain?

... da DNB poroča, da se je v Rusiji pomnožilo prebivalstvo od leta 1926. za 15·9%, v Italiji za 9%, v Nemčiji za 7%, na Angleškem za 5% in na Francoskem za 2·7%?

... da na Japonskem že popisujejo vse zlato zasebnikov v vseh mogočih oblikah?

...da so železnice češko-moravskega protektorata zaradi varčevanja in iz drugih vzrokov ukinile vlake na Jadran?

... da je vlada »neodvisne« Mandžurije priznala »neodvisno« Slovaško?

...da se v Tokiu tolažijo, da se imajo Kitajci za svoje vojaške uspehe zahvaliti osmim višjim francoskim častnikom, ki vodijo kitajske čete?

Družinski tednik

Dobra reklama

Na veseličnem prostoru je bilo, kjer je polno raznovrstnih stojnic. Pri neki stojnici so se pa posebno gnetli ljudje. Kaj neki je to? S to mislijo se počasi zrinem med ljudi, do bližnje stojnice. Neki hripavi glas je kričal: »Vsaka ‚številka' zadene! Številka dva dinarja«, itd. Res, vsaka ‚številka' je zadela, toda dobitki niso bili vredni dveh dinarjev, kolikor je stala.

Naenkrat pa zadene neki gospod lepo budilko. Ves vzhičen jo razkazuje okoli in vzpodbuja še druge okoli stoječe ljudi, naj kupijo številke. Srečen dobitnik budilke se je nato kmalu odstranil. Njegovo početje se mi je zazdelo sumljivo in sem ga pričel slediti. In glej! Ko je obhodil nekaj paviljonov, se je z druge strani vrnil k stojnici in postavil uro na eno izmed polic stojnice...

Prejšnji ljudje tega seveda niso opazili, ker so že odšli, tisti pa, ki so bili okrog stojnice, zdaj niso vedeli za srečnega dobitnika budilke in so mislili, da jo je zato prinesel, da jih bo več. **K. A.**

Politični teden

Nj. Vel. Kralj Peter II. je napravil maturo

Naš mladi kralj je letos položil višji tečajni izpit. Ob tej priložnosti je bila v dvorcu Dedinju svečanost, ki so se je udeležili poleg Nj. Vel. kralja Nj. Vel. kraljica Marija, knez namestnik Pavle, kneginja Olga, kraljeva namestnika, guverner Nj. Vel. kralja s profesorji in drugi dostojanstveniki.

Guverner Nj. Vel. kralja je prebral zapisnik komisije o zrelostnem izpitu, ki ga je naš mladi kralj polagal od 5. do 7. junija. Po srednješolski uredbi so na podlagi ocen pismenih nalog Nj. Vel. kralja oprostili ustnega izpita. Izpitni odbor je na podlagi prejšnjih letnih ocen priznal mlademu kralju zrelost in sposobnost za študij na visokih šolah in univerzah. Po sporočenem uspehu je guverner Nj. Vel. kralja govoril o marljivosti in neutrudljivem delu visokega učenca. Naposled so vsi navzočni čestitali Nj. Vel. kralju k njegovemu lepemu uspehu.

Dr. Korošec o samoupravi

V nedeljo dopoldne so se zbrali v dvorani kina Uniona zastopniki 322 slovenskih občin, ki so predsednika senata dr. Korošca izvolile za častnega občana. Izročili so mu skupno častno diplomo.

Zborovanje je vodil predsednik županske zveze in je v svojem govoru orisal zasluge in delo dr. Korošca. Dr. Korošec se je za počastitev zahvalil in dejal, da je ponosen na to, da ga je večina slovenskih občin izvolila za častnega občana. Omenjal je tudi položaj županov med Slovenci, zlasti pa njihov pomen kot voditeljev samoupravnih enot. Med drugim je dejal, da je naše življenje v Jugoslaviji prav za prav neprestana borba za samouprave. Te samouprave naj bodo pa takšne, da Jugoslavije ne bodo zrahljale, temveč jo okrepile in utrdile. Dr. Korošec je prepričan, da smo vse bližje tem idealom.

Dr. Korošec je končal z vzkliki kralju, knezu namestniku, Jugoslaviji, Sloveniji in slovenskim županom. Vsi navzočni so zapeli himno »Hej Slovani«.

POVSOD NA SVETU JE TAKO...

DRUŽINA, KI MORA ZARADI OTROK SPATI POD MILIM NEBOM

Beograd, junija.

Dve resnici sta v tej zgodbi, dve resnici, ki ju srečujemo v današnjem življenju povsod in vsak dan, samo morda ne tako izraziti, ne tako bodeči. Prva resnica je, da se revščini pogosto rada pridružita še nova revščina in beda. Druga resnica je pa, da družine z otroci le težko dobe primerno stanovanje.

»Oddam stanovanje družini brez otrok«, lahko vsak dan bereš v časopisu med malimi oglasi. Gospodarjem, ki oddajajo takšna stanovanja, se zdi zadeva čisto v redu. Hišo imajo in imeti hočejo tudi svoj mir. Drugače je pri srcu družinskemu očetu s petimi ali več otroki. Kam z njimi? Povsod se jih otepajo, povsod branijo. Če ima človek denar, že še gre. Naposled, po dolgem iskanju, le najde primerno stanovanje in živi v njem, dokler mu ga gospodar ne odpove. Zaradi otrok...

Še vse drugače, bednejše in hujše je pa, če ima takšna mnogoštevilna družinica le malo denarja ali pa skoraj nič. Tedaj je na milost in nemilost izročena okrutnim ljudem, svojim bližnjim, ki v takšnih primerih navadno pokažejo, da so slabši od živali. Človek bi vsaj rekel tako, če premisli, kaj se je te dni pripetilo v Beogradu.

V beograjskem predmestju spi sedemčlanska družina že nekaj dni pod milim nebom. Oče, Milojko Jović, je delavec v neki opekarni. Na dan zasluži 28 din, na mesec torej 840 dinarjev. Na vsakega člana družine pridejo na dan 4 dinarji. Bore štiri dinarji za hrano, za obleko, za stanovanje, za vse. Vseeno je družinica Jovićeva doslej prav zadovoljno živela.

»Nekako šlo je,« pripoveduje mati, Ana Jovićeva. »Včasih smo stradali, toda imeli smo streho nad glavo.«

Mati petih otrok. Sredi travnika stoji, sredi sobe, primitivno postavljene pod milim nebom, sredi dveh starih postelj in zarjavelega štedilnika, izpod njega se iz še mokre suhljadi vije proti nebu dimnat plamen. Okrog nje se igrajo otroci. Pet jih je, vsak sega komaj drugemu do glave. Mati jih pogleda, objame jih s pogledom, ki sta v njem skrb in ljubezen. »Kaj hočete? Hudo je z otroci, še hujše, če jih ni.« Solze jo oblijejo. In pripoveduje:

»Mož dela v tovarni za opeko in tamkaj blizu opekarne smo doslej imeli tudi majhno sobo. Zdaj je pa nekdo dejal, da potrebujejo to sobo za kočijaža in morali smo se izseliti. Preselili smo se kar na dvorišče, kjer smo za silo postavili stanovanje in spali prvo noč pod milim nebom. Prepričana sem bila, da bomo že drugi dan dobili sobo. Saj bi jo plačali. Ko sem drugi dan vstala in šla iskat sobo, me še poslušati ni hotel nihče, kakor hitro sem povedala, da imamo pet otrok. Z dvorišča smo se morali preseliti čisto na plan, na travnik. Tukaj ne bomo mogli živeti. Zdaj je še lepo, lahko se pa pooblači in prične deževati. Prehladili se bomo...«

Med pripovedovanjem menjuje obkladke otrokom, strahovito so jih ponoči opikali komarji. Prilaga suhljadi na ogenj, na štedilniku nekaj vre. Ta delavska mati ni pozabila, da so njeni otroci lačni. Malčki so dobro oblečeni, snažni in zakrpani. Nekaj časa se igrajo, ko se pa okrog družine pod milim nebom nabere le preveč radovednežev, se plašno stisnejo drug k drugemu in strme v ljudi...

Ti ubogi ljudje, ta družina so živ očitek naše civilizacije!

Silno neurje je v preteklih dneh zajelo Savinjsko dolino. Med dežjem je padala tudi toča in je napravila zlasti veliko škodo okoli Vranskega. Strele, ki so neprestano švigale, so terjale dve življenji. Ubile so 45letnega zidarja Martina Gračnerja iz Medloga pri Celju in 28letnega zidarja Josipa Krivca z Dobrove pri Celju.

Avtobus je povozil 17letno mlekarico Marijo Verzelovo. V Mariboru se na vogalu Aleksandrove ceste in Kolodvorske ulice s svojim kolesom ni mogla o pravem času izogniti. Težak avto je šel preko nje in Verzelova je obležala na mestu mrtva.

10 let je minilo, odkar je planinska podružnica v Poljčanah postavila na Boču visok razgledni stolp. Nanj se je povzpelo med tem časom okrog 20.000 izletnikov. Ob 10letnici nameravata poljčanska in rogaška podružnica SPD zgraditi pri Sv. Miklavžu na Boču planinski dom.

20letnico Združenja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov so proslavili jugoslovanski inženirji na jubilejnem kongresu v Novem Sadu v dneh od 10. do 12. junija. Na kongresu so izpremenili nekatera pravila in preimenovali svoje združenje v zvezo inženirskih društev.

Z britvijo si je prerezal vrat nečak pokojnega Nikole Pašića, načelnik pravosodnega ministrstva iz Beograda, Radomir Naid Pašić. Samomor je izvršil v Požarevcu pri svoji sestri. Pašić je bil odličen pravnik; njegovi tovariši menijo, da si je vzel življenje v duševni zmedenosti.

Smrtno se je ponesrečil železniški delavec Vinko Kurent iz Ribnice. Pri premikanju vagonov so ga stisnili odbijači in mu prizadejali težke notranje poškodbe. Vse prizadevanje zdravnikov, da bi ga ohranili pri življenju je bilo zaman. Kurent je kmalu po nesreči umrl.

80 let se je izdajal za žensko Perso Cerić iz Drvente v Bosni. Na orožniški postaji je služil kot kuharica 20 let, pa ni nihče v njem prepoznal moškega. Njegovo skrivnost so odkrili zdaj po njegovi smrti, ko so ga ženske preoblačile za mrtvaški oder. Zakaj je živel kot ženska, ne vedo.

Dom upokojencev bo ustanovila mestna občina ljubljanska. Nova ustanova bo nudila osamljenim upokojencem in rentnikom miren dom. Vsak stanovalec bo plačeval primerno oskrbnino. Dom bo sprejemal občane obojega spola. Mestna občina vabi vse upokojence, ki bi hoteli stopiti v dom, naj se prijavijo v mestnem socialnopolitičnem uradu v Mestnem domu, II. nadstropje, soba št. 4, da bodo izpolnili statistično polo.

Trgovca z dekleti so prijeli v Beogradu. Ker so v zadnjem času izginjala dekleta v starosti od 16 do 18 let, se je beograjska policija pozanimala za nekdanjega trgovca z belim blagom Trišića in odkrila široko razpredeno trgovino z dekleti. Trišić je imel dekleta zaprta in jih je zlorabljal s svojimi prijatelji, potlej jih je pa pošiljal v južne kraje naše države in v Grčijo. Svoje žrtve je prodajal po 400 do 500 dinarjev.

30 let že obstaja zagrebško reševalno društvo. V teh letih je društvo pomagalo že v 104.063 nesrečah. Na razpolago ima 4 avtomobile in 18 nameščencev.

Smrtno se je ponesrečil Žani Kostevc, uslužbenec TPD v Rajhenburgu. Ko se je peljal na težko naloženem vozu, so se mu splašili konji. Kostevc je padel pod voz in so mu kolesa zdrobila prsni koš in glavo. Nesrečnež je bil takoj mrtev.

Predsednik vlade dr. Cvetković se je mudil na našem Primorju in si ogledal po toči prizadete kraje. — **Finančni minister Vojin Djuričić** je izdal navodila za sestavo novega državnega proračuna za leto 1940./41. in navodila za sestavo banovinskih, mestnih in občinskih proračunov. Pozval je vse odločujoče činitelje k skrajni varčnosti. — **Uradno glasilo SKJ** objavlja obvestilo, da je sokolski pokrajinski zlet v Ljubljani, določen za Vidovdan, odpovedan. Zletni odbor je sklenil zlet odložiti zaradi tehničnih zaprek. Namesto zleta bo samo slovesna akademija kot proslava 75letnice ljubljanskega Sokola. Jubilejni pokrajinski zlet bo pa ob 80letnici ljubljanskega Sokola.

*

V Moskvo je odpotoval uradnik angleškega zunanjega ministrstva William Strang in odnesel tja najnovejše angleške predloge. — **Belgijski finančni minister** van Kovelert je v parlamentu izjavil, da bo Belgija ostala nevtralna in da se bo uprla vsakemu poskusu, da bi njeno ozemlje uporabljali za bojišče proti komurkoli. Od svojih kolonij ne misli odstopiti niti pedi. — **Romunski kralj Karol** je pretekli teden prebral v parlamentu prestolno besedo in poudaril, da se romunska vlada iskreno trudi za mir, in sicer za mir pod pogojem neokrnjene svobode in nedotakljivosti romunskega ozemlja. — **Italijanska poslanika** v Londonu in Parizu sta imela daljša razgovora z zunanjima ministroma Halifaxom in Bonnetom. Sestankoma pripisujejo velik pomen. — **Nemčija je podpisala** nenapadalno pogodbo z Letonsko in Estonsko. — **Angleška suverena** sta prispela v Washington, kjer so ju nad vse slovesno sprejeli. Na slavnostni večerji njima na čast sta predsednik Roosevelt in kralj Jurij izmenjala zdravici in poudarila prijateljske vezi, ki družita oba imperija. Iz Washingtona sta kralj in kraljica odpotovala v Newyork, kjer so ju prav tako veličastno sprejeli, nato sta se pa vrnila v Kanado. — **Romunski zunanji minister** Gafencu je v parlamentu govoril o zunanji politiki in gospodarstvu Romunije. Med drugim je povabil Bolgarijo v Balkansko zvezo, češ da je pripravljena sprejeti vsakogar, ki želi sodelovati z balkanskimi državami. — **Vatikan** si prizadeva, da bi se sestala mirovna konferenca ali pa da bi se začela neposredna pogajanja med državniki. V Vatikanu namreč mislijo, da bi bilo uspešno že to, če bi državniki prišli v osebne stike med seboj. — **Chamberlain** je pretekli teden izjavil v Birminghamu, da je Anglija še zmerom pripravljena razpravljati o nemških in o katerih koli zahtevah pod pogojem, da se bodo sporna vprašanja res uredila. Anglija ne namerava nikogar obkoljevati, kakor ji očitajo, temveč se hoče upreti vsakršnemu poskusu, da bi si kdo s silo izvojeval nadvlado nad svetom. Anglija je za mir, oborožuje se pa za vsak primer. — **Zunanji minister Halifax** je v lordski zbornici izjavil, da je pogoj za mirno rešitev spora, da vsak spoštuje dano besedo. — **Romunski zunanji minister Gafencu** je odpotoval v Ankaro. Njegovim razgovorom pripisujejo velik pomen, saj je zdaj predsednik Balkanske zveze. — **Japonska blokira Tiencin.** Japonski oddelki so zasedli angleško in francosko koncesijo. Zaradi čedalje bolj zapletenega položaja na Daljnem vzhodu se bo prihodnji teden sestala v Hongkongu konferenca generalnih štabov Anglije, Francije in Združenih držav. — **Poljska je gdanskemu senatu** na poziv, naj zmanjša število poljskih carinikov v Gdansku, odgovorila, da je zahteva popolnoma neutemeljena. Ako bo prišlo zaradi navodil gdanskim carinarjem, naj nasprotujejo poljskim, do incidentov, bo odgovarjal zanje edino gdanski senat. — **Kancler Hitler** je nepričakovano odpotoval na Dunaj in se sestal z narodnosocialističnimi voditelji, pa tudi s slovaškim zunanjim ministrom Durčanskym in podpredsednikom vlade Tuko. — **Italijanski zunanji minister Ciano** bo v kratkem odpotoval v Madrid na uraden obisk. — **Chamberlain je odgovoril** v parlamentu na vprašanje, pod kakšnimi pogoji bi šla Anglija na mirovno konferenco, da le pod pogojem vsestranskega zaupanja. Anglija bi morala dobiti poroštva vseh udeleženk, da si bodo prizadevale za ugodno ureditev vseh vprašanj. — **Pogodba** med Anglijo, Francijo in Rusijo bo baje obsegala štiri točke in bo veljala za deset let, kajpak, če Rusi v zadnjem trenutku ne bodo postavili še kakšne zahteve. — **Nemčija propagira** pri nevtralnih državah, da bi izstopile iz Zveze narodov, češ, da se bodo v kratkem tako in tako morale vprašati, ali je možna v današnjih razmerah popolna nevtralnost države, ki je hkrati članica Zveze narodov. — **Angleški kralj Jurij** in kraljica Elizabeta bosta v četrtek 15. t. m. zapustila Ameriko. — **Ameriški zunanji minister Hull** je v svojem govoru pozval Nemčijo in Italijo, naj se pridružita njihovemu trgovinmu sistemu. Gospodarski sporazum naj bo osnova pomirjenja. — **Madžarski zunanji minister Czaky** je zahteval ureditev položaja madžarske manjšine v Romuniji, sicer grozi, da bo našel pota in sredstva, da bo Madžarska svojim ljudem priborila to, kar jim gre. — **Razmere na Slovaškem** so čedalje bolj neznosne. Okrog opozicionalca Sidorja se zbira pred vsem mladina in njegova popularnost z vsakim dnem narašča. Vsak dan aretirajo mnogo ljudi in jih oddajajo v koncentracijsko taborišče. V zvezo z napetostjo na Slovaškem spravljajo razgovore slovaških ministrov s kanclerjem Hitlerjem, uradni krogi pa zatrjujejo, da je šlo le za gospodarske zadeve.

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1438-66. Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Velik festival belokranjskih narodnih iger in plesov prirede Belokranjci v nedeljo 18. t. m. v Črnomlju. Na festivalu se bodo prikazale naslednje belokranjske narodne igre: Zeleni Jurij, črnomaljsko kolo z mostom, adlešičko kolo, poljansko kolo, kresnice, metliško kolo, metliški most, rešetca, petelinji boj in turn. Igre so zelo zanimiva ostalina prastarih slovenskih obredov in so vredne, da si jih ogledamo. Prirediteljem je ministrstvo za promet odobrilo ¼ vožnjo za vse udeležence, ki se dobi na osnovi posebne izkaznice, izdane po društvu »Bela krajina« v Ljubljani. »Putnik« pripravlja za festival poseben vlak.

Galeb iz Finske je priletel v Slavonijo. Lovec Dragotin Babič je na Mokrem polju pri Rajiču ustrelil galeba, ki je imel na nogi obroček. Z njega so razbrali, da so galeba spustili na Finskem že leta 1937.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Listek „Družinskega tednika"

POKLICNE AMERIČANKE

Amerika je last žensk. To ni nikakšno ljubeznivo pretiravanje, temveč preprosta statistična ugotovitev, podkrepimo jo z nekaj številkami. 70% ameriškega zasebnega premoženja je v rokah žensk, skozi ženske roke gre torej več ko 200 milijard dolarjev ali več ko 9.000 milijard dinarjev! Za več ko štiri petine vseh zavarovanj, v skupni vrednosti 104 in pol milijarde dolarjev, so zavarovane današnje Američanke. Med 15 milijoni ameriških delničarjev je 49% žensk. Od hranilnih vlog v bankah, v skupni vrednosti 14 in četrt milijarde, imajo Američanke 65% vseh vlog, od vrednosti vseh hipotek pa 40%. Odločilna je pa še ena številka: 85% vseh državnih dohodkov prinašajo državi ženske.

Kakšne so pa ženske, ki skozi njih roke tečejo dolarske milijarde Amerike? Predvsem niso nikakšne milijonarke, ta pojem najbolj v začetku razčistimo. Morda gospa glavna ravnateljica, gospa predsednica velikega podjetja, dedična milijonov iz velike trgovske hiše? Kajpak, v Ameriki sicer večkrat srečaš takšne poklice, ki si jih v Evropi ne moremo prav predstavljati, vsekako pa ti poklici niso značilni za poklicno Američanko. Uradna preiskava je pokazala kot značilne predstavnice poklicne Američanke tele štiri tipe:

Miss Mary Brownova, lastnica čajnega salona v provincijskem mestu na zahodu. Miss Brownova sama vodi svoje podjetje. Vsak dan preživi v svojem salonu 14 ur. Dela daje sedmim ljudem, med njimi samo enemu moškemu. Povprečno zasluži na teden 65 dolarjev, v našem denarju 2.925 dinarjev. Polovico tega čistega zaslužka si prihrani. S tem denarjem igra na borzi. Tipična špekulantka, ki si v dobrih časih z igranjem na borzi priskrbi nekoliko priboljška in ki mora paziti, da v slabih časih s svojim podjetjem ne zabrede v težave.

Myrtle Jonesova, lastnica kokošje farme v bližini Providence, pa narobe ne bo z lepa zašla v težave. Prvič kokoši tudi v najbolj kritičnih časih nesó, drugič je pa Myrtle tistih 20.000 dolarjev, ki jih je podedovala po svojem možu, zelo previdno naložila v prvovrstne hipoteke, ki sicer ne donašajo najvišjih obresti, pač jo pa do smrti ščitijo pred bedo in lakoto. Narobe od poklicne Američanke štev. 1 — ženske, ki se ne more premagati, da ne bi dolarja poslala na borzo, in takšnih žensk je v Ameriki veliko — predstavlja Myrtle Jonesova pristno podeželsko Američanko, ki jo vse sosedstvo spoštuje in ki o njej mladina pravi, da je ‚edini možak v vasi'.

Tip štev. 3 se imenuje Florence Thomasova in je lastnica trgovinice v podeželskem mestecu države Tennesse. Ta mesteca — tako piše Sinclair Lewis v knjigi ‚Main Street' (Glavna cesta), imajo samo eno cesto, ob njej stoji nekaj garaž, nekaj bencinskih črpalk, kino in ‚general store' — trgovinica, kramarija. V njej kupuje vsa okolica vse predmete za vsakdanje potrebe. Florence Thomasova nima konkurence, zato lahko torej precej samovoljno diktira cene kavi in cigaretam, vodi spomladansko modo, prodaja radijske aparate, moške čevlje, ilustrirane časopise in sadne konzerve po mili volji. Čeprav se zdi poprišče njenega delovanja zelo majhno, vendar je prav Florence Thomasova prava predstavnica ameriškega gospodarstva. Prav po njenem okusu, po njenih potrebah in njenih željah se ravna ogromni aparat ameriške produkcije. Florence zasluži okrog 50 dolarjev na teden. Prav ona in tisoče njenih sovrstnic pa obračajo milijarde, ki drže ameriško gospodarstvo in ameriški narod pri življenju.

Najuspešnejša poklicna Američanka — štev. 4 — pa ni lastnica, ampak uslužbenka. Prav navadna uslužbenka: Dolly Edwardsova je nekakšna conferencierka v večjem hotelu v Novem Orleansu. Na teden zasluži okrog 120 dolarjev, torej več ko povprečni univerzitetni profesor. Ta denar se pa njenemu podjetju po njenih zaslugah bogato obrestuje. Dolly Edwardsova namreč prodaja nekaj, kar v Ameriki na moč cenijo in izvrstno plačujejo: ‚ozračje'. Henry Ford je nekoč dejal: »Ozračje je pol uspeha v trgovskem življenju«. Miss Dolly Edwarsova zna s sigurnostjo mesečnice svojim gostom postreči s pravimi prostori. Dobro ve, kateri prijateljski zakonski pari bodo še danes prišli v hotel in kateri znani in priljubljeni, zabavni samci bodo po večerji v klubu še skočili v hotel na coctail ali dva. Jedilnik zna Dolly brati na prav svojstven, čudovito ljubek način, in za vse želje gostov glede coctailov in drugih pijač ima sijajno razumevanje. In ona? Ne, hvala, ona ne pije. Biti moraš že imenitno poučen o skrivnostih Novega Orleansa, ako zveš, da je miss Dolly prav za prav misis, namreč poročena in mati dveh otrok, ki že hodita v šolo. V pogodbi se je pa izrecno obvezala, da ne bo nikoli gostom govorila o svojem zasebnem življenju. Zakotna sreča namreč ne spada v hotelsko ‚ozračje'. Sicer pa Dolly govori z vsakim in o vsem. Videla je vsak film, ki so ga vrteli v Novem Orleansu, za ženske ima prav posebne toaletne skrivnosti, samo na uho, za moške pa celo svoje osebno mnenje o predsedniku Rooseveltu. Sicer ne stanovitno in izrazito mnenje, kajti nekateri gostje so za Roosevelta, drugi pa proti Rooseveltu. Miss Dolly mora pa vselej pritrditi. In prav zato podjetje njene vrednosti ne more preplačati, njena privlačnost je neprecenljiva, kajti tudi v Ameriki, kakor povsod, imajo največ uspeha ženske, ki znajo poslušati.

»Ali te ni sram, da tako majhen že kadiš?«

»Nikar mi ne govorite, že pet let se skušam odvaditi«.

(Ric et Rac)

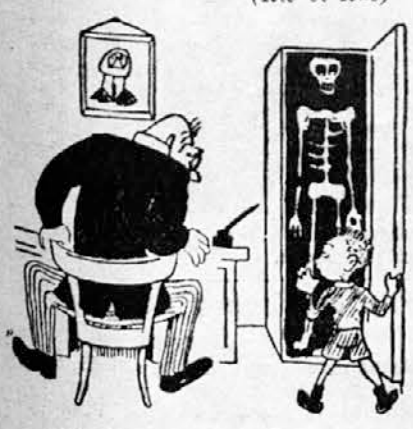

»Očka, ali je to tvoj prvi bolnik?«

(Politiken)

Tatvine premoga na beograjski železniški postaji

Beograd, junija.

Na beograjski železniški postaji so odkrili drzno tatvino državnega premoga. Družba spretno organiziranih železniških uslužbencev je v zadnjem času prodala nad pol milijona kg premega in tako oškodovala državo za dva milijona dinarjev. Svoje delo je opravljala že dalj časa in Beograjčani pričakujejo še marsikakšno senzacionalno odkritje.

Železničarji so pozimi hodili zaman kupovat premog v železniško skladišče, kjer bi ga plačali po režijski ceni. Skladiščnik Vukašin Mirković jih je zmerom odganjal z izgovorom, da ga še nimajo.

S takšnimi odgovori so se železničarji vračali k svojim družinam, ki so doma prezebale poleg mrzle peči. Na lepem so pa začeli ljudje šepetati, da revni skladiščnik Mirković zida veliko hišo. Takoj se jim je posvetilo, da si je denar mogel pridobiti le s poneverbami premoga. Železniška komisija ga je odtlej na skrivaj nadzorovala. Ko je zasledila prvo tatvino, je prijela Mirkovića in zaslišala več drugih železničarjev. Vukašin je takoj priznal svoje poneverbe, drugi obtoženci pa svojo krivdo zanikajo. Policija je prijela tudi trgovca s premogom Milorada Stankovića, ki je od eleparskih železničarjev kupoval premog in ga prodajal dalje.

Filmanje »Bele jahte«

Zagreb, junij

Znano dramo g. Milana Begoviča »Ameriška jahta v splitskem pristanišču« bodo kmalu videli v vseh evropskih kinih pod naslovom »Bela jahta«. V režiji g. Broma bo novi film filmal češki »Sun-film«. Glavno vlogo v filmu igra slavni praški igralec Zvonimir Rogoz. Notranje prizore so že filmali v Pragi, še ta mesec bo pa prispela filmska družba pod režiserjevim vodstvom v Split. Omenjeno filmsko podjetje je najelo krasno jahto: z njo bo objadralo naše najlepše dalmatinske kraje in jih filmalo za potrebne prizore v filmu, prav tako bo kajpak fotografiralo ves Split z vsemi podrobnostmi, da bodo Begovičevo delo čim lepše predstavili. Uprava podjetja je prosila g. Begovića, da bi prisostvoval filmanju v Dalmaciji in jim s svojim poznavanjem dajal potrebna navodila. G. Begović se je prošnji odzval.

Dozdanji filmi, ki so jih tujci filmali pri nas, se niso bogve kako obnesli. Ta film bo imel pa poleg velike kulturne vrednosti tudi ogromen turistični pomen za našo državo. Gospod Begović bo izbral vse resnično, najlepše in najprivlačnejše na naši obali, kjer se odigrava prekrasna vsebina njegove »Bele jahte«, ki so jo v Beogradu igrali že sedemdesetkrat, v Zagrebu 25krat in že večkrat po vseh jugoslovenskih in mnogih drugih evropskih gledališčih.

16 »očenašev« je napisal na poštno znamko v 48 minutah

Novi Sad, junija.

Letalski podnarednik Vlada Pavlović, uslužben v Novem Sadu, je pravi »čarovnik« v drobnopisu. Pavlović, ki je hkrati izvrsten športnik in znan lahkoatlet, se peča s kaj nenavadnim športom — če ga smemo tako imenovati.

Pavlović je strokovnjak za drobnopis. Na znamko veliko 24/20 mm je napisal 16 »očenašev«, svoj poklic, ime, priimek in bivališče. To se nam zdi preprosto, če pa natanko premislimo, da gre za čisto majhno površino 480 mm, na drugi strani pa tekst, ki ima 3383 črk — šele sprevidimo, kolikšna spretnost je za to potrebna. G. Pavlović je natančno izračunal: tekst 16 »očenašev«, podpis, poklic in bivališče imajo 822 besed, to je 3383 črk.

Drobnopisni strokovnjak piše vse to z navadnim peresom in prostimi očmi. To pa ni njegovo prvo delo in se pripravlja na še težje: na navadni dopisnici misli napisati 599 »očenašev«, ki obsegajo 30.791 besed ali 132.711 črk. Prvi tekst na poštni znamki je napisal v 48 minutah — za dopisnico pa še ne ve, koliko časa bo potreboval. Pavlović trdi, da je s tem svojim delom potolkel vse dozdanje rekorde v drobnopisu. Kdor ne verjame, naj poskusi!

Najboljši prijatelj ga je ubil

Niš, junija.

Pred 70 dnevi je na skrivnosten način izginil sluga Cerkvenega sodišča v Nišu 40 letni Andro Stanković. Njegovo truplo so našli ob Moravi v bližini Niša.

Najprej so mislili, da je Andro izvršil samomor, toda nobena okoliščina ni potrjevala tega suma. Uvedli so preiskavo, ker so začeli sumničiti, da je Andra nekdo ubil.

Zdaj vedo, da je Andra spravil s sveta njegov prijatelj, sluga na istem sodišču, 26 letni Kamenko Mandić s svojim bratrancem Gavrilom Petrovićem. Kamenko je bil pokojnikov nerazdružljivi prijatelj; z Androm sta tudi skupaj stanovala.

Na veliki četrtek, ko je izginil, je Andro odšel v Hipotekarno banko, kjer je imel shranjenih okrog 9.000 dinarjev z namenom, da dvigne denar. Od svojega prihranka je dvignil 600 dinarjev. Ko se je vrnil na sodišče, je začel, ker je zapuščal službo, predajati stvari po inventarju svojemu prijatelju Kamenku.

Kamenka je zanimalo, kaj je Andro v banki počel, zato mu je ta povedal, da je dvignil denar. Tedaj mu je Kamenko predlagal, naj gre z njim v klet cerkvenega sodišča, ker mu je tudi tam moral Andro izročiti nekaj stvari. Z njima je odšel tudi Gavrilo Petrović Kamenkov bratranec.

V kleti sta Kamenko in Gavrilo na lepem skočila na Andra, ga podrla na tla, potlej sta mu pa z robcem zamašila usta in ga zadušila. Nato sta ga še s sekiro tolkla po prsih. Kamenko je mrtvemu Andru slekel obleko in mu odvzel hranilno knjižico in denar.

Ko je Kamenko doma videl, da se je prevaral in da pokojni Andro iz banke ni dvignil vsega denarja, se je zbal, da ne bi odkrili njegovega zločina. V sobi, kjer je spal, je zakuril ogenj in sežgal Androvo obleko in hranilno knjižico.

Ker so oblasti ugotovile, da Andro ni izvršil samomora, je sum padel na Kamenka.

Kamenka in njegovega bratranca so odvedli na lice mesta, kjer so našli Androvo truplo in tu je Kamenko priznal svoje dejanje. Mirno je pripovedoval, kako je truplo zakopal, in kako ga je čez 40 dni vrgel v reko. Gavrilo pa stalno zanika soudeležbo pri umoru.

Kamenko in Gavrilo v zaporu čakata kazni.

Odkritje spomenika Viteškemu kralju

V nedeljo, dne 18. t. m. odkrijejo Trbovlje zraven Sokolskega doma spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Spomenik predstavlja pokojnega kralja v velikosti 215 cm, oblečenega v generalsko uniformo. V teku so velike priprave za to slovesnost in Trbovlje pričakujejo precejšen obisk. Dovoljena je polovična vožnja, na pošti bodo pa žigosali znamke s posebnim rdečim žigom. Udeležite se nedeljske svečanosti v Trbovljah. Trboveljčani vas iskreno vabijo!

Gasilski kongres bo v Ljubljani v dneh od 13. do 15. avgusta pod pokroviteljstvom kraljeviča Tomislava, ki je že pokrovitelj gasilske organizacije v naši državi sploh. Ob kongresu bo tudi velika loterija. Njeno žrebanje bo 16. avgusta. Srečke so po 10 dinarjev.

Društvo slovanskih emigrantov so ustanovili v Beogradu. Skrbelo bo za gmotno in moralno pomoč slovanskim emigrantom in bo zanje skušalo ustanoviti primerne kolonije. Člani združenja lahko postanejo vsi emigranti slovanske narodnosti in vsi jugoslovanski državljani.

Direktno zrakoplovno poštno zvezo je uvedlo naše poštno ministrstvo med Jugoslavijo in Severno Ameriko. Vse pošiljke morajo biti opremljene z napisom »Zrakoplovna proga Francija—Severna Amerika«, ker vzdržuje Francija zvezo z Newyorkom in jih je treba oddati pri pošti Zemun 5 na beograjskem letališču.

20kilovatno radijsko oddajno postajo v Ljubljani bo zgradila Prosvetna zveza na svoje stroške po pogodbi s poštnim ministrstvom. Hkrati bo tudi Maribor dobil 5kilovatno relejno postajo. Staro ljubljansko postajo bo prevzela država.

Avtobus z 32 izletniki se je prevrnil na cesti med Velenjem in Mislinjem. Umaknil se je motociklistu Marku Novaku iz Šoštanja na rob ceste. Pri tem se je pa cestni rob pod težo avtobusa udrl in avtobus se je zvrnil na travnik. Smrtne žrtve na srečo ni bilo nobene, več potnikov se je pa porezalo ob razbitih šipah.

Žrtev tihotapcev je postal trošarinski uradnik Vitomir Nikolić iz Beograda. Na Avalski cesti v Beogradu jih je zasačil pri tihotapljenju vina, pa so ga smrtno nevarno ranili. Brezsrčne tihotapce so že prijeli, ker jih je spoznal eden izmed Nikolićevih prijateljev.

Holandci so premagali Jugoslavijo v nogometni tekmi v Beogradu z rezultatom 4 : 1. Takšnega poraza pač nismo pričakovali po tako uspešnih tekmah z Anglijo in Italijo.

Prvenstvo na juniorski državni kolesarski tekmi si je priboril Ljubljančan Jože Gregorič. Juniorji so tekmovali na cesti Stenjevac—Brežice. Slovenski kolesarji so se tudi na tej tekmi dobro izkazali, kajti drugo mesto je zasedel Celjan Planinšek, tretje pa Vrhničan Štirn.

Če verjamete ali ne

Te dni je v Derventi v Bosni umrl 80letni Persa Cerić, ki se je vse dolgo življenje izdajal za žensko. Imel je tudi povsem ženski poklic — bil je izvrstna kuharica. Njegovim gospodinjam se še sanjalo ni, da imajo kuharico moškega spola. Zdaj po njegovi smrti, ko je njegova skrivnost prišla na dan, menda še verjeti ne bodo mogle, da so imele kuharico-moškega.

*

Zdravniška znanost je dobila novo napravo. Poleg naprav za merjenje krvnega pritiska in srčnega utripa je nekdo iznašel tudi pripravo za merjenje bolnikove razburjenosti. Z novo napravo merijo tudi razburjenje, ki ga povzroči mlademu dekletu vroč in strasten poljub. Vprašanje je, ali aparat kaže tudi, ali je ljubezen iskrena.

*

Najbolj eksotičen jedilnik na svetu so pripravili v Parizu za banket »Društva za aklimatizacijo«. Najpreje bodo prinesli na mizo japonsko kašo iz ribjih plavuti, potlej kitajske morske rake, pražena nojeva jajca in pražene morske rože. Potem bodo prišle na vrsto ribice iz Konga, krokodilji zrezki in divji kitajski prašički. Kot slaščico pa bodo servirali sladoled iz rdečih paradižnikov in kitajske orehe.

*

V neki boljši kavarni v Budimpešti preseneti marsikakšnega gosta glas papagaja, ki v francoskem jeziku kriči: »Moje življenje, moje življenje!« Kajpak se gosti kar gnetejo okrog papagajevega lastnika, ki jim pripoveduje zgodbo o svojem papagaju. Papagaj je bil namreč last neke dvorne dame francoske cesarice Marije Antoinette in je preživel francosko revolucijo. Zapomnil si je obupne besede svoje gospodarice, ki je v smrtnem strahu med revolucijo klicala na pomoč. Dobra reklama, bodo rekli skeptiki.

Valvasorjev dom je odprla kranjska podružnica SPD pod Stolom. Dom so postavili v višini 1180 metrov. Je krasna enonadstropna hiša z lepo urejenimi sobami. Novi dom bo služil zlasti ljubiteljem srednjegorskih tur za idealno zatočišče.

Sijajne zmage so dosegli celjski šahisti preteklo nedeljo nad zagrebškimi šahisti v Celju. ŠK Celje je z zmago nad ŠK Ljubljana postal prvak Slovenije. Odlične zagrebške šahiste je premagal z rezultatom 6 : 5.

Ob rojstnem dnevu Nj. Vis. kneginje Olge je poslal ban dravske banovine dr. Natlačen kneginji Olgi brzojavko s tole vsebino: »Povodom rojstnega dne izrekam Vašemu kr. Visočanstvu najlepše čestitke in najboljše želje v svojem in v imenu prebivalstva poverjene mi banovine, zagotavljajoč Vas obenem popolne udanosti.«

PAZITE NA NAPIS

Ki-Ki

Proizvodi: Union, Zagreb

Trčila sta tovorni avtomobil s 55 ljudmi in osebni avto mariborskega primarija g. Benčana na cesti skozi Slivnico. Nesreča se je pripetila na ovinku in ne zadene krivda ne dr. Benčana, ne šoferja tovornega avtomobila. Vseh 55 ljudi je padlo iz tovornega avtomobila in se pobilo, neki 15letni fant je bil pa pri priči mrtev.

Svoj 36. rojstni dan je pretekli teden praznovala Nj. Vis. kneginja Olga. V dvorski kapeli na Dedinju je bila služba božja in zahvalna molitev. Pri službi božji je bila navzočna kraljevska rodbina, dvorne dame in drugi dostojanstveniki.

Jadranski stražarji so se zbrali pretekli ponedeljek v Ljubljani na 17. redni oblastni skupščini in polagali letne obračune svojega dela. Skupščino je vodil društveni predsednik g. Otmar Pirkmajer. V govoru je podal delo uprave v preteklem letu. JS hoče mladino naučiti ljubiti naše morje. Delati moramo na to, da bomo dobili železnico do njega in avtomobilsko cesto in se tako gospodarsko dvignili.

Obrtniški zastopniki iz vse Slovenije so se zbrali pretekli ponedeljek v Ljubljani na 17. rednem občnem zboru Zveze obrtnih društev za dravsko banovino. Govorniki so razmotrivali zdanji težak položaj obrtništva in potrebno izboljšanje. Obrtniki v dravski banovini prispevajo za skupno zbornico v obliki doklade in taks 296.622 dinarjev, izdatki v korist obrtnikov pa znašajo okrog 656.570 dinarjev. Potrebno bi bilo izdati uredbo o minimalnih cenah in pobijati šušmarstvo. Izvedba teh predlogov bi pripomogla k izboljšanju našega obrtništva. Zaradi strankarstva se je začela med obrtniki agitacija za ločeno zbornico, vendar se obrtniki boje ustanovitve nove zbornice, da bi si ne nakopali na ramena novih bremen.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Bogo Šramel, ekonom Higienskega zavoda, in gdč. Romana Legiševa iz Sesljana; g. inž. Alojz Gregorič, tehnični vodja mariborske tekstilne tvornice, in gdč. Ema Krajčeva. V Mariboru: g. Milan Komareto, major v pok., in gdč. Clelia plem. Fodorjeva iz Zagreba. V Trbovljah: Franjo Mužina, drž. uradnik iz Zagreba, in gdč. Dragica Feštajnova iz Trbovelj. V Laporju na Dol.: gospod Ivan Kaukler, in gdč. Alojzija Uršičeva. V Št. Ilju pod Turjakom: g. Alojzij Jaš, gozdar, in gdč. Angela Tretjakova, uradnica davčne uprave v Slovenjgradcu. — Obilno sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Franc Dedek, stavbenik; Ivan Ločniškar, žel. upokojenec; Srečko Bekš, uradnik v vevški tvornici papirja; Janez Zorman, miz. mojster; Srečko Gruntar; Ciril Belič, dijak IV. razr. klasične gimn.; 82 letna Antonija Orehkova, roj. Gabrovškova; Anton Smerdelj, strok. učitelj v pok. V Mariboru: 33 letna Ana Zimova; 56 letni Anton Holc, pisarniški oficial pri drž. tožilstvu v Mariboru; Kristina Pavletičeva, žena mariborskega polic. agenta; Viktor Koren, velepos. V Celju: 37 letna Marija Zupančeva, žena prog. čuvaja iz Zid. mosta; Josip Pristovšek, pasar. V Beogradu: Joško Kos, referent za meščanske šole pri prosvetnem ministrstvu. V Zagrebu: 42 letni Karel Hermann, trg. iz Celja. Na Planini pri Sevnici: Marija Mulleyeva. V Dol. Logatcu: 81 letni Artur Serini. V Rimskih Toplicah: Anton Olet, pek. mojster in hiš. pos. V Starem trgu: 68 letni Pavel Karner, pos. in gostilničar. V Kranjski gori: Alojzij Peterman, žel. upokojenec in pos. V Braslovčah: Mihael Marovt, pos. — Naše iskreno sožalje!

NOVO ZRCALO *naših dni*

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Ne razume . . .

Bil sem priča dogodku v naši severni metropoli, ki zasluži da ga zve tudi širša slovenska javnost.

K linici oddelka za shranjevanje zavojev pride gospod z listkom za dvig zavoja in vpraša službujočega uradnika v nemškem jeziku, če lahko dobi zavoj. Uradnik pregleda list in mu pove, da bo dobil zavoj v kolodvorski pošti. Gospod se dela ko da ga ne razume in ponovno vpraša: »Ich verstehe Sie nicht! Wo bekomme ich den Paket?« Ko mu uradnik nato ponovno raztolmači, a to pot v nemškem jeziku, se dotični gospod obrne in malomarno zamahne z roko, rekoč: »Aha, to je na kolodvoru! Hvala lepa!« In gre...

In ta človek že leta in leta jé naš kruh?! **J. J.**

Obzirnost

Po daljšem trudu, da bi našli prostor, sva prišli z mamo v vagon, bil je to gotovo že deseti. Tedaj se nama je tole zgodilo:

Na štirisedežnem prostoru je sedela neka »damica«. Na mamino vprašanje, če je dovoljeno prisesti, je odgovorila: »Ne, zasedeno je za brata in mamo. Drugo pa potrebujem za svojo prtljago.« Mama in brat sta pa sedela v večjem oddelku. Tako so ti trije ljudje zasedli šest prostorov. Ko je pa moja mama kljub temu sedla na četrti prostor, je ta »damica« pričela kričati, da je to nesramnost!

Malo več obzirnosti in malo manj egoizma. **Ito**

Svojih staršev ne pozna

Imela sem prijateljico, ki je bila doma s kmetov. Zelo dobro sva se razumeli. Peljali sva se v drugem razredu brzovlaka. Govorili sta o vseh mogočih stvareh in med drugim mi je tudi povedala, da se pelje njena mati v tretjem razredu. Vstopil je sprevodnik, kateremu je izročila tudi vozno karto za svojo mater, toda rekla je pa povsem drugače: »Prosim, to je listek za mojo služkinjo, ki se pelje v tretjem razredu.«

Vstala sem in odšla v drugi oddelek, kajti gnusilo se mi je to dekle, ki noče poznati svoje matere, ki je stara in nadložna, kajti dala je vse do zadnje pare, da je lahko svojo nadobudno gospodično hčerko izšolala.

Študentka.

Moderne kristjanke

Kakor povsod in vsako leto, tako imamo tudi pri nas pred Vnebohodom tri dni prošnje procesije. Ko se je vila skozi mesto dolga procesija z g. župnikom v sredi, ki je glasno molil rožni venec, sta vstopili v procesijo dve moderni dami, komaj nekaj vrst za župnikom. Takoj se je razvil med njima živahen pogovor in glasen smeh. To se je nadaljevalo med celo pol ure trajočo procesijo k neki podružni cerkvi. Nič ju ni motilo, da so ljudje, pred in za njima molili, in se upravičeno jezili nad njima. Pred cerkvico sta se pa obrnili in šli namesto k sv. maši, nazaj domov. Ali ne bi mogle takšne moderne kristjanke kam drugam na sprehod, da se pogovorita, ne pa med procesijo tako rekoč zasmehovat druge, ki molijo? **Š.**

Nenavadni zakoni

Drugi kraji, druge navade...

Newyork, junija.

Zakonodajalci so se že od nekdaj zelo zanimali za obleko. Kuba ima na primer odredbo, po kateri pride vsakdo, ki se brez klobuka ali pokrivala sploh prikaže na ulici, za kazen za nekaj dni za zapahe. Na Portugalskem pa nič manj strogo ne postopajo z ljudmi, ki hodijo okrog brez čevljev. Celo v današnjem vojnem času kitajska vlada čuječno bdi nad žensko obleko. Kitajke namreč ne smejo nositi prerezanih oblek in vsa krila morajo biti tako dolga, da pokrijejo kolena.

V Singapurju so pa zelo občutljivi za pobarvane lase in druge ponaredbe matere narave. Vneto stikajo za ženskami s slamnatobelimi lasmi in za moškimi z lasuljami in jih brez usmiljenja vtaknejo za zapah, če jih le iztaknejo.

Zakonodajalci si pa ne belijo glave samo z obleko in človekovo pojavo sploh, temveč jim niso všeč še marsikatere druge reči. V državi Tennesee je prepovedano vsakršno razpravljanje o Darwinovi razvojni teoriji. Neka komisija, ki ima nalogo pregledovati šolske knjige, je v ta namen prepovedala vse tiste knjige, ki imajo kdaj natisnjeno besedo »razvoj«.

Dalje kakor je šla pa vas Bondfield v državi Illinois v Združenih državah, pa v zakonodajnem pogledu ne moremo iti: tukaj so namreč prepovedani vsi kini, plesne dvorane, biljardne igralnice, točilnice alkohola in sploh vse, kar človeka zabava. Zato pa vas Bondfield uživa sloves najnedolžnejšega ameriškega kraja.

Tudi si ne mroemo misliti, da so danes na svetu kraji, kjer so avtomobili z zakonom prepovedani. In vendar to v Združenih državah velja za nekatere indijanske naselbine.

Značilna je tudi prepoved v državi Ohio, kjer možje svojim ženam ne smejo dovoliti, da bi stanovale v prevoznem avtomobilu. S tem postane namreč zakon neveljaven, ker »nobena žena ne more potujoče karavane imenovati svoj dom«.

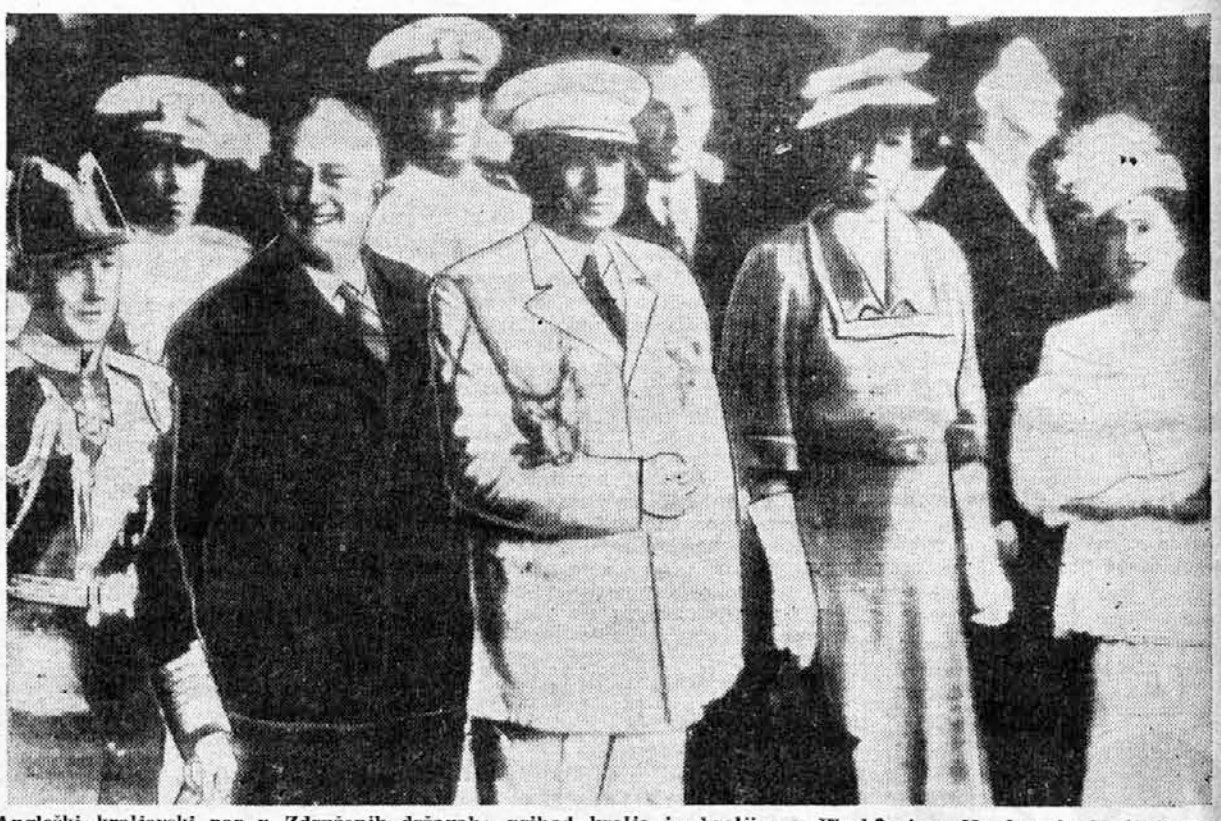

Angleški kraljevski par v Združenih državah: prihod kralja in kraljice v Washington. Na levi kralj Jurij in predsednik Roosevelt, na desni Mrs. Rooseveltova in kraljica Elizabeta.

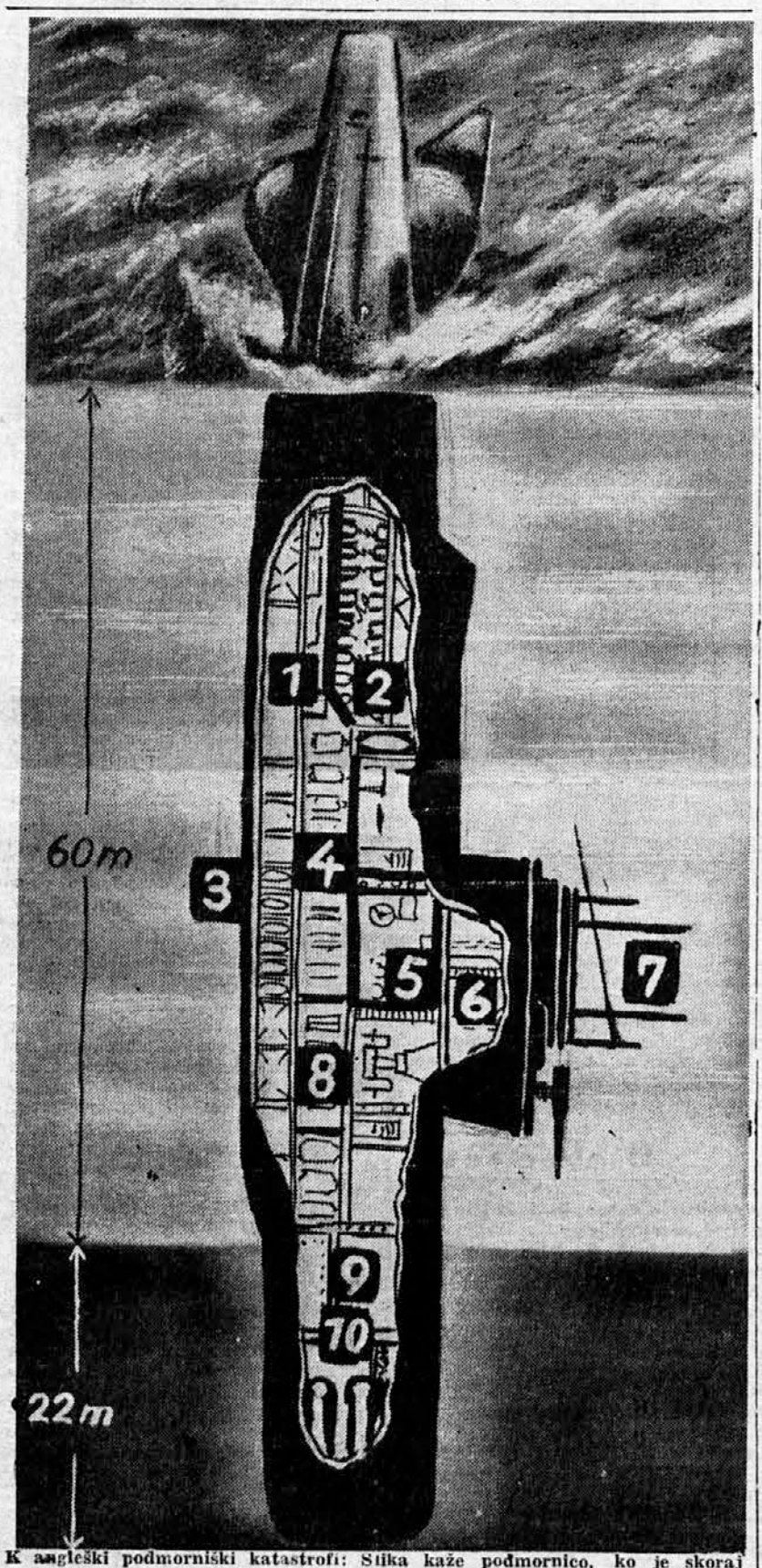

K angleški podmorniški katastrofi: Slika kaže podmornico, ko je skoraj navpično stala v vodi in je bila s kljunom 22 metrov zarita v blato. 1) zaloga kuriva; 2) motorji; 3) ventili za črpanje vode; 4) posode s stisnjenim zrakom; 5) nadzorovalni prostor; 6) poveljniški mostiček; 7) periskopi; 8) akumulatorji, ki se v njih ob dotiku z morsko vodo razvijajo strupeni klorovi plini; 9) rešilna kabina, od koder so se trije možje rešili z rešilnimi pasovi; 10) torpedne cevi.

Nezakonska mati je ukradla tujega otroka

Filadelfija, junija.

Filadelfijski listi so te dni poročali o senzacionalni tatvini, ki spominja na razburljive gangstrske filme.

Neka nesrečna 21letna nezakonska mati je hotela rešiti mučen položaj, ki je vanj zabredla; ukradla je tuje dete in s tem zbudila v Filadelfiji pravo senzacijo.

Beatrica Boodova je v začetku tega leta povila nezakonskega otroka, ki ji je pa že čez tri mesece umrl. Nesrečna Beatrica je začela na moč prigovarjati otrokovemu očetu, naj se z njo poroči. Kajpak se mu ni upala povedati, da je otrok umrl. Po dolgotrajnem prigovarjanju se je prijatelj vendarle odločil zanjo. Hotel je tudi videti svojega sina.

Šele takrat so nastopile komplikacije. Nesrečna mati je dobro vedela, da je oče ne bo vzel brez otroka. Nekaj dni je premišljevala, naposled se je pa odločila, da bo ukradla tujega otroka.

Rečeno, storjeno. Tatvino je izvršila v nekem parku in je otroka že drugi dan pokazala svojemu prijatelju, ki je bil na moč ganjen ob prvem srečanju s »svojim« sinom.

Že isti dan so pa prišle še druge neprijetnosti. Dete se je namreč rodilo s sedmimi meseci, zato je potrebovalo posebne nege in hrane.

Prava otrokova mati je zato po radiu povedala tistemu, ki je vzel njenega otroka, kako ga je treba hraniti. Beatrica je takoj odšla v lekarno in kupila vse potrebno za ubogega črvička. Medtem je pa policija tudi obvestila vse lekarne in prijela nesrečno tatico.

Nekoliko kasneje so aretirali tudi njenega prijatelja, ki je sedel v nekem parku z otrokom v naročju.

Otrokovi pravi starši so storili vse, da bi omilili nesrečni materi kazen, ki jo čaka zaradi te tatvine.

Filmske zvezde in materinstvo

Hollywood, junija.

Filmski strokovnjaki so dolgo trdili, da dobra filmska igralka ne sme biti ne poročena in ne mati, češ da potlej izgubi svojo lepoto in ljubkost. Tudi ameriško filmsko občinstvo je pod vplivom takšnega mnenja dolgo živelo v tej napačni veri. Počasi se je pa le pričel okus ameriške filmske publike kristalizirati. Američani so pričeli razumevati, da filmska igralka, dekle, ali pa pogosto skoraj še otrok, v filmu ne more popolnoma življenjsko resnično ustvarjati vlogo kakšne žene ali matere, če tega sama ni doživela.

Zdaj je pa to mnenje filmskega občinstva prodrlo tudi že v filmske študije. Zdaj je čas za spreminjanje nesmiselnih pogodb, ki se po njih filmske igralke niso smele poročiti in ne imeti otrok. Le malo je bilo tako energičnih, da so si zaradi ljubezni drznile prelomiti takšno pogodbo. Zdaj so pa sestavili celo nekakšno statistiko, kjer s številkami dokazujejo, da so poročene filmske igralke in matere neprimerno ljubkejše v filmu in da bolje igrajo kakor dekleta. Častni izjemi sta samo Greta Garbo in Betta Davisova.

Med poročenimi ženami in materami so najslavnejše igralke: Norma Shearerjeva, Virginija Bruceova, Joan Bennettova, Joan Blondellova, Dolores Costellova, Margaret Sullivanova, Mary Astorjeva, Marlena Dietrichova in Helena Hayesova.

Vranec namesto šarca

Berlin, junija.

V vasi Prignitzu na Meklenburškem je te dni neki kmet nekaj prav nenavadnega doživel. Okrog dvajset let je imel konja šarca, letos ga je pa prodal vaškemu mešetarju; ta je gospodarju obljubil, da bo staro žival koj zaklal, ker tako ni več za nobeno rabo.

Mesec dni nato, ko je imel kmet že novega konja, je pa neko jutro v hlevu zagledal pri jaslih kar dva konja. Tistega, ki ga je pred kratkim kupil in še enega, vranca. Ko si je vranca pobliže ogledal, je spoznal v njem svoje staro, a zvesto kljuse, samo pobarvano s črno barvo.

Pozneje so zadevo pojasnili cigani. Ti so od mešetarja konja kupili in ga pobarvali, hoteč ga pri prvi priložnosti dobro prodati. Slučajno so pa potovali mimo vasi, kjer živi nekdanji konjev gospodar. Zvesta žival se je ponoči odtrgala od jasli in našla domov v hlev.

Los plava sredi pristanišča

Riga, junija.

V pristanišču Rigi na Letonskem so imeli te dni kaj nenavadnega gosta. S severa je do ondod priplaval mlad, čvrst los, žival, ki je tudi v tamkajšnjih krajih že precej redka. Neskrbno je plaval po pristanišču, ne glede na ogromen ladijski promet. Ko so ga hoteli ladijski delavci ujeti, je zašel v sredo toka, od ondod se je pa hotel rešiti na sosednji breg. Vendar se mu ni posrečilo splezati na breg, kajti povsod je breg obzidan in zelo strm; ob njih je žival vse znova in znova zdrsnila v vodo.

Naposled je los spet zašel v močni tok reke Düne in ušel svojim zasledovalcem.

Juen-Pin Kven, voditelj kitajske ženske čete, ki se v južni Kitajski bori proti Japoncem.

Prvi ugriz psa ne velja

Newyork, junija.

Senat države Newyork je odločil, da pes še ne velja za popadljivega, če je samo enkrat napadel človeka. Pismonoše, ki jih je ta ali oni pes samo enkrat ugriznil, še ne smejo zahtevati od njegovega gospodarja, naj žival odstrani. Senat se je pri tej odredbi ravnal po nekem starem zakonu, ki pravi, da pes še ne sme veljati za popadljivega, če samo enkrat napade. Če se pa to zgodi dvakrat, je zadeva kajpak takoj drugačna.

Za pse je morda takšen zakon čisto upravičen, za pismonoše z raztrganimi hlačami in za njihove žene, ki morajo te hlače zastonj šivati, pa zanesljivo ni...

Trgovina brez robe

London, junija.

Točno ob osmih odpre Mr. Rihard George Wild železne oknice svoje trgovine v mestu Twickenhamu, na Angleškem. Tudi vrata odpre na stežaj, potlej se pa vsede za prodajno mizo, si prižge pipo, vzame v roko časopis in se zatopi v branje.

Pred trgovino se pa ustavljajo ljudje, strme v prazne izložbe in v prazne predale in majejo z glavo. Le malo jih je, ki bi razumeli, zakaj je ta trgovina prazna. Nobene robe ni v njej, ne na policah, ne v izložbah, ne na prodajni mizi in tudi ne v predalih. Stene so prazne in v blagajni ni niti dinarja. Lastnik trgovine pa meni nič tebi nič sedi za prodajno mizo in bere dnevne novice.

Raznim radovednežem pojasnjuje gospod Wild svoje čudaštvo takole: »Lokal za trgovino mi je zelo všeč, zato sem ga najel. Nimam pa še dovoljenja, da bi trgovino odprl in kaj prodajal. To dovoljenje bom prejel v nekaj tednih. Da ne bi lokala oddali, sem ga rajši takoj najel in ves dan presedim v njem. Hkrati se pa tudi še nisem odločil, kakšno robo bom prodajal: manufakturo ali galanterijo, klobuke ali dežnike, navdušujem se pa tudi za delikateso.«

Možak je pa — to mu moramo priznati — že pokazal, da bo dober trgovec, saj je s prazno trgovino dosegel, da govore ljudje o njem in njegovi robi po vsej angleški grofiji Surreyu. Te dni je pa prišel glas o njem celo v londonske časopise, ki bodo že poskrbeli za reklamo, ne da bi mu bilo treba kaj plačati zanjo.

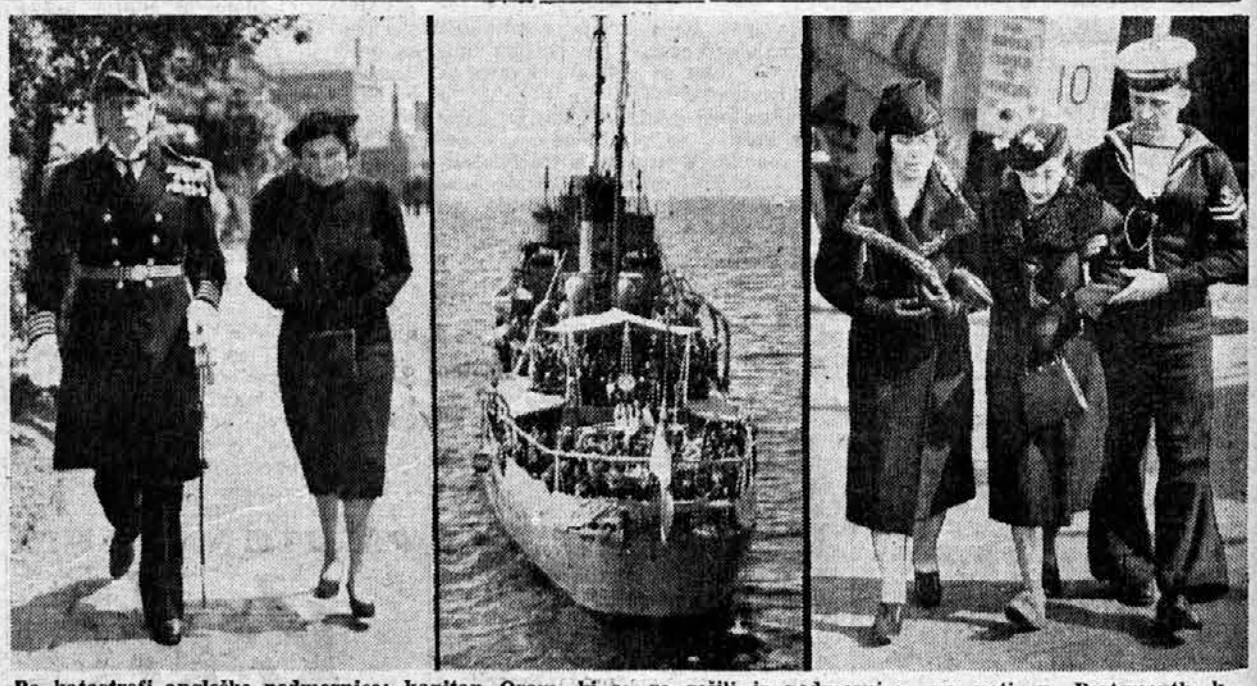

Po katastrofi angleške podmornice: kapitan Oram, ki so ga rešili iz podmornice, na poti v Portsmouth k zadušnici za žrtve potopljene »Thetide« (na levi). Na desni: rešeni kurjač Arnold z dvema vdovama ponesrečencev na poti k zadušnici. V sredi: minonosec »Hebe« s sorodniki ponesrečencev med zadušnico, ki so jo opravili na istem mestu, kjer se je podmornica potopila.

Model za kip svobode

Pisan življenjepis mlade francoske delavke iz Nancyja

Mnogoštevilni obiskovalci svetovne razstave v Newyorku že od daleč zapazijo z ladje visoko žensko postavo, ki stoji z dvignjeno roko ob vhodu v milijonsko mesto.

Ta največji spomenik na svetu, visok 110 metrov, kip svobode, ki ga po slikah poznajo skoraj po vsem svetu, ima poteze in postavo neke Francozinje. Ženska, ki je njen obraz postal nesmrten, ovekovečen v tem kipu, je umrla v Alzaciji pred nekaj leti. Njene smrti časopisi sploh niso omenili. Samo nekaj vrstic je bilo v nekem listu posvečeno tej nenavadni ženi. Na njenem grobu ni spomenika, toda saj ji je njen mož še v življenju postavil največji spomenik na svetu.

Prikazen Avgusta Bartoldija

Malokdo ve za življenjsko pot te ženske, prav pogosto se tudi prepirajo, kdo je prav za prav bila. »Ime ji je bilo Jeanne in je bila doma iz Nancyja,« menijo nekateri.

»Bila je iz plemiške rodbine,« trdijo drugi.

V resnici je bila pa Jeanne Bayné de Pisierjeva, model kipa svobode, eno in drugo. Bila je hči iz stare plemiške rodbine, ker je pa njen oče gmotno propadel, je delala pri gospe Navarrovi, modistki v Nancyju. Kakor druge delavke v modnem salonu je tudi ona tekala po ulicah z veliko škatlo za klobuke v roki. Ljubka in lepa je kaj hitro koračila, ne da bi se ogledovala po neštetih pogledih moških iz Nancyja, ki so se ustavljali in gledali za njo.

Njeno srce je prvič zadrhtelo šele tedaj, ko se je na svatbi neke svoje prijateljice spoznala z visokim, stasitim in lepim mladeničem. Bil je rezbarski umetnik. Pisal se je Avgust Bartoldi. Ves čas ni odtrgal svojega občudovalnega pogleda od mladega dekleta. Izkoristil je prvo priložnost, da je z njo govoril in ji povedal, kako je lepa, in jo poprosil, da bi mu bila za model za neki kip, za kip, ki bo večji od vseh antičnih kipov, višji kakor katedrala, kip, ki bo na daleč razkazoval njeno lepoto. Ko ga je mala Jeanne razočarana vprašala:

»Torej samo zato, da bi vam bila za model, ste prišli?«, ji je ves v ognju odgovoril:

»Ne samo zato Jeanne, temveč tudi zato, ker vas ljubim!«

In Jeanne je privolila, da mu bo pomagala k izpolnitvi njegovih sanj. Bartoldi je že davno sanjal, da bo ustvaril velikanski ženski kip, ki se bo videl celo 30 km daleč, ki bo vodil ljudi in jim kazal pot. Ta kip si je zamislil ob pouličnih bojih l. 1851. Tedaj je v hudi stiski upornikov zagledal o mraku žensko v beli obleki, kako se je spenjala na barikade z bakljo v roki. Streli so zvižgali, ženska je pa stala na barikadah in vzklikala:

»Naprej vojaki svobode!«

Strel jo je zadel in zgrudila se je na tla.

Odtlej Bartoldi ni več pozabil te prikazni. Odločil se je, da jo bo ovekovečil v kamnu, da bo napravil velikanski kip, ki bo predstavljal to žensko in bo hkrati poosebljenje svobode.

»Dolgo sem iskal nekoga, ki bi bil podoben tej prikazni,« je pripovedoval Bartoldi Jeanni, ko jo je peljal v svoj umetniški atelje. »In ko sem te zagledal v cerkvi, sem bil ves presenečen nad tolikšno podobnostjo. V tistem trenutku sem se vate zaljubil, ker si zame najpopolnejša podoba lepote.«

Pogosto se je polotila Jeanne malodušnost, vendar je bila srečna v svoji ljubezni. »Da Bartoldi ne ljubi v meni samo prikazen tiste ženske?« se je včasih plaho spraševala.

Neuspeh

Francosko-pruska vojna leta 1870. in poraz Francije so pretili Bartoldiju, da ne bo uresničil svojega velikega načrta. Toda Bartoldi ni klonil.

»Obljubljam ti,« je dejal Jeanni, »da tvoj trud, ker mi služiš za model, ne bo zaman. Kip bom naredil, čeprav bova morala čakati deset let.«

Res sta morala čakati nanj dolgih petnajst let.

Bartoldijev poskus, da bi za svoj načrt pridobil ministra znanosti in umetnosti se ni posrečil. Vendar mu to ni vzelo poguma. Napotil se je v Ameriko, da bi za ustvaritev svoje zamisli pridobil Američane.

Bartoldi je res hodel ponuditi svoj kip mestu Newyorku, in je hotel, da bi zanj prispevali Francija in Amerika. Francoska bi dala vse potrebno za kip, Amerika pa za podstavek. Kip naj bi bil simbol francosko-ameriškega prijateljstva.

Ker ga je predsednik Grant zavrnil, se je Bartoldi vrnil na Francosko. Doma v Parizu ga je čakalo novo razočaranje: Jeanna je pobegnila. Naposled je izvedel, da spet dela v krojačnici v Nancyju. Po prvem objemu je Jeanna Bartoldija obsula z očitki. Očitala mu je, da ljubi v njej samo spomin na prikazen, da ni nikoli pomislil na pomanjkanje, ki ga je pretrpela, odkar je zapustila Nancy in živela z njim v Parizu in mu pomagala pri ustvarjanju kipa, ko je živela brez denarja in razvedrila.

Ko ji je Bartoldi skrušen priznal, da ima prav, če ga zdaj pusti, ko so vsi njegovi poskusi, da bi uresničil svoj načrt propadli, in ko nima več upanja na uspeh, se je Jeanna na lepem premislila. Odločno je zahtevala od Bartoldija, naj ne izgubi vere vase, naj spet dvigne glavo pokonci in dela.

»Takoj se bova vrnila v Pariz in nadaljevala delo!« je vzkliknila Jeanna.

In spet sta začela delati. Kadar je Bartoldi izgubil upanje, ga je Jeanna bodrila.

»Obljubil si mi, da boš napravil kip, in sedaj moraš izpolniti svojo obljubo!«

Uspeh

Naposled se jima je sreča nasmejala. Neki industrijec je ponudil Bartoldiju 100.000 frankov, to je okrog 147.000 dinarjev, drugi pa 50.000 frankov, to je okrog 73.500 dinarjev. V Ameriki so dovolili zbiranje prispevkov za ta kip. Tudi na Francoskem ni bilo nobenih ovir več. Bartoldi je začel delati kip.

»Ko bom kp dokončal, se bova vzela,« je rekel Bartoldi svoji Jeanni, ki mu je šest let služila za model, delila z njim bedo in mu v vsem pomagala. Bartoldijeva mati je sinu branila to poroko. Vendar se Bartoldi za materino prepoved ni menil in je držal besedo.

28. oktobra leta 1886. so svečano odkrili velikanski kip svobode, ki je s podstavkom vred visok 110 metrov. Deset tisoč gostov so povabili na to svečanost. Tudi Bartoldi se je udeležil odkritja svojega kipa in je stal na častni tribuni, držeč za roko svojo mlado ženo, neko Kanadčanko, ki se je z njo oženil v Ameriki, kakor so govorili ljudje. Toda ta Kanadčanka je bila njegova zvesta Jeanna. Pravljico o Kanadčanki si je pa izmislil Bartoldi sam zaradi svoje matere, ki vse do svoje smrti ni vedela, kdo je bila njena snaha.

»Tako sem srečna draga Jeanna, da vas je moj sin srečal v Ameriki,« je dejala včasih gospa Bartoldijeva svoji mladi snahi. Veste, človek si mora izbrati ženo iz sebi primerne družbe.

»Prav imate, mati,« ji je smehljaje se, odgovarjala Jeanna.

Še 18 let po odkritju spomenika je Jeanna živela s svojim možem v sreči in ljubezni, dokler ni najprej umrl Bartoldi. Samo enkrat v življenju je Jeanna videla kip, ki je zanj šest let stala za model, kip, ki predstavlja njo samo, kako se smelo dviga v vrtoglavo višino do sto desetih metrov.

Zdaj je tudi Jeanna mrtva. Njen kip pa, ki stoji na otoku ob vhodu v Newyork, pozdravi vsakogar, ki pride v Novi svet in mu kaže smer proti svoji domovini — Franciji. In prvo, kar zagledajo popotniki, ko se bližajo Ameriki je kip mlade francoske delavke, ki predstavlja Svobodo.

Le zidar zna sezidati hišo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOVO MILO Zlatorog

Zjutraj seveda, posebno pa zvečer: Chlorodont-zobna pasta

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Te dni so delali v Londonu neko statistiko in so pri tej priložnosti iz arhivov angleškega delavskega ministrstva dognali, da živi na Angleškem nič več in nič manj ko 400.000 ljudi, ki se pišejo Smith. Smithom se torej ni dobro zameriti, ker imajo tako veliko sorodstvo...

*

Bajkalsko jezero na Ruskem, veliko sladkovodno jezero v notranjosti dežele, je edino jezero na svetu, ki v njem še žive morski psi. Dognali so, da so se zaredile živali v tem jezeru še tedaj, ko je bilo jezero zvezano z morjem.

*

Kako visoko letajo ptiči? Najviše se vzpne škrjanček pri svoji ,visoki pesmi' nad poljem in sicer pogosto več ko 1400 metrov visoko. Navadno pa pojejo škrjančki okrog 200 metrov nad zemljo in tudi ostale ptice le redko letajo više po 1000 metrov, kar je za naše pojme še zmerom vrtoglava višina.

*

Neki deček, ki je v Southendu na Angleškem te dni vrgel en penny v teleskop, je s tem rešil življenje dvema človekoma. Naravnal je namreč teleskop tako srečno na morje, da je zagledal v njem dva človeka, ki sta se v daljavi borila z valovi in oklepala prevrnjenega čolniča. Brodolomcema so kajpak takoj poslali na pomoč reševalni motorni čoln in so oba rešili.

*

Polži spadajo nedvomno med najodpornejše živali na svetu. Kakor je znano, mora polž živeti v vlagi, vlaga mu je namreč za življenje neobhodno potrebna. Polži žive pa tudi v predelih, kjer je ozračje takšno, da za kratkimi vlažnimi dobami nastopi dolga suša. Tedaj se polž zapre v svojo hišico in se zbudi šele tedaj, kadar je zemlja spet polna vlage. Polži v južni Kaliforniji so bili zaprti v hišah tudi šest let, potlej so pa spet zlezli na plan in so bili prav tako čvrsti ko tedaj, ko so se zaprli. Zelo zanimivo je, da so se neke vrste polži iz obrobja afriških puščav po petletnem spanju prebudili v Britskem muzeju na policah, že opremljeni z lističi in številkami.

*

Amerika je dežela čudes, ki se jim mi Evropci še zmerom ne moremo dovolj načuditi. V Ameriki imajo silno radi superlative. Tam je vse največje, najmanjše, najlepše, najdražje, najcenejše, najnenavadnejše. Tako imajo v Ameriki najmanjše gledališče na svetu, in sicer v tretji Aveniji Newyorka. Vanj gre vsega samo 25 gledalcev. Oder je pa narobe dovolj velik za klasične tragedije. To gledališče dajejo v najem raznim zasebnim družbam, ki so dovolj bogate, da si lahko najamejo celo gledališče z igralci vred.

*

Španska državljanska vojna je končana, namesto raznih novic o neresničnih zmagah te ali one stranke, najvam pa postrežemo z nekaterimi zgodovinskimi in folkloističnimi zanimivostmi. V Španiji je še 5% prebivalstva nepismenih. Sevilla je najbolj vroče mesto v Evropi. Slavni španski slikar Goya je bil v svoji mladosti torero. Pravijo, da je tudi Karel V. sem in tja stopil v areno, ne samo kot vladar, ampak tudi kot bikoborec. Tudi španski narodni junak Cid ni zaničeval te zabave. Baski, ki žive tostran in onstran Pirenej, so menda najstarejši narod na svetu, tako so vsaj ugotovili nekateri učenjaki. Pravijo, da so prišli izpod Kavkaza ali pa z obale Kaspiškega morja. Njihov jezik je res zelo podoben narečju Čerkezov.

Orel odnesel človeka

Newyork, junija.

Pogosto slišimo, da je orel odnesel kakšno mlado ovčko ali pa kokoš. Stari ljudje pa trdijo, da odnaša ta ptica roparica tudi otroke, toda le malo ljudi je doslej to verjelo. Te dni so se pa ti nejeverni Tomaži lahko prepričali, da takšne govorice niso samo bajke.

V newyorškem živalskem vrtu je neki snažilec čistil kletko, ki je v njej bil zaprt velik planinski orel. Žival je mirno čepela na palici in čistilec neskrbno opravljal svoje delo. Na lepem se je pa znašel na tleh, hip nato pa na strehi kletke. Orel je čepel na njem, da se še geniti ni mogel. K sreči je žival potegnila s seboj tudi gumijasto cev, ki je po njej tekla voda in je s kremplji hkrati držala tudi to cev, da prestrašenega čistilca ni prehudo ranila. Nekaj minut je moral možak potrpeti v tako neprijetnem položaju, kmalu nato se je pa žival premislila, zaprhutala je in se vrnila v kletko, svojo žrtev je pa pustila kar na strehi.

Naposled so od strahu naspol mrtvega čistilca rešili pazniki živalskega vrta iz mučnega položaja.

Novela „Družinskega tednika"

Pesem iz pristanišča

Napisal H. Rusch

Johanssen je bil dolga leta na morju, preden je šlo z brodarjenjem navzdol. Naposled je bil vesel, da je našel delo v nekem majhnem pristanišču, kjer je pomagal nalagati les in žito na tovorne čolne. Zmerom iznova pa so se njegove misli odtrgale od pomanjkanja, ki ga je trpel. Ni bil navajen, ostati zmerom v enem in istem mestu, želel si je videti nebo, ki se je izgubljalo v nedogled, obale s palmami, gorami in tujimi ljudmi. Johanssen je vedel, kako je svet velik; nikoli ni mislil, da bi mogel biti tako majhen kakor je svet, ki zdaj v njem živi.

Tisti dan, ko je spoznal Marijo Brunsovo, je prinesel nekoliko svežosti v njegovo življenje; v njenih očeh je bilo nekaj tiste nebesne sinjine, ki je hrepenel po njej. Na poroko nista mogla misliti. Marija ni imela drugega kakor svoje zdravje in Johanssen je tudi že načel svoje prihranke, ker njegov zadnji zaslužek ni zadostoval za skromno preživljanje. Ni minil dan, da si ne bi razodela svojih želja. Johanssen ji je pripovedoval o svojih potovanjih, ki so ga pripeljala prav v Afriko. Marija ga je poslušala. Njene oči so bile vlažne. Slutila je, kako trpi.

»Samo počakaj, Peter, spet bo prišel tvoj čas,« je tiho dejala. A Peter Johanssen je odkimal. Njegove oči so se stemnile. Položil je roko na Marijine lase in se zastrmel čez reko, ki je v svetli opoldanski luči tekla mimo pristanišča.

»Nič več ne verujem v to, Marija. Tako hudo je, ne morem ti povedati, kako.«

Marija ni hotela ugovarjati.

»Ne delaj si skrbi! Morebiti se bom nekoč še navadila tega.«

Šla sta in oddaljena godba, ki se je razlegala po pristanišču, ju ni ganila, tako zelo sta pozabila, da živita.

Lepega dne je Marija izvedela za nekega lastnika brodov, ki ima veliko moč in dobro srce, če sliši za resnično stisko. Kaj naj stori? Naj mu piše? Nič ne bo koristilo. Marija je dolgo premišljevala, da bi našla pravi izhod in njeno srce je zatrepetalo, kadar je pomislila, da bi lahko Johanssenu pomagala. Živahnega poletnega jutra se je Marija Brunsova s tovornim čolnom, ki so jih nalagali na pomolu, odpeljala vzdolž reke. Zdaj jo je čakalo najtežje. Ali jo bo bogati lastnik sploh hotel sprejeti? Najavila se je pri njem. Imela je srečo. Heinrich Köhler ji je celo stisnil roko in ji ponudil stol. Bil je velik in zagorel. Marija se je zdela ob njem sama sebi neizrekljivo majhna. Morebiti je bila temu vzrok tudi svetla, prostorna soba, kjer mu je sedela nasproti. Kaj jo je privedlo semkaj in odkod je prišla, jo je vprašal brodar. Marija je v zadregi povedala ime mesta in pristanišča. Heinrich Köhler je prikimal. Tedaj se je Marija opogumila in pripovedovala o Petru Johanssenu, ki je bil dolgo časa na morju in bi se spet rad vrnil. Govorila je toplo in skromno. Njegove oči so zadovoljno počivale na njej, potlej je pa dejal nekoliko strto:

»Dobro vas razumem. Mnogim se danes godi tako, stiska je velika, a za zdaj vam ne morem pomagati.«

Vstal je in tudi Marija je vstala.

»Torej nič?«

»Potrpite! Ne bom pozabil vašega priporočila.«

Stisnil je Mariji desnico. Potlej je odšla.

In spet so minuli meseci enoličnega dela in mučne negotovosti, ko sta se Peter in Marija redko kdaj videla. Nikoli ni izvedel za njeno pot in tudi ona ni govorila o njej, ker se je bala, da bi se ujezil. Starejši tovariši so mu prigovarjali:

»Iz nič ni nič, Peter. Le kloniti ne smeš.« In prav so povedali. Saj se vsem slabo godi, si je mislil Peter, čas je temu kriv.

»Kdor kaj zna, bo tudi kaj postal,« so spet govorili drugi, »pa naj bodo časi slabi ali dobri.« Toda Peter ni več mislil na to. Začel je popivati. Majhna plača se je v nekaj urah razblinila v nič, v zatohlih beznicah, pri trpkem pivu, ki mu poprej prav nič ni bilo zanj. Postal je prepirljiv in krivičen do vseh, ki je prišel z njimi v stik. Zdaj je pogosto v velikem loku pljunil v morje, da bi tako izrazil svoje zaničevanje.

Lepega večera, ko je bilo prijetno toplo v pristanišču je srečal tudi Marijo Brunsovo. Videla je, kako je z njim. Tedaj je še enkrat odpotovala in se vrnila čudno resna in spremenjena. Johanssen je hodil po pristanišču. Temnilo se je. Zahrepenel je po Mariji. Zakaj ni prišla, ko je vendar vedela, da ob tem času zmerom pride semkaj? Na lepem je obstal in prisluhnil. Zaslišal je neko pomorsko pesem, ki jo je na potovanjih pogosto prepeval. Razlegala se je v tišini in prevpila šumenje valov. Odkod je prihajala? Prisluškoval je. Najbrže je prihajala iz hiše, kjer je stanovala Marija. Ko je pesem utihnila, je Johanssena gnalo k Mariji. Rekli so mu, da je pravkar odšla. Drugi dan je dobil od brodnika pismo, naj se brez odlašanja zglasi pri njem. Bil je ko omamljen. Vzel je pismo in hitel k Mariji. Ni je bilo. Johanssen se je peljal k brodniku. Že naslednje dni bo ladja odšla na pot in Peter z njo. Ni dolgo premišljal svojo srečo.

Še enkrat je poiskal Marijo.

»Zdaj bom šel, Marija!« Njegove oči so žarele.

»Zelo sem vesela, Peter!«

»Rad bi imel tvojo sliko, Marija, da boš vselej pri meni.« Marija ni imela slike. A skrinjico, zavito v debel papir, mu je dala seboj. Potlej sta se poslovila.

»Vrnil se bom!« Marija je prikimala in se med solzami nasmehnila.

Minili so meseci, ko je Johanssen iz daljnega pristanišča pisal Mariji. Pismo je bilo kratko. Johanssen ni nikoli besedičil.

»Zelo sem srečen Marija,« je napisal. »In zdaj tudi vem, da se imam za to srečo zahvaliti tebi. Danes smo igrali na tisti mali gramofon, ki si mi ga takrat dala, nekaj mojih tovarišev in jaz. Zraven je bila tudi pesem, ki sem jo zadnji večer slišal iz tvoje sobe, ko sem bil na obali. Vse si vedela, Marija. Vedela si, da bom odšel na morje. Hvala ti, ljuba Marija! Kadar me obide hrepenenje, si zaigram pesem, mislim nate in drugi mislijo na domovino. Jutri odpotujem v Indijo, spet bom svobodno zadihal...«

To pismo je dobila Marija šele čez nekaj tednov, a ne več v majhnem pristanišču, temveč v velikem mestu. Postala je žena bogatega brodarja Heinricha Köhlerja.

Brez težav

deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti poširanja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč uredite svojo prebavo z dobrim odvajalnim sredstvom

DARMOL

Reg. 25801/37 Dobi se v vseh lekarnah

Darmol dobite v vsaki lekarni

Križanka in uganke

KRIŽANKA št. 19

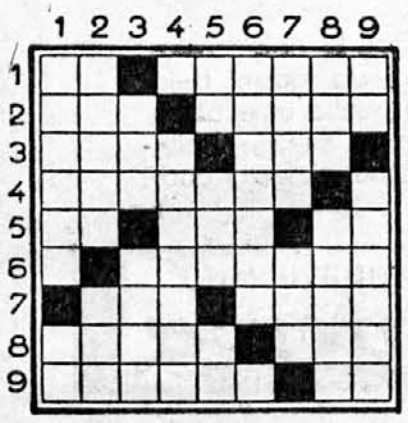

Pomen besed:

Vodoravno: 1. politična zveza; desetletje; 2. umik; opozorilo; 3. azijski naslov; pokrajina na Koroškem; 4. šport; 5. narobe kazalni zaimek; šahovski izraz; grška črka; 6. rusko mesto; 7. japonski denar; Ibsenova drama; 8. občutek, ki ga ne smemo pretiravati; posoda; 9. kamenina; predlog.

Navpično: 1. kralj palčkov, tudi Webrova opera; reka v Italiji; 2. pripadnik židovskega plemena; začimba; 3. kretnja; znan astrolog; 4. nekdanja vladarska rodbina; 5. pesnitev; hišni bog; oblika pomožnega glagola; 6. Koroška; 7. ruska ožina; struja; 8. beneški vladar; konec boja; 9. ploskovna mera; travnik.

IZLOČILNICA

KANARČEK — ODKRITJE — PRISVOJITEV — POJEDINA — OSVOJITELJ — BODOČNOST — BENETKE — CENTRALA — PRIJEM — POLINEZIJA — NASLEDNIK — DRUŽINA.

Iz vsake besede vzemi po tri zaporedne črke in sestavi iz njih znan in upoštevanja vreden rek.

POSETNICA št. 19

Martin Težnik — Spor

Kaj je ta gospod po poklicu?

MAGIČEN KVADRAT

1. A A A A A
2. A C E E I
3. I K K K N
4. N O O R R
5. R T T T T

Pomen besed: 1. zlat denar; 2. muza; 3. utežna mera; 4. Odisejev dom; 5. uradnik.

Besede se berejo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

ČRKOVNICA

P J O I S R
L A A D B A
I G T L O A
V V A A R B
I O Š L I I

V njej se skriva znan pregovor.

DOPOLNILNICA

OBA
PIKA
ADA
ZOV
OSA
URA
MIL
LAVA
ETER
NICA
ETA
RIJA
ODA
OKA
BEL
ROB
ROSA
ANA

Vsaki besedi dodaj spredaj še eno črko, da dobiš nove besede. Vse nove črke ti dajo pregovor.

IZPOPOLNILNICA

S E D A I P O M E O D O M U A L
* * * * * * * * * * * * * * * * *
N A N A O S A D A O N T H A T K

Namesto zvezdic vstavi v srednji vrsti prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede. Srednja vrsta ti da potem ime slovenskega pesnika.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno: iz, nakana, ras, Taras, okop, log, Kolivan, en, Jim, pa, Maraton, tun, raka, dirka, Tom, Arnavt, pa. — Navpično: Irokez, da, zakon, tir, sol, Murn, pijanka, ta, vir, Av(strija), kalamar, Aron, tat, nag, pokop, as, Panama.

Računska uganka: 4 kokoši.

Črkovnica: Začni brati v prvi vrsti od spodaj navzgor potem v drugi od zgoraj navzdol itd., pa dobiš: Kdor se sramuje jezika svoje matere, ni vreden, da ga je rodila.

Posetnica: Odvetniški pripravnik.

Magičen kvadrat: Repin, elita, Pilat, Itaka, Natan.

Premikalnica: Alabama, Kolivan, Travadi.

Dopolnilnica: Zatrta beseda je še ostrejša kakor javna.

Šole je konec, hvala Bogu!

Čeprav sama ne hodim več v šolo, imam dovolj priložnosti poslušati dijake in dijakinje, kako se pogovarjajo o šoli, o šolskih nalogah, o spraševanju, ponavljalnih izpitih in spričevalih. Že od nekdaj je bilo tako, da je dijak v profesorju gledal nekakšnega naravnega sovražnika in le malo vzgojiteljev se sme pohvaliti, da so dijaki v njih videli res svoje prijatelje in ne samo mučitelje. Med te so spadali tisti dobrodušneži, ki so pri dijakih nehote zbujali zaupanje, čeprav pogosto zvezano s podsmehom. Bili so pa še takšni, ki smo v njih res slutili čudovito moč dobrohotne vzgojiteljske roke, ki smo občudovali njih veliko znanje in ki smo jih spoštovali zaradi njih pravičnosti in prizanesljivosti.

Kadar zdaj poslušam pogovore naših dijakov, opažam predvsem to, da je ‚režim' na gimnazijah drugačen kakor tedaj, ko smo mi hodili v šolo. Skoraj bi utegnila reči, da je ta ‚režim' strožji. Dijakom in dijakinjam je na primer prepovedan obisk gledališča in koncertov brez dovoljenja profesorjev. Ne verjamem, da bi se dijaki v gledališču ali pa na koncertih kakor koli pokvarili, povrhu tega je pa zelo mučno, če je na primer nedelja deževna, če v gledališču igrajo kaj dobrega in če v soboto nisi vprašal profesorja, ali smeš v gledališče, ker si pač računal na lepo vreme in na izlet v naravo. Tako moraš ostati doma. Ko sem jaz hodila v gimnazijo, ni bilo tako strogo; lahko smo hodili v gledališče, dokler smo bili v nižji gimnaziji v primernem spremstvu, pozneje pa tudi sami. Predstave, ki niso bile za nas, so bile pa kratko in malo prepovedane. In vsem se je zdelo prav tako.

Ni čudo, da je danes mnogo zabavljanja čez to uredbo. Razen tega so na mnogih ali vseh gimnazijah prepovedali osmošolcem ovenčati razrede. Ta uredba je prišla najbrže zato — tako vsaj sklepam — da dijaki ne bi s tem okraševanjem zbujali preveč hrupa in motili drugih. Toda tisti, ki so si izmislili to odredbo, naj le samo malo vžive v dušo takšnega osmošolca ali osmošolke. Celo leto se uči, matura in še hujše učenje je pred njim, mlad je še, komaj osemnajst, devetnajst let ima, želi si pač dneva, ki bi si ga zapomnil za vse življenje, dneva, ko se za vselej loči od gimnazijskih klopi. Kaj je naravnejšega, če hoče takšno mlado vino malo zavreti, če hočejo ti dijački, ki jih v življenju čaka brezposelnost ali pa trd boj za kruh, vsaj en dan malo ponoreti. Šolski izlet, zadnji dan šole, dan ko je profesor kakšnega ‚hudega' predmeta bolan, to so prazniki za dijaka. Noben moralist ne bo tega izpremenil.

S takšnimi odredbami jemljejo dijakom veselje do učenja, veselje do življenja. To se zelo pretirano sliši in marsikomur je malo mar, če se takšen dijaček žalosti in jezi, a to ne bi smelo biti tako. Dokler hodi dijak v gimnazijo, mu je še lepo. Z univerzo in raznimi službami pridejo skrbi in s skrbmi minejo najlepša mlada leta. Otroci današnjih dni so tako preobremenjeni; ne mislim na učno snov, pač pa preobremenitev z našim vihravim življenjem samim, z živčnostjo svojih staršev in vzgojiteljev, ki je prej zaradi mirnejšega življenja v tolikšni meri ni bilo, z damoklejevim mečem vojne, s strahom pred brezposelnostjo, skratka z vsem ‚tempom' današnjih dni. Vzgojitelji bi se morali tega zavedati in biti malo prizanesljivi. Tako pa od večine dijakov, ne samo ‚cvekarjev' pač tudi od boljših ne slišim drugega, kakor kako hudo je v šoli, kako sitni so profesorji, kako težko je na svetu. Z nobenim pravim veseljem dandanes ne hodijo v šolo otroci, šola jim je samo še šiba božja in profesor hujši ko smrtni sovražnik. Morda so izjeme, a teh je tako malo, da kar tonejo v morju pritoževanja.

Nočem se mešati v naloge, dolžnosti in pravice vzgojiteljev, menim pa, da sta prizanesljivost in uvidevnost tudi lepi čednosti. Nekateri dijaki samo zato nikoli ne dosežejo uspeha, ker nimajo nastopa. V resnici pa marsikaj več znajo, kakor njih tovariši, ki imajo odločen, samozavesten nastop. Takšnega otroka na primer ne smemo ‚zabiti' s slabšim redom, kakor njegovega tovariša, kajti v resnici, v življenju takšen človek več zna, kakor tisti, ki svoje, pogosto polovičarsko znanje nekako podkrepi z bleščečim nastopom. Takšnih in podobnih primerov je v šoli veliko, čeznje se starši navadno ne pritožujejo, ker jih ne poznajo, prizadeti otroci pa zelo trpe zaradi njih.

Šola ne sme biti môra, s svojimi prepovedmi, zapovedmi in pravili. Nam je dejal nekoč neki profesor, vzgojitelj in prijatelj dijakov po božji volji: »Mladina je kakor mošt. Kipi in vre in se razliva na vse strani. Kakor hitro se pa mošt vsede, ni več mošt, temveč vino. Dokler boste tako mladi, da boste še lahko lahkomiselni, boste res še mladi in srečni!«

Te besede so nam šle bolj do srca, ko najlepši dobri nasveti ob slovesu od gimnazije.

Saška

Učinkovit progast kostim, ki ga je izdelal sloviti pariški salon Sanvin. Posebno učinkovite so proge na krilu med gubami.

Naša kuhinja

Kaj bo ta teden na mizi?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Srce v omaki, polenta. Zvečer: Palačinke, čaj.

Petek: Fižolova juha s krompirjem in makaroni. Zvečer: Koruzni žganci z mlekom.

Sobota: Telečja obara, zabeljeni široki rezanci. Zvečer: Krompirjev golaž.

Nedelja: Prežgana juha, ocvrta safalada, pražen krompir, solata. Zvečer: Kruh z maslom, kakao.

Ponedeljek: Vampi s krompirjem. Zvečer: Jajca v solati, čaj.

Torek: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, pražen riž, solata. Zvečer: Govedina od ponedeljka v solati, čaj ali kava.

Sreda: Kislo zelje, sirovi štruklji. Zvečer: Mlečen močnik.

Za Vas gospodinje!

Samo češki kozarec za vkuhavanje sadja znamke „FRUTA" Vas zadovolji.

generalno zastopstvo za Jugoslavijo

„STAKLO" B. TOBER

ŠT. VID.

TELEFON 734

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Goveja juha, dušen krompir, kolerabice, prepražena govedina. Zvečer: Rižev kolač,[1] češpljev kompot.

Petek: Zelenjavna juha z rižem, češnjev kipnik.[2] Zvečer: Pečenjak, solata.

Sobota: Grahova juha[3] z zdrobovimi cmoki, fini polpeti, solata. Zvečer: Ocvrta telečja jetra, solata.

Nedelja: Kruhova juha, nadevene telečje prsi, dušen krompir, solata, čokoladna torta. Zvečer: Šunka, pecivo, čaj.

Ponedeljek: Lečnata juha, zaviti biftki,[4] pražen riž, solata. Zvečer: Makaronova potica, solata.

Torek: Telečji golaž s kruhovimi cmoki, solata, sirov zavitek. Zvečer: Zdrobov narastek s čokoladno polivko, kompot.

Sreda: Fižolova juha, naravni zrezki, solata. Zvečer: Krompirjeva solata, ocvrta jajca.

Pojasnila:

[1] **Rižev kolač:** Speci iz maslenega testa v obodu za torte dva okrogla kolačka; enega namaži z marmelado in mlečnim rižem, ki si mu primešala vanilijevega sladkorja in nekoliko zrezanih orehov ali pa 2 pesti rozin. Kolačka stisni skupaj in ju oblij s kakšnim ledom, čokoladnim ali limonovim. Rižu lahko primešaš tudi nekoliko nastrgane čokolade, če jo imaš.

[2] **Češnjev kipnik:** Vmešaj 4 rumenjake s štirimi žlicami sladkorja. Čez nekoliko časa pridaj 3 žlice moke in naposled sneg štirih beljakov. Polovico tega testa vlij v dobro pomaščeno in z drobtinami potreseno pekačo, na testo pa daj vrsto opranih češenj, ki si jim vzela ven peške. Nanje vlij drugo testo in kipnik speci v pečici.

[3] **Grahova juha:** Skuhaj nekaj pesti graha, in ga z vodo vred pretlači skozi penovko. Z juho zalij bledorjavo prežganje. Po potrebi dodaj še nekoliko vode ali pa peteršiljeve juhe, lovorjev listič in juho nekoliko okisaj. Zakuhaj jo z zdrobovimi cmoki ali pa z ocvrtimi kruhovimi rezinami.

[4] **Zaviti bifteki:** Govedino, tako imenovano ribico, zreži na zrezke. Potolci jih, nasoli in namaži vsak zrezek z vročim presnim maslom. Potlej pa zrezke obloži z zrezanimi kolerabicami in zeljnatimi listki, jih poveži z nitjo in jih peci pol ure na masti ali presnem maslu in od časa do časa prilij nekoliko juhe.

[5] **Dunajski nadevani škrnicljі:** 12 dek moke, 4 jajca in 8 dek sladkorja penasto zmešaj in s kavno žličico polagaj na povoščeno pekačo. Ko bo rumeno zapečeno, vzemi ven in še tople zavij v obliko škrnicljev. Nadevaj jih s stepeno sladko smetano in potresi s kristalnim sladkorjem, ali pa s kakšnim drugim nadevom.

[6] **Fižolova juha s svinjino:** V poldrugem litru vode do mehkega skuhaj 30 dek fižola in dve svinjski nogi. Na masti napravi svetlorumeno prežganje in dodaj nekoliko sesekljane čebule. Stresi v fižol in dodaj paradižnika. Preden postaviš na mizo, dodaj nekoliko sveže smetane. Posebno pazi, da preveč ne osoliš, ker je svinjina že tako in tako slana.

[5] **Paradižnikova omaka:** Stopi 3 deke presnega masla in mu dodaj žličko moke, in sicer med neprestanim mešanjem. Nato pa počasi prilivaj nekoliko toplega mleka, in še zmerom neprestano mešaj. Pusti vreti kakšnih deset minut pri srednji vročini. Naposled dobro zmešaj vmes nekoliko paradižnika, da bo imela omaka lepo rožnato barvo.

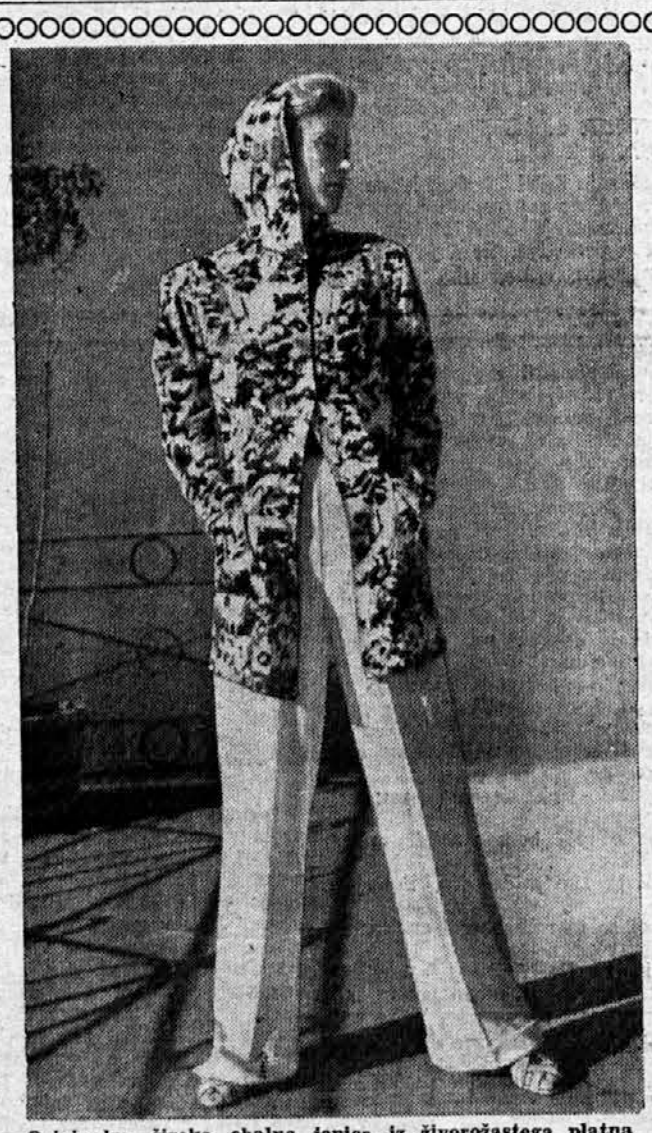

Originalna široka obalna jopica iz živorožastega platna s kapuco, ki je praktična za vetrovno in viharno vreme pri morju. Zraven spadajo dolge bele volnene hlače. Model, ki se prav za prav dobro poda samo močnejšim damam.

Praktičen, dvobarvni kostim s kockastim krilom, ki je pa iz previdnosti rezano povprečno, saj je znano, da ima kockasto blago to neprijetno lastnost, da človeka »razširi«. Jopica je tako praktično ukrojena, da s kockastim krilom tvori športni kostim, s temnim iste barve pa promenadni kostim.

ČIST BEL OBRAZ
v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20·— din. Po povzetju pošilja:
PARFUMERIE BALOG — STARI BEČEJ.
Dunavska banovina.

Iz Pariza nam poročajo

Mnogo nagubanih kril, dokaj kratkih, a z dolgimi jopicami. Te gube so posebno zanimive pri progastem tvorivu, kajti proge pri nagubanih krilih v letošnji modi teko povprek in ne navpično.

Poletne ročne torbice bodo kaj smešne. Nekatere nas spominjajo na morske školjke, druge so v obliki srca, spet tretje v obliki bobenčkov itd.

K rižu, krompirju ali podobnim jedem moramo vselej servirati solato, ki bi jo morali posebno tisti, ki duševno delajo, vsak dan jesti. Prav tako bodo ostali zdravi in odporni ljudje, ki bodo jedli mnogo presnega masla, svežega sadja in presne zelenjave.

Sadje vse bc'j in bolj spodriva cvetlice na klobukih in oblekah. Pogosto srečaš elegantno Parižanko, ki ima češnje na klobuku, na obleki, na ročni torbici in na čevljih. V ovoju v rokah nosi tudi češnje, samo da so v njem — prave.

Spet živimo v dobi poškrobljenih kril, ali je torej kaj čudnega, če so v modi tudi kratka drobno nagubana ali pa nabrana ogrinjala, kakršna so bila v modi že v mladosti naših mamic. So to ogrinjala iz tila, iz čipk, iz bleščečih se ploščic, iz organdija in drugih poletnih tkanin. Nosijo jih namesto nekdanjih kratkih krznenih kepov.

Dosti zanimanja je pri elegantnih Parižankah zbudil črn volnen poletni kostim z žepki, prevlečenimi z zlato mrežico, nekako v obliki zamreženih okenc. Na obeh reverjih sta gumbnici, v vsaki izmed njih pa tiči majhen zlat ključek.

Na poslednjih dirkah v Parizu so zbudili veliko pozornost moderni — gumbi. Neka dama je imela črn volnen kostim, zeleno bluzo, na kostimu pa gumbe v obliki majhnih globusov. Ti gumbi so bili silno lepo izdelani, da si celo lahko ločil Ameriko od Evrope. Neka druga dama je imela pa gumbe, ki so bili na njih napisani naslovi najnovejših šlagerjev. Na splošno je bilo pa opaziti, da so gumbi v obliki raznih sadežev že odrinili gumbe v obliki cvetlic.

Praktični nasveti

Preden odpotujete, morate zavarovati prevleko svojega pohištva pred molji. Pri tem boste s pridom porabili stare časopise. Najprej jih nekoliko zdrgnite drugega ob drugega, da se papir omehča in postane voljan. Potlej ovijte z njim pohištvo in pazite, da bo vse pokrito, zato ga kar sešijte. Na nogah pa papir privežite z vrvco.

Slamnate preproge snažite z vlažno soljo ali pa s slano vodo. Ko se posuše, jih namažite z lanenim oljem, ki ste mu dodali nekoliko sikativa, da se preje posuši. Tako boste preproge še dolgo ohranili svetle in cele.

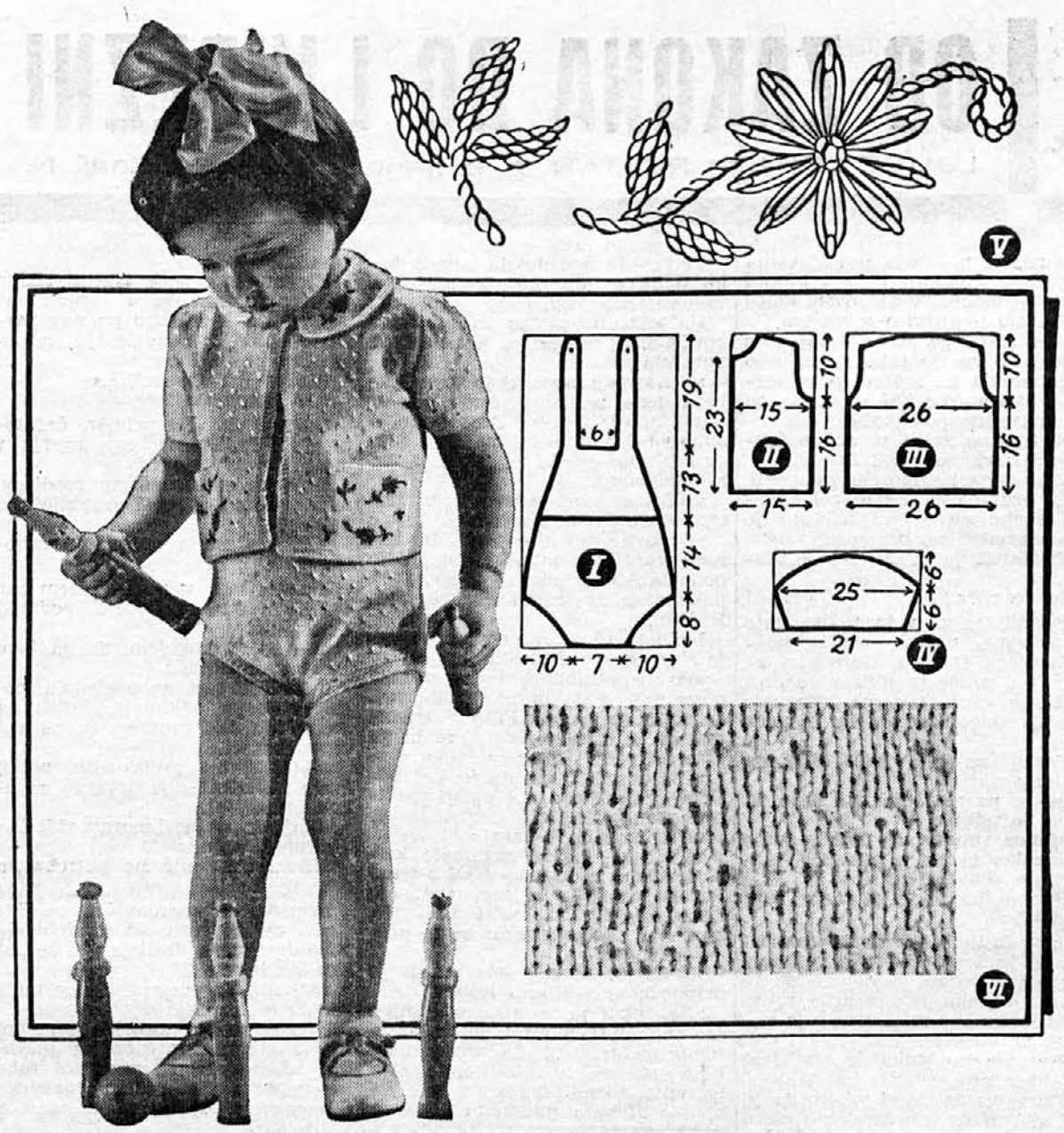

KOPALNA OBLEKCA IN JOPICA

za triletnega otroka

Za tole srčkano oblekco potrebujete 150 gr svetlozelene pralne volne, 10 gr nežnorumene in 10 gr sinje volne. Dve pletilki št. 2 in pletilke, kakršne potrebujete za pletenje nogavic.

Vzorček je tale: 5 petelj desnih, 2 levi, 6 desnih, 2 levi, 6 desnih itd.

2 vrsta: 1 petlja desno, 4 leve, 1 desno, 2 levi, 1 desno, 4 leve, 1 desno itd.

3. in 4.: vrsta gladko.

5. vrsta: 1 petlja desno, 2 levi, 6 desnih, 2 levi, 6 desnih itd.

6. vrsta: 1 petlja levo, 1 desno, 2 levi, 1 desno, 4 leve, 1 desno, 2 levi, 1 desno, 4 leve itd.

7. in 8. vrsta gladko. Odslej se vzorček ponavlja.

Najprej nasnujte za prednji del kopalnih hlačk 17 petelj in pletite v navedenem vzorčku. 4 vrste pletite naravnost, potlej pa začnite dodajati, in sicer:

najprej po 1 petljo na razdaljo 4 vrst dvakrat;

potlej po 1 petljo z razdaljo 2 vrst petkrat,

po 2 petlji z razdaljo 2 vrst enkrat,
po 3 petlje z razdaljo 2 vrst trikrat,
po 4 petlje z razdaljo 2 vrst dvakrat.

Tako dobite 69 petelj. Pri višini 22 cm začnite plesti v navadnem patentnem vzorčku, to se pravi eno desno in eno levo. Tako 10 vrst. Nato pa pletite v začetku in na koncu vsake vrste 3 petlje, vselej same desne na obeh pletilkah. Ostalo pletite eno pletilko desno, drugo levo. Poleg tega morate snemati, da se vam bo del ožal. To storite tako, da snemate v začetku vrste poprej, preden začnete tiste tri petlje samih desnih, na koncu vrste pa tudi poprej, preden ste zaključili zadnje tri petlje. Snemajte takole: osemkrat po eno petljo v vsaki vrsti, dvanajstkrat pa po eno petljo na vsaki dve vrsti. Naprej pletite 10 vrst samih desnih na obeh pletilkah. Ko ste končali, srednjih sedem vrst snemite, ostala delčka pa vsakega zase pletite naprej, in sicer same desne. Na koncu napravite gumbnici in zaokrožite. Naramnice naj bodo približno 19 cm dolge.

Zadnji del spletite prav tako kakor prednjega do višine 22 cm. Naprej pletite 10 vrst v patentnem vzorčku, t. j. 1 desno, 1 levo in zaključite.

Ko sta oba dela končana, ju sešijte in pri hlačnicah prav narahlo poberite vse petlje s pletilkami, ki jih potrebujete za pletenje nogavic. Sneti morate okrog 65 petelj. Pletite prav narahlo 6 vrst in zaključite. Na hrbtnem delu prišijte dva gumba in hlačke so gotove.

Za prednji del jopice nasnujte 40 petelj in pletite same desne 6 vrst. Potlej pa pletite 7 vrst vzorčka, 16 vrst eno pletilko desno, drugo levo (za žepke), 14 petelj vzorčka in 3 vrste samih desnih. Tako pletite 32 vrst, Zdaj 16 petelj za žepke zaključite in ta del pustite. Nasnujte 16 novih petelj in jih pletite 30 vrst visoko, potlej pa priključite ustavljenemu delu in naprej pletite vzorček. Pri višini 16 cm snemite za rokavno odprtino dvakrat po dve petlji in dvakrat po eno petljo v vsaki drugi vrsti, naprej pa naravnost. Pri višini 23 cm snemite na drugi strani dela 10 petelj in šestkrat po eno petljo za vratni izrez. Ostalo je še 18 petelj, ki jih snemite dvakrat.

Drugi del napravite prav tako, le obratno.

Za hrbet nasnujte 68 petelj in v začetku prav tako napletite 6 vrst samih desnih. Naprej pletite vzorček. Pri višini 16 cm snemite za rokavno odprtino na vsaki dve vrsti dvakrat po dve petlji in dvakrat po eno petljo. Ko je odprtina visoka 10 cm, snemite 18 petelj za vsako ramo dvakrat, ostalo pa hkrati.

Za rokavčke nasnujte 48 petelj in pletite 6 vrst samih desnih. Odslej pa na vsake štiri vrste na vsaki strani dodajajte po eno petljo in sicer petkrat, sicer pa pletite vzorček. Ko je rokavček visok 6 cm, snemajte: na vsaki dve vrsti šestkrat po dve petlji, štirikrat po tri petlje. Ostale petlje snemite hkrati.

Nato pa sešijte ramena in nasnujte s pletilkami vratni izrez. Pletite 6 vrst visoko vzorček, na vsaki strani pa po tri petlje samih desnih. Pri tem dodajte na vsaki strani na vsako tretjo vrsto po eno petljo. Končajte s štirimi vrsticami samih desnih.

Naposled sešijte še rokavčke in jih vstavite. Na žepke in ovratnik uvezite ljubke cvetlice v verižnem vzhodu z rumeno in sinjo volno.

Če vaš malček ne potrebuje jopice, napletite samo kopalne hlačke. Saj se bliža poletje in z njim čas počitnic in kopanja. Res je, da jih lahko tudi kupite, a koliko bolj ljubke so tele hlačke in kako ponosni boste na ročno delo. Jopico pa prav tako lahko napravite z dolgimi rokavčki za hladne dni in večere. Na kopalne hlačke lahko uvezete ladjico ali kaj podobnega, saj mamice so tako iznajdljive, kadar gre za oblačilca njihovih malih sončec.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Popoldanska obleka iz črnega crêpe de china, z velikimi, pisanimi cvetlicami, ki preplavljajo črnino. Okrog pasu je široka pentlja, spodnji rob krila je pa okrašen s črnimi čipkami. Moda je letos res na moč mnogostranska in bogata — druga umetnost je pa izbirati.

Ali že veste...

... kako čistimo gobe za umivanje? Ta zdrava goba — otirača — ni živalskega izvora, temveč rastlinskega. Dobe jo iz ameriške lesaste, mrežaste kumare. Nove otirače moramo prepariti. Potlej jih pa redno čistimo v citronovki ali sodovici. Vročina jim ne škoduje, na suhem mestu jih pa ne smemo predolgo pustiti. Potrebujemo jih pri kopanju, vrhu tega se pa tudi v kuhinji prav dobro obnesejo.

... da je kuhano jajce laže prebavljivo, če ga damo kuhati v vrelo vodo, posodo potegnemo z ognja, jo pokrijemo in pustimo stati pet minut. Jajce je potlej prav takšno kakor da bi ga štiri minute kuhali nad ognjem.

Povejte svojim znancem, da ima »Družinski tednik« letos za 50% večji obseg kakor lani.

ŠAH

Problem št. 60

Sestavil Rudolf L'Hermet (1888)

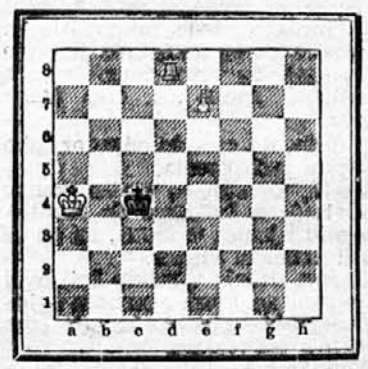

Mat v 3 potezah

Ljubka, lahka naloga, kakor nalašč za nadarjene začetnike. (B 4)

Problem št. 61

Sestavil W. A. Shinkman (1902)

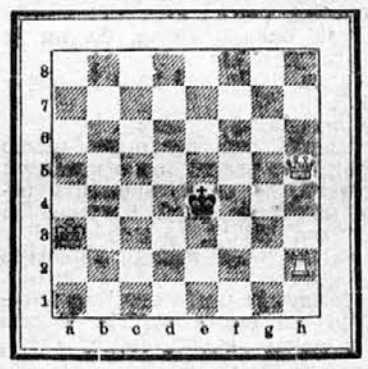

Mat v 4 potezah (B 6)

Problem št. 62

Sestavil Konrad Erlin (1895)

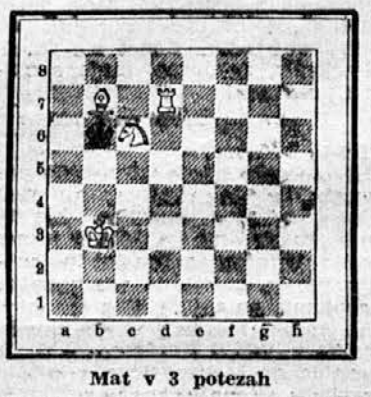

Mat v 3 potezah

Gornja naloga je dobila na ruskem turnirju za probleme s 5 figurami leta 1895. prvo nagrado. (B 10)

Kratka partija št. 21

Z nekega praškega klubskega turnirja

Beli: Vácha.	Črni: Fisera.
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Sb1—c3	Lf8—c5
4. Sf3×e5	Sc6×e5
5. d2—d4	Dd8—e7
6. Sc3—d5	Dd7—d6?
7. d4×c5	Dd6×c5
8. Lc1—f4	d7—d6
9. b2—b4	Dc5—c6
10. Lf1—b5	Črni se vda.

(K 25)

Rešitev problema št. 57

1. Da3—f8 šah	Kf1—e1
2. Df8—d6	Ke1—f2
3. Dd6—f4 šah	Kf2—e1
4. Df4—d4	Ke1—f1
5. Dd4—g1 mat.	

Rešitev problema št. 58

1. Se6—g7	Kd3—d4
2. Dc1—d2 šah	Kd4—e5
3. Se3—g4 mat.	
1.	Kd3—e2
2. Sg7—f5	kar koli
3. Dc1—c2 ali f1 mat.	

Rešitev problema št. 59

1. La5—c3	Kd7—e8
2. Lc4—b5 šah	Ke8×f7
3. e7—e8D mat.	
1.	Kd7—c6 ali d6
2. e7—e8S	Kc6—c5
3. Tf7—c7 mat.	
1.	Kd7—c7
2. e7—e8D šah	Kc7—d6
3. Lc3—b4 mat.	

Za vkuhavanje kupi previdna gospodinja samo preizkušene steklenice znamke REX
JULIJ KLEIN
Ljubljana
Wolfova ul. 4

OD ZAKONA DO LJUBEZNI

LJUBEZENSKI ROMAN ★ Iz francoščine prevedla K. N.

11. nadaljevanje.

Samo ob misli na njegovo pismo izgubim sleherno upanje, da bi bil ta človek z menoj kdaj dobrotljiv in prisrčen. Na koncu koncev sem le njegova žena! Njegovo ime nosim! Ali ne dolguje udobja in ugodja, ki ga zdaj uživa, samo mojemu premoženju? Upala sem, da bo, če že ne drugega, razumel vsaj mojo prošnjo glede fotografije in mi poslal svojo sliko. Ali je tako nenaravno, če prosi žena svojega zakonitega moža za eno samo sliko?«

Ni čudo, da sem ta odgovor tako nestrpno pričakovala.

Včeraj, ko sem se vrnila domov s sprehoda z baronico de Montavelovo in njenim vnukom, mi ga je izročil hotelski vratar.

Ko sem držala v rokah beli ovoj in ko sem na njem spoznala egiptovske poštne znamke, mi je srce zadrhtelo od veselja.

»Vendar že!«

Moja spremljevalka se je dobrohotno nasmehnila ob tolikšnem veselju, Robert je pa ošinil pismo s temnim pogledom in trdovratno molčal.

»Vtis imam, da vas od grofa d'Armonsa ne čaka nič dobrega,« je mračno dejal.

»Res? Zakaj? Vidite, da mi je hitro odgovoril!«

»To že. Toda kaj vam je odgovoril?«

»Bomo takoj videli.«

Pritisnila sem dragoceno pismo k sebi, tako prepričana o ugodnem odgovoru, da se še spomnila nisem, skriti ga pred baronico in Robertom. Takoj, ko smo stopili v naše stanovanje, sem ga z drhtečo roko odprla:

Iz pisma je padla majhna fotografija, na belem papirju je bilo pa le nekaj kratkih vrstic.

»Madame,

Te dni sem prejel vaše cenjeno pismo. Gospod Garnier, notar v Orfayu, ima vse listine glede najinih skupnih zadev. Bodite tako ljubeznivi in pišite mu, da se boste lahko glede teh zadev pogajali neposredno z njim, kakor ste želeli.

Prejmite, madame, moje spoštljive pozdrave!

Filip d'Armons.«

To je bilo vse.

Ne omembe glede njegovega potovanja, glede vrnitve, ali vsaj kakšna splošna opomba, kje se mudi, kakor sem ga bila v pismu prosila. Vljudno, a kratko in jedrnato me je poslal po vse podatke k svojemu notarju.

Na mojem obrazu se je moralo zrcaliti tolikšno razočaranje, da je baronica de Montavelova vprašala v skrbeh: »Renata, kaj je vendar?«

Robert je zmignil z rameni in zaničljivo dejal: »Vedel sem vnaprej.«

Brez besede sem jima pomolila pismo.

Pričakovala sem kaj drugega; morda manj leden sprejem mojega pisma, vsaj iskrico simpatije...

Moja prijatelja sta vse to razumela, še preden sem jima pojasnila svoje razočaranje.

Ko se je prvo razočaranje nekoliko poleglo, sem pogledala sliko, ki mi je med branjem pisma zdrknila v naročje. Začutila sem, kako mi je vsa kri planila v obraz.

Bila je nekakšna amaterska slika; na njej je bila glava velike, kosmate opice, strahotno se mi režeče v obraz.

Ne da bi bila razumela pravi smisel te slike, sem jo obrnila. Prebrala sem tele preproste besede: »V znak medsebojnega zaupanja in spoštovanja.«

Trikrat sem morala prebrati ta kratki stavek, da so ga naposled moji možgani dojeli.

»Oh ta neotesanec!« sem zajecljala in solze so mi zalile oči.

Ponižana in strta sem se zatekla v svojo sobo, se vrgla na posteljo in ihtela, ihtela, krčevito in dolgo, ko da ne bom nikoli nehala.

Baronica in Robert sta prišla za menoj.

»Kaj pa je? Zakaj ta obup? Poglejmo, Renata, ali je vredno, da se tako žalostite?«

Še zmerom sem krčevito držala v rokah tisto nezaslišano sliko.

»Poglejte! To je slika grofa d'Armonsa. Zelo mu je podobna, če že ne po zunanjosti, pa vsaj po srčni omiki. Oh, neotesanec! Nizkotnež! Tako gre odgovoriti ženski, in še svoji ženi povrhu! Le iz česa je njegovo srce, da je takšen?«

Med hlipanjem in ihtenjem sem izjecala te besede. Če sem jima hotela še pred nekaj urami svojega moža popisati kot dobrega in pravičnega, sem zdaj začutila nepremagljivo željo ponižati ga, oblatiti, kakor je to on storil z menoj. Ko sem izgovorila te besede, sem začutila nepopisno olajšanje.

Baronica je pogledala sliko. Oba z Robertom sta se zdrznila.

Na njenem obrazu se je zrcalila osuplost. Tudi stara gospa ni mogla pojmovati strupene ironije posvetila.

»To dejanje nam tega moža pokaže v jasnejši luči, kakor bi ga nam morda pokazala povest vsega njegovega življenja,« je vzkliknil Robert ogorčeno. V njegovem glasu je drhtelo neprikrito sovraštvo.

Toda stara gospa je zmajala z glavo. »To vse je tako neverjetno in čudno, da ne morem prav verjeti dejstvom. Le kaj se skriva za to nenavadno pošiljko?«

»Nedvomno žaliti nemočno žensko,« je mračno pribil Robert.

»Prav tega ne morem razumeti, da bi grof d'Armons mogel občutiti veselje ob takšni žalitvi,« je dejala zamišljeno baronica.

»Pristaviti je treba, da je blazen...«

»In če ni?«

»Prisilili so ga v ta zakon, zato ne priznava njegove veljavnosti.«

»Moškega, starega trideset let, ne more več nihče prisiliti v zakon.«

»Razne okoliščine pa utegnejo zlomiti njegov odpor in njegovo voljo.«

»Potlej se pač kaže dobrega igralca.«

»Ali se pa maščuje nad ženo, ki so mu jo vsilili.«

»Menda vendar ne, če ima samo to napako, da mu je prinesla v zakon kup denarja.«

»Bog ve, ali je že gospodar tega denarja?«

Ob zadnjih baroničinih besedah sem se tudi jaz vtaknila v pogovor: »Martina mi je dejala, da bi si moja mačeha pete zbrusila, samo da bi lahko še uveljavila svojo varuško pravico.«

»To vaše pojasnilo še podkrepi moje domneve.«

»Stara mama, torej misliš, da je grof d'Armons zmožen zato tako ravnati z Renato, ker ni gospodar njenega denarja, ker ga še nima v rokah?«

»Morda živi v veri, da so ga dvakrat potegnili: kot moža in kot lastnika tega premoženja.«

»In tebi je to všeč?«

»Ne, tudi jaz mu ne odpustim. Samo iščem vzrok, ki bi vsaj delno pojasnil to njegovo nezaslišano ravnanje. V mojih letih je človek prizanesljiv. Zakaj bi grofu d'Armonsu prisojali najslabše? Če se je moški razočaral v vsem svojem pričakovanju, in če se temu razočaranju pridruži še novo, zaradi gmotnih skrbi, potlej je zmožen, če je nagle jeze, ljudi žaliti. Morda se pozneje skesa. Ne verjamem, da bi grof d'Armons ravnal s svojo ženo tako, če bi bil njen dolžnik.«

»Vse preveč prizanesljiva si, babica,« je menil Robert. »Ali ti dokazi še niso strli tvoje nezlomljive vere v dobroto človeštva?«

»Amen,« je dejala baronica in se zasmejala.

Sedeč na postelji sem vrtela nesrečno sliko med prsti in jo ogledovala od vseh strani.

»Nikoli,« sem zdajci vzkliknila, »nikoli ne bi grofa d'Armonsa ponižala do te ostudne živali. Ker mi je pa sam poslal to svojo sliko in celo s tako primernim posvetilom, bo moj opičji mož odslej užival tiste pravice in časti, ki mu gredo.«

Te besede sem dejala menda tako odločno, da me je baronica vznemirjeno pogledala.

»O kakšnih časteh in pravicah govorite, Renata?« me je začudeno vprašala.

»O največji časti, ki jo more ljubeča žena nakloniti možu, če se mudi daleč od nje. Dala bom to sliko vdelati v medaljon in jo bom dan in noč nosila na verižici, na svojem srcu.«

»Kakšen nenavaden domislek! Opico! To pač ne bo posebno lepo.«

»Čudovito bo, madame! In kakšen ganljiv domislek! Vsi ljudje bodo lahko občudovali sliko grofa d'Armonsa za vratom njegove žene! Hočem...«

Moje navdušeno pripovedovanje je staro gospo užalostilo.

»Po nepotrebnem boste zbujali pozornost, mala moja prijateljica. In bojim se, da vam Filip d'Armons pač ne bi nikoli oprostil, če bi ga osmešili pred ljudmi.«

»Oh, deveta briga mi je, kaj odslej misli o meni moj opičji mož!« sem grenko dejala.

»Pretiravate, Renata!«

»Madame, ali ne razumete krivice, ki mi jo je prizadejal s tem? Povem vam, če bi mu mogla še kako drugače zagreniti življenje, se ne bi obotavljala in bi to précej storila!«

»Tako je! Renata ima prav!« je pritrjevalno vzkliknil Robert.

»Ne, nikar je še ti ne podpihuj! Jaz sem malo poprej potrkala na njeno plemenitost, na njeno taktnost, da ne bi kakšnega kozla ustrelila. Razen tega bi pa rada, da bi bila Renata pač tako vzvišena nad svojim možem, da ga bo lepega dne rdečica zalila ob misli, kako ga je polomil.«

Toda tisti večer bi stara gospa ne vem kaj vse še lahko dejala, moja ušesa so bila gluha za takšne dobre nasvete. Bila sem razkačena, užaljena v dno duše in kakor Robert sem se naslajala ob misli na maščevanje, ne da bi poslušala pametne besede svoje nesebične svetovalke.

20

Davi, ko sem vstala, precej zgodaj, da bi nekaj stvari nakupila in uredila nekaj nujnih opravkov, me je pri vratih prestregel Robert.

»Dobro jutro, mala gospa!«

»Dobro jutro, Robert.«

»Ali greste ven?«

»Da... Po opravkih.«

»Ali vas smem spremiti?«

»Ne bo prav zabavno, a če vas veseli...«

Njegov obraz se je zjasnil. »Kam jo bova pa mahnila?«

»Najprej k frizerju po nov parfum. Potlej k nogavičarju, naposled na pošto. Prav?«

»Lahko bi bilo boljše.«

»Na primer?«

Okleval je. »Na primer, če stopiva h kakšnemu draguljarju v vas.«

Začudila sem se temu predlogu. »Ali mislite kupovati dragulje? Za babico?«

»Za vas, mala gospa, če dovolite.«

Planila sem v smeh, nisem mu verjela. »Vi mi hočete podariti dragulj?«

»Da... Pod pogojem, da ga bom lahko sam izbral.«

Začudeno sem ga pogledala, potlej sem pa odkimala, hoteč ga podražiti: »Ne zanesem se na vaš okus, Robert.«

»Najprej me preizkusite, potlej boste kritizirali,« je dejal in se široko zasmejal.

»Kajpak, najprej moram videti...«

»Torej, velja?«

»Hm... Prav nič ne potrebujem draguljev.«

»Ženske si zmerom žele novih.«

»Ni mi do tega, da bi dobivala tako dragocena darila,« sem se poskušala izmuzniti.

»Ali naj to pomeni, da se umikate?«

Njegov način govorjenja mi ni bil všeč. »Umikam? Saj še privolila nisem! Ali se vam zdi tako nenavadno, da nočem takšnega dragocenega darila od mladeniča vaših let?«

»To pa res ni lepo, da me pri vsaki priložnosti spomnite, da sem mlajši od vas.«

»Prepirljivi ste danes, ljubi Robert,« sem ga skušala pomiriti. »Prav zato, ker vas nočem imeti za otroka, sem odklonila vaše darilo.«

»Zdaj odklanjate. Še malo poprej ste pa oklevali.«

»Kajpak! Vaša vztrajnost mi kaže nevarnosti, ki bi mi grozile, če bi sprejela vašo ponudbo.«

»Prav,« je dejal užaljeno. »Nikar ne vrtite noža po rani, ki že tako krvavi. Saj sem vedel, da vam je vseeno, ali mi ustrežete ali ne.«

Z enim samim skokom sem bila pri njem, ga prijela za suknjič in pošteno stresla. Tako visok je, da sem morala nagniti glavo pošteno nazaj, če sem hotela videti njegove temne oči, ki so bile to pot žalostne, skoraj jezne. Na ustih mi je zaigral prizanesljiv smehljaj: »Kakšen tovariš ste vendar, Robert? Nikoli nisem imela namena žaliti vas!«

»Česa ne poveste!«

»Povem samo to, kar čutim.«

»Kar čutite?«

»Seveda. Dam vam dovoljenje, kakor starejšemu bratu — in zame ste moj starejši brat — da mi podarite kakšen dragulj pri kakšni posebni priložnosti, na primer za moj god, za obletnico najinega prvega srečanja. Tedaj mi ga boste poklonili in izbrali pred svojo babico.«

»Koliko previdnosti, samo da ostaneva v mejah lepega vedenja.«

»Menda.«

»In kdaj je vaš god?«

»Ne vem, morala bi pogledati v koledar.«

»Sveta Renata? Menda ob svetem Nikolaju?« je šaljivo dejal. Oba sva se zasmejala.

»Dajva ga določiti za danes, Renata.«

Pričela sem premišljevati. »Kaj je pa danes tako posebnega? God? Ne. Kakšna obletnica? Tudi ne. Torej?«

Nasmehnil se je.

»Vprašajte me rajši, kakšen dragulj vam bom podaril.«

»Saj res. Kaj mi torej hočete po vsaki ceni podariti?«

»Medaljon.«

»Le čemu?« Na lepem se mi je posvetilo. »Oh, zato torej!«

»Da.«

»Za sliko mojega... moje opice?«

»Uganili ste.«

Radovedno sem ga pogledala. Nekaj me je zanimalo: »Ali ne marate mojega moža, Robert?«

»Sovražim ga!«

»Zakaj? Ničesar hudega vam ni storil!«

»O pač. Vaš mož je.«

»Res lep vzrok! Če bi ne bil on, bi bil pa kdo drugi.«

»Sovražil bi tudi tega drugega.«

»To so predsodki,« sem dejala, skoraj nejevoljna nad njegovim govorjenjem. Sprva sem mu hotela to pokazati, potlej se mi je pa zdelo bolje, gledati zadevo s smešne strani. Ta mladi orjak je bil prav v tistih letih, ko pretiravamo svoja čustva, ne da bi se tega zavedali. Hkrati mi je pa njegovo gorko prijateljstvo zbujalo občutek varnosti in tihe sreče. Odgovorila sem mu torej v šali:

»Robert, menda ste bolni. In še pošteno bolni! Hipohondrični ste in zagrenjeni in še kaj drugega povrh. Grofa d'Armonsa bi najrajši utopili v žlici vode. Dobro, da ga ni tukaj — res prav, da je za sedmimi gorami.«

»To mi ne more preprečiti, da bi si ne mislil o njem tisto, kar mu gre.«

»Pst! Ne govoriva več o tem, če ne...« Zažugala sem mu.

»Včeraj ste mi rekli...«

»Da ne odobravam odgovora svojega moža.«

»A danes?«

»Nisem spremenila svojega mnenja.« Nekaj se mi je posvetilo. »In medaljon? Kaj bo z njim?«

»Hitro ga pojdiva kupovat.«

»Mislim, da to ni več potrebno.«

»Zakaj ne?«

Zabavala sem se nad njegovo zadrego. Nekaj trenutkov sem molčala, potlej sem pa prišla z barvo na dan, radovedna, kaj bo dejal na moj odgovor.

»Vaše darilo bi bilo odveč, moj mladi gospod. Prepozno ste vstali.«

»Kako to?« V njegovih sinjih mladeniških očeh se je zrcalilo začudenje.

»Že eno uro visi slika mojega ljubljenega moža na verižici, na mojem vratu.« Zmagoslavno sem potegnila medaljonček izza svoje obleke, kjer se je skrival nepoklicanim očem. Sredi zlata in dragocenih kamnov se je režala slika kosmate opice. »Vidite, Robert, da imam v skrinjici svoje matere dovolj draguljev, da si lahko priskrbim primeren okvir za sliko svojega moža in da mi ni treba jemati darila.«

Sprva se mi je zdel nekoliko razočaran. »Dobro ste mi jo zagodli,« je dejal naspol v šali, naspol zares. »Tako sem se veselil, da vam bom lahko podaril kakšno malenkost za spomin. Glavno je pač, da niste pozabili na svojo včerajšnjo odločitev glede medaljona. So stvari, ki jih ni mogoče nikoli oprostiti. Ta človek je neodpustljivo ravnal z vami!«

Na ustnicah mi je zaigral droben nasmeh. »Zelo vroči ste v svojem sovraštvu, Robert. Velik otrok ste še in vsa svoja čustva pretiravate. Ali mi hočete nekaj obljubiti?«

»Kakor zapovedujete, mala gospa.«

»Ne govorite mi več o grofu d'Armonsu. Mučno mi je, če slišim njegovo ime z vaših ustnic.«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Anekdote

Čudežni otrok

Mozart, veliki skladatelj (1756—1791), je imel nenavaden odpor proti tako imenovanim čudežnim otrokom, čeprav je v mladosti tudi sam spadal mednje. Nekoč so ga povabili v neko družbo, kjer je imel nastopiti neki čudežen otrok, violinski virtuoz. Ko je odigral, ga je Mozart pohvalil. Deček se je odrezal:

»Igrati že znam, a rad bi komponiral, pa ne vem, kako se začne.«

»No,« je dejal Mozart, »kar nekoliko počakaj, da dorasteš.«

»Saj ste vi tudi že komponirali, ko ste bili komaj deset let stari.«

»To je že res,« je menil Mozart, »a meni ni bilo treba nikogar spraševati, kako se začne.«

Velika razlika

Pred nekaj leti je Thomas Mann, nemški pisatelj, preživljal svoje počitnice v Niddenu ob Vzhodnem morju. Neka radovedna dama ga je nekoč vprašala:

»Oprostite, da vas vprašam, gospod, a rekli so mi, da ste Thomas Mann. Ali ste res?«

»Seveda,« je odgovoril pisatelj.

»O,« je menila dama, »čisto drugačnega sem si vas predstavljala.«

»Saj sem v resnici res drugačen,« je odgovoril pisatelj, »a zdaj imam počitnice!«

Šlager sezone

Franz Lehár, skladatelj operet, se je nekoč sprehajal po Dunaju in opazoval izložbe. Na lepem je obstal pred neko trgovino čevljev. V izložbi je bilo namreč par čevljev s temle napisom:

»Moj šlager!« Lehár je stopil v prodajalno in čevlje kupil. A komaj jih je dvakrat obul in podplati so se raztrgali, pete pa obrabile. Lehár jih je nesel nazaj k čevljarju in mu dejal:

»Vaš šlager je trajal samo dva dni. Vzemite si za zgled moje šlagerje, ki trajajo po 200 do 300 dni!«

Novi Shakespeare

Ameriški pisatelj Mark Twain je začel svojo pisateljsko kariero kot stranski urednik pri nekem ameriškem časopisu. Tako je imel priložnost presojati dosti rokopisov: dobrih, porabljivih, dolgočasnih in dosti, dosti slabih. Če je le mogel, je tu in tam komu kakšno zagodel.

Nekoč ga je v uredništvu obiskal neki mlad, vnet dramatik, ki bi rad vedel njegovo sodbo o svojem prvencu. Mark Twain je listal po rokopisu in sem in tja prebral kakšen prizor. Naposled je dejal:

»Na nekaterih mestih je prav za prav delo sijajno. Od koga imate na primer izvrstni samogovor o življenju in smrti?«

»Vse to je plod mojega duha,« je povedal na moč samozavestni mladi pesnik.

Takrat je Mark Twain slovesno vstal, se globoko priklonil in patetično dejal:

»Da vas nisem takoj spoznal! Spoštljivo vas pozdravljam, Mr. Shakespeare! Oprostite mi mojo nepazljivost, a mislil sem, da ste že davno mrtvi.«

Simbolna pot

Nemški slikar Hans Mar.ées je v letih, ko še ni bil slaven, stanoval v Rimu. Atelje je imel na rimskem griču Pinciu, stanoval je pa spodaj ob reki. Takrat je živel v Rimu tudi neki modni slikar, ki je imel dosti uspeha in je narobe stanoval na griču, ob reki je imel pa razkošen atelje. Oba slikarja se med seboj nista osebno poznala, vsako jutro sta se pa srečala, ko sta hodila na delo. Ko so ju nekoč drug drugemu predstavili, je dejal modni slikar nekoliko zviška:

»O, saj vas že poznam, gospod Marées!«

»Jaz vas tudi!« je odvrnil Marées. »Vi hodite navzdol, jaz pa — navzgor!«

Narobe svet

Nekoč je slavnega filozofa Kanta (1724—1804), ko je bil že v letih, vprašal neki prijatelj, zakaj se ni oženil.

»Vidiš, to je tako,« je odgovoril filozof, »v mladih letih, ko bi žensko potreboval, je nisem imel s čim živeti; zdaj pa, ko bi jo lahko živel, je ne potrebujem več.«

DRUŽINSKI TEDNIK
V VSAKO
SLOVENSKO HIŠO!

Naš Kotiček

*

Prispevke v tej rubriki honoriramo, in sicer prvega z din 50·—, naslednje z din 20·—. Rokopise naslovite na uredništvo »Družinskega tednika«, (Naš kotiček) Ljubljana, poštni predal 345. Rokopisov ne vračamo.

NAŠA MATI

Zgodaj zjutraj, o, saj je še noč
[takrat,
ko ona vstaja . . .,
skuha zajtrk, pripravi kosilo,
in ko nam je dahnila na čelo poljub,
[neslišno odhaja
v tovarno na delo.

V tovarni stroji pojó,
v enakomernem ritmu sika vrteče se
[kolo:
Delamo, delamo, delamo, delamo . . .
Ves dan, vse dni poje tako.

Pri stroju je mati,
njene mehke dlani gonijo mrzlo
[železo,
njene misli s stroji pojo:
Delamo, delamo, delamo, delamo . . .
Mi pa hodimo v šolo,
se igramo in lovimo po cestah
in vemo:

Zvečer, ko na nebu zagori večernica,
se vrne mati med nas,
njen izmučeni obraz bo ves nasmejan,
k nam se bo sklonila
in vsakega posebej poljubila.

Potem bo kuhala in šivala
in pripovedovala,
kako v tovarni stroji pojo:
Delamo, delamo, delamo, delamo . . .

Miško

ZAKAJ SE SKRIVAJO ŠKRATJE POD ZEMLJO

Nekoč, to je že davno, je bilo lepo pomladno jutro. Bilo je zgodaj, tako zgodaj, da je še sonček spal.

A škratec nagajivček je vstal to jutro nenavadno zgodaj in je bil na vso moč razposajen. Nagajal je zaspanim muham, drezal čričke, ščipal je hrošča v bedro in še vse mogoče neumnosti je počel. Ko se je tega naveličal in iskal kaj novega, je zagledal lestvico, ki je držala k soncu. Urno se zaziblje po njej in na lepem je bil pri soncu, ki je še spalo, vse skrito pod odejo, le brki so gledali izpod nje.

Urno ga škratec potegne za brke in zbeži, a sonce vse jezno za njim. Škratec beži, beži v gozd, tam se skrije pod košato drevo, a sonce se upre v drevo in žge tako hudo, da odpade vse listje, sonce si pa pribori pot do škratca. Škratec je pa med tem časom že kopal in kopal v zemljo in se v njej skril. Zato se skrivajo vsi škratci še dandanes pod zemljo in se ne morejo pokazati na sonce.

A. K.

Popravi!

Nekateri naši bralci so najbrže že opazili, da nam je hudomušni tiskarski škrat v prejšnji številki, v članku ‚Slavne zgodovinske laži' pošteno zagodel. Meni nič tebi nič je zamenjal nekaj letnic in imen, hoteč menda zgodovinskim lažem pridružiti še svoje.

Špartance pri Termopilah je svojevoljno spremenil v Špance, egiptovsko kraljico Kleopatro in grškega modrijana Diogena je pa kar prestavil v druga stoletja.

Pravilno beri: Termopile je branilo 300 Špartancev.

Kléopatra je živela 68—30 pr. Kr. Diógenes se je rodil 303 pr. Kr.

* Film v nekaj vrstah

Viviana Romanceova bo igrala vlogo Angelike, glavne junakinje iz romana Pierra Benoita, »Ulixovi tovariši«.

Mae Westova, znana ameriška igralka, je te dni dopisnici beograjskega »Vremena« gospe Haug-Žitkovi izjavila, da nima moža in da bo te dni pričela filmati »Katarino Veliko«. Za Elizabeto Bergnerjevo, Marleno Dietrichovo bomo videli torej še Mae Waestovo v tej privlačni zgodovinski vlogi.

Charles Boyer bo za časa svojega oddiha v domovini igral v filmu »Pirat«. Njegova soigralka bo Michele Morganova.

Slavni režiser Jožef Sternberg je pred kratkim dokončal film »V imenu zakona«. V njem igrata glavni vlogi Wallace Beery in nova zvezda Loraina Dayeva. Premiera je navdušila newyorške gledalce.

Režiserko je dobil francoski film, in sicer v gospe Clairi Richard-Saint-Briceovi. Režirala bo film o francoskem imperiju.

Francoski strokovni list »Francoski kino« je te dni razpisal anketo, da bi zvedel, kateri tekmovalci in igralci so najbolj všeč francoskim obiskovalcem kina. Prvo mesto med moškimi je z velikim naskokom dosegel Jean Gabin. Med ženskami pa je najpopularnejša Viviana Romanceova. Lani je imel prvo mesto slavni francoski komik Fernandel, med ženskami pa Danielle Darrieuxova.

Loretta Youngova, slavna ameriška filmska igralka romantičnih vlog se je te dni sprla s svojimi delodajalci, s filmsko družbo ‚Foks'. Loretta je morala namreč pri tej družbi za razmeroma skromno plačo nastopati v šestih filmih na leto. Zdaj se pogaja za podpis nove pogodbe, po kateri bo nastopala samo v dveh ali treh filmih na leto.

Tole prebereš v eni minuti

V tej minuti...

... pridelajo v Južni Ameriki 12.000 kil žita;

... vpraša 40 Newyorčanov telefonično, koliko je ura;

... gre v Kanadi 270 ljudi v kino;

... potroši vlada Združenih Ameriških držav 342 din za raziskovanje na polju vojaškega letalstva;

... pridelajo v Braziliji 250 kil kakaa;

... sicer japonski listi nikoli ne izdajo številk svoje naklade, a izračunali so, da natisnejo Japonci v vsaki minuti okrog 15.000 izvodov tega ali onega časopisa;

... izkopljejo pri nas 675 kil boksitove rude in 1 kilo 800 gramov aluminija;

... izdajo na Angleškem en polni list;

... se v Mehiki rodi en otrok;

... izkopljejo na vsem svetu povprečno 1800 kil kroma.

In minuta je minila.

Spodobi se...

Ljudje delamo obleke — obleka dela človeka

Srečujemo ljudi v vseh mogočih, pa tudi v vseh nemogočih oblekah. Majhno debeluško v svili z velikim kockastim vzorcem, na nogometni prireditvi gledalca v fraku, na koncertu gospodično v športnem krilu in čevljih, le malo nežnejših od gojzeric. Neki pregovor pravi, da dela obleka človeka, pozablja pa pristaviti, da mi delamo obleke, da se oblačimo mi po svoji mili volji v primerne ali pa neprimerne in smešne obleke.

Čudno je, da naredi primerna obleka tako dober vtis na ljudi, neprimerna pa tako slabega. Lahko je človek ljubezniv, dobro vzgojen, družaben, v smešni obleki ne bo nikoli imel uspeha. Vsak človek, ki mu je kaj do uspeha, družabnosti in dobrega okusa, naj se torej najprej posvetuje sam s seboj in svojim angelom varuhom za obleke, kakšna obleka se mu poda in kakšna je primerna za to ali ono priložnost. Skratka: Oblači se zmerom tako, da ne boš zbujal pozornosti — to je najbolj zanesljivo pravilo, da boš vselej primerno oblečen.

S.

Plačajte naročnino!

Bivši albanski kralj Zogu in kraljica Geraldina se nameravata za stalno naseliti na Angleškem. Naša slika ju kaže v Versaillesu, kjer sta se ustavila na vožnji v London.

Prav ali narobe?

1. Charlie Chaplin se je rodil v Hollywoodu.
2. Viviana Romanceova, slavna francoska filmska igralka, ima že osem let staro hčerko.
3. Hrošč lahko dvigne breme, ki je 300 krat teže od njega samega.
4. Štrigalica lahko potegne breme, ki je 530 krat teže od nje same.
5. Georges Washington, prvi prezident Ameriških Združenih držav je imel rjave lase.
6. Moški, ki se razume na bon-ton, mora po stopnicah stopati pred damo, ki jo spremlja.
7. Fred Astaire, slavni filmski plesalec, je še samec.
8. Johann Strauss je skomponiral 506 valčkov.
9. Spretna tipkarica v eni sekundi udari več ko pet tipk?
10. Dama vstane, če ji predstavijo gospoda?

Odgovori

1. Narobe, rodil se je v Londonu. — 2. Prav. — 3. Narobe, 182 krat. — 4. Prav. — 5. Narobe, rdeče. — 6. Prav. — 7. Narobe. — 8. Prav. — 9. Prav, celo 700 tipk na minuto. — 10. Prav.

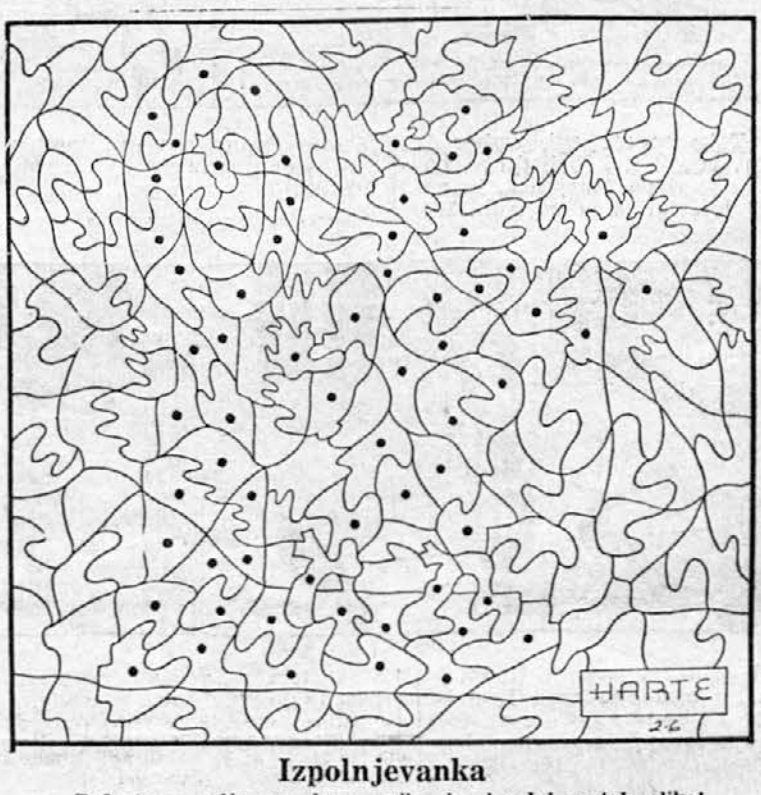

Izpolnjevanka

Počrni vsa polja, označena s piko, in si oglej nastalo sliko!

Povejte svojim znancem, da ima »Družinski tednik« letos za 50% večji obseg kakor lani.

Na angleški obali so ribiči pred kratkim ujeli 6 ton težkega morskega psa. Slika kaže, kako so veliko ribo potegnili iz morja.

NAROBE SVET

V Rouenu na Francoskem je razstavil neki gospod Riché sliko psice, ki doji štiri mlade domače zajčke. Pasja mati in zajčji mladiči se prav dobro razumejo. Gospod Riché je to nenavadno idilo fotografiral sam na svojem vrtu.

Ko je gospod Gillé iz Hautot-le Vatoisa na Francoskem videl to sliko v listih, je sporočil nekemu pariškemu dnevniku, da ima doma mačko, ki jo je pred kratkim zasačil, kako na vrtu doji tri mlade podgane. Dve podgani je hitro ubil, ena mu je pa zbežala. Drugi dan je mačka spet dojila malo podgano, čeprav je sicer kar divja na miši in podgane in jih je že nešteto podavila.

Kakor vidimo, so živali pogosto bolj usmiljene od nas, ljudi...

Zanimivosti iz Amerike

In še nekaj zanimivih iz Amerike: V začetku tega leta je bilo na vsem svetu v prometu več ko 37 milijonov avtomobilov. Od teh so jih v Ameriki izdelali 28 milijonov. — Med Atlantikom in Pacifikom pade vsakih 30 sekund en človek kot žrtev prometne nesreče. Bodisi, da je laže ali teže ranjen, ali pa tudi mrtev. Izračunali so, da vsako leto izgube Američani več svojih sinov pod kolesi avtomobilov in pri drugih prometnih nesrečah, kakor so jih pa izgubil v svetovni vojni. Združene države imajo pet osmin vseh telefonov na svetu in štiri petine vseh avtomobilov. Razen tega porabijo vsako leto četrtino svetovne produkcije sladkorja, tri četrtine gumija in štiri petine petroleja.

Proizvod UNION Zagreb

Dednost barve oči in las

Malo je ljudi, ki se vprašajo, zakaj imajo črne ali sinje oči in kakšne barve oči bodo imeli njihovi otroci. Neki francoski znanstvenik je prišel po dolgotrajnem raziskovanju do tegale zaključka:

Najpogostejši barvi oči sta črna in sinja. Črne oči ima več žensk kakor moških, čeprav je barva njihove kože svetla. Če ima eden od roditeljev črne oči, drugi pa sinje, je verjetno, da bo otrok podedoval črne oči. Zato vsak dan srečamo več ljudi s črnimi kakor s sinjimi očmi.

Tudi barva las postaja postopoma vse temnejša, kajti v primeru, da ima eden izmed roditeljev svetle lase, drugi pa temne, je več verjetnosti, da bo otrok podedoval temne lase.

(»Pearson' Weekly«, London)

Američani se manjšajo

Ljudje bodo vbodoče manjši in bodo imeli manj otrok. Tako vsaj prorokujeta ameriška zdravnika A. Mills in Lawrence B. Chenovet.

Ta dva znanstvenika trdita, da bo to manjšanje ljudi in nazadovanje njihove plodnosti posledica meteoroloških sprememb.

Zadnjih petdeset let se je povprečna velikost Američanov povečala za približno 5 cm. Danes se pa že javljajo znaki, ki napoveduje postopno manjšanje. Študenti, ki se zdaj vpisujejo na ameriška vseučilišča, so znatno manjši kakor so bili njihovi predniki pred nekaj leti.

Mills in Chenovet menita, da je ta pojav treba pripisati porastu toplote na svetu. **(»Science Digest«, Čikago.)**

Jeli potrebno

neprestano opozarjali na »Bayer«-jev križ na Aspirin-tabletah? Pač, kajti vedno znova se pojavljajo patvorbe z nakano, okoristiti se s svetovnim slovesom Aspirin tablet.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod S. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

Gospod Subito . . .

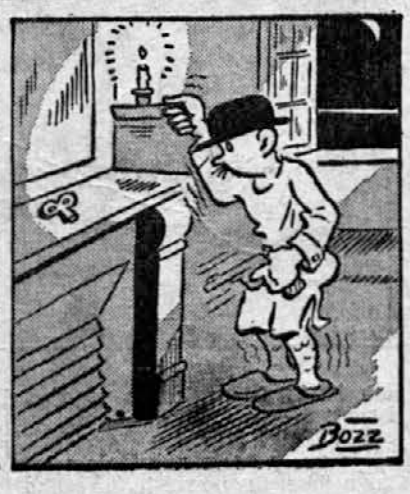

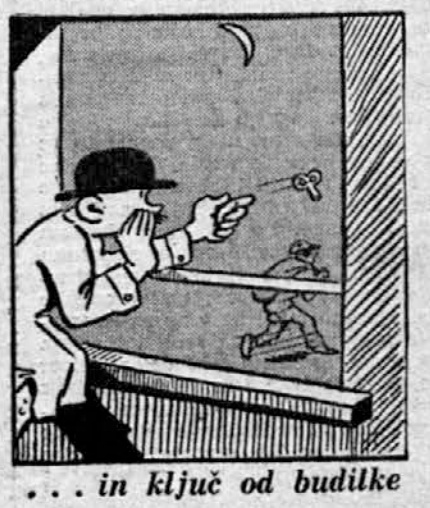

. . . in ključ od budilke

Od česa največ umiramo?

Napisal dr. William Emerson

Smrt zaradi starostne onemoglosti je danes tako redka, da spada že med nenavadne medicinske pojave. Navadno smrt nastopi predčasno kot posledica ozdravljivih bolezni. Zadnje stoletje se je posrečilo povprečno življenje podaljšati za 20 let. Ta uspeh pa v glavnem zavisi od zmanjšanja umrljivosti dojenčkov in otrok. Od pet in tridesetgga leta dalje se v zadnjih dveh generacijah ni posrečilo človeško življenje podaljšati niti za leto dni. Med petdesetim in sedemdesetim letom življenjski izgledi — kljub vsem uspehom notranje medicine in kirurgije — niso niti tolikšni, kakor so bili pred sto leti. Katere so torej škodljive sile, ki vplivajo na naše življenje in povzročajo prezgodnje opešanje? Ali bolje: kaj naj storimo, da preprečimo njihov vpliv?

V Združenih državah je devet glavnih vzrokov smrti, in sicer: srčne bolezni, rak, kap (apopleksija), vnetje pljuč, nesrečni slučaji, bolezni ledvic, tuberkuloza, sladkorna bolezen in vnetje slepega črevesa. Pri tem so ugotovili, da se da smrt, ki jo povzroče te bolezni, odložiti za pet do dvajset let, da niti ne govorimo o primerih popolnega ozdravljenja.

Pojdite pogosteje na zdravniški pregled

Prvi pozitivni korak za preprečenje bolezni je kaj preprost. Vsakdo ve, da je temeljit zdravniški pregled enkrat na leto najboljša preprečitev telesne katastrofe. A koliko ljudi se ravna po tem načelu? Pri velikem številu dobro situiranih ljudi so ugotovili, da se jih 20 odstotkov ni dalo nikoli temeljito preiskati in da jih 42 odstotkov že pet let ni bilo pri zdravniku. Vendar so pa redni zdravniški pregledi izredno važen pogoj za zaščito in ohranitev zdravja.

Z odkritjem prvih simptomov poslabšanega stanja naših organov utegnejo ti redni zdravniški pregledi preprečiti smrt. Če na primer kemična analiza seči pokaže veliko množino sladkorja, zdravnik lahko ugotovi, da pacient boleha za sladkorno boleznijo. V prvem stadiju pomaga še zdravljenje s predpisano dieto. V starejših primerih bo insulin pacientu omogočil, da bo pri polni fizični moči preživel v plodnem delu koristna leta. Če se v seči pokaže preveč beljakovine in rdečih krvnih telesc, potlej zdravnik ve, da ledvice ne delujejo povsem v redu. Prav tako zdravnik lahko z natančnim pregledom lahko ugotovi resna oboljenja mandljev, ust in zob, ki so navadno glavni povzročitelji srčnih bolezni, vnetja sklepov in kože. Tuberkulozno oboljenje pljučnega tkiva in raka ugotovimo z rentgenom. Če se te bolezni začno zdraviti o pravem času, se zanesljivo prepreči prezgodnja smrt.

Varujte se pretiranega napora

Smrt zaradi srčnih slabosti je trikrat pogostejša kakor smrt zaradi drugih vzrokov. Če k tem prištejemo še smrtne primere zaradi kapi — izliva krvi v mozek, ki nastane zaradi popokanja kapilar — potlej vidimo, da je število smrtnih primerov zaradi oboljenja krvnega obtoka enako številu smrtnih primerov zaradi drugih vzrokov. Vendar pa smrtne katastrofe lahko pogosto preprečimo z ogibanjem ali pa ublaženjem dveh glavnih vzrokov, ki sta pogosta pojava v modernem življenju: pretiranega napora in stalne prenasičenosti. Če preveč povečamo obseg in obteženje želodca, se v telesu naberejo škodljive snovi. Da se te strupene snovi uničijo, je potrebno napornejše delo krvi, torej tudi napornejše delo srca in ožilja. Zato se poveča tudi krvni pritisk, ki obvlada celotni krvni mehanizem, dokler naposled ne podleže zaradi pretirane obtežitve: človek umre zaradi kapi.

Varujte se debelušnosti

Pretirani napor in povečani krvni pritisk, ki ga povzroča, ozdravimo z rednim, zadostnim počitkom. Tudi najkrajši popolen počitek od telesnega in živčnega napora pred jedjo v znatni meri zmanjša ta simptom. Pri 78 uradnikih Etna Life Insurance Comp. se je posrečilo zmanjšati krvni pritisk za 15 do 20 odstotkov samo po zaslugi rednega počitka pred jedjo in po zaslugi redne diete. Preveč jedi ne samo, da slabi našo sposobnost za delo, temveč tudi zastruplja naš organizem s strupi, ki nastanejo zaradi nezadostne prebave. Na trebuhu in na rebrih se začne nabirati plast sala. Čim bolj se debelimo, tem bolj obtežujemo svoje srce, žile in ledvice. Tako sami sebi kličemo smrt. Po pet in tridesetem letu starosti umrljivost s slehernim odvišnim funtom raste za en odstotek. Če ste predebeli, potlej omejite svojo hrano tako, da vsak teden izgubite vsaj pol kile na svoji teži. Tega programa se držite tako dolgo, dokler ne dosežete tiste teže, ki se sklada z vašo višino, telesnim ustrojem in starostjo. Potrebno znižanje telesne teže je eno najboljših zagotovil za dolgo življenje.

Nadaljevanje v 5. stolpcu

Snežna kraljica

35

»Moj zaročenec mi je povedal o vas mnogo dobrega, mala moja gospodična,« je rekla krotka vrana. »Vaš curriculum vitae, potek vašega življenja, kakor se to imenuje, je tudi zelo zanimiv — ali hočete vzeti svetilko? Jaz pojdem naprej. Kar naravnost se bomo odpravili, kajti tu ne bomo srečali nikogar.«

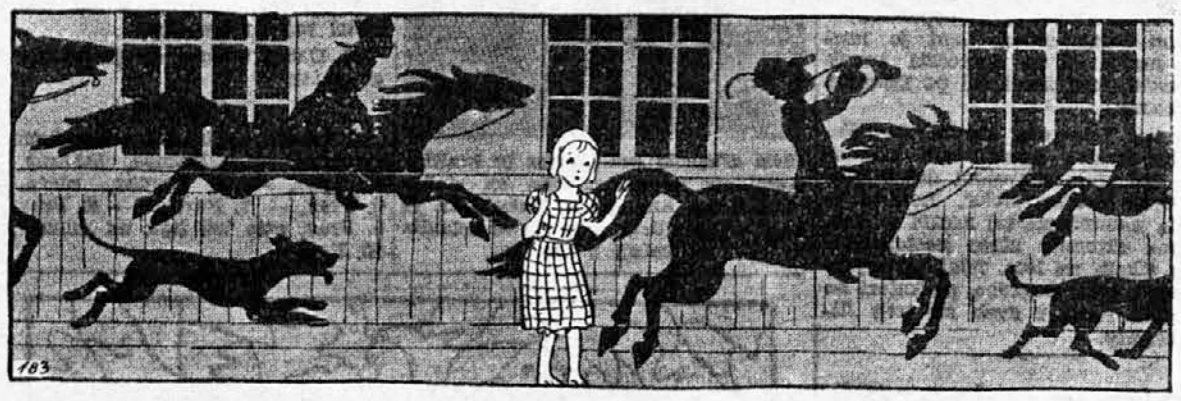

»Tako se mi zdi, kakor bi prav zdajle nekdo hodil za nami!« je rekla Marjetica, in nekaj je švignilo mimo njih. Bilo je kakor senca ob steni, konji z vihrajočimi grivami in tankimi nogami, lovci, gonjači, gospodje in gospe na konjih.

»To so samo sanje,« je rekla vrana, »ki pridejo in vzamejo visoki gospodi misli na lov. To je dobro, da boste vsaj laže vi-

deli princa v postelji. Upam pa, da mi boste pokazali hvaležno srce, če boste kdaj dosegli časti in spoštovanje!«

»O tem ni vredno izgubljati besed,« je rekel vran iz gozda.

Zdaj so prišli v prvo dvorano, ki je bila po stenah pokrita z rožnato rdečim atlasom in umetnimi cvetlicami. Tu so sanje že drvele mimo njih, tako hitro, da jih Marjetica ni razločila.

36

Vsaka dvorana je bila krasnejša od prejšnje, da je človeka

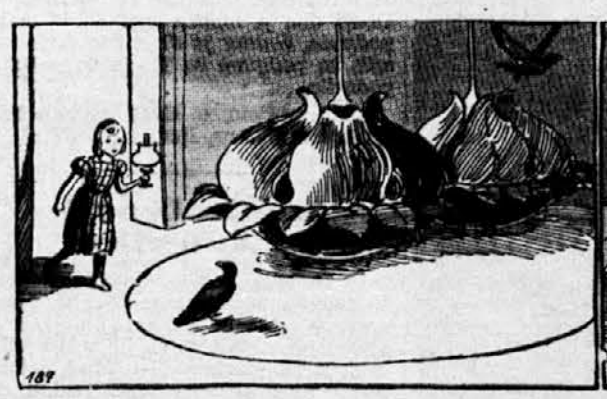

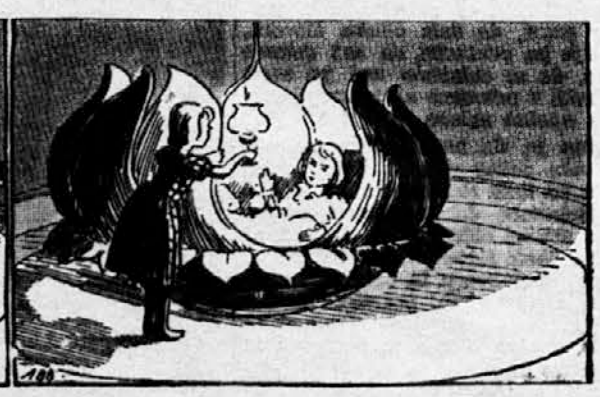

kar zmedla, in zdaj so prišli v spalnico. Tu je bil strop podoben veliki palmi z listi iz dragocenega stekla, in sredi na tleh sta viseli na debelem deblu dve postelji, in vsaka izmed njiju je bila ko lilija. Ena izmed postelj je bila bela, in v tej je ležala princesa; druga je bila rdeča in v tej je hotela mala Marjetica poiskati Karla.

Odgrnila je enega izmed rde-

čih listov in zagledala je rjav hrbet.

»O, Karel je!«

Na ves glas je zakričala njegovo ime in pomolila svetilko proti njemu. Sanje so spet na konjih pridrvele v izbo, zbudil se je, obrnil glavo in — ni bil mali Karel!

Princ mu je bil podoben samo v hrbet, toda bil je mlad in lep. In iz belega lilijevega lista je pomežiknila princeska in vprašala, kaj se godi.

Tedaj je mala Marjetica zajokala in povedala vso svojo zgodbo in vse, kar sta vrana in vran storila zanjo.

Nadaljevanje iz 1. stolpca

Serum proti vnetju pljuč

V teku zadnjih let so odkrili dovršene serume, ki imajo v nekaterih primerih vnetja pljuč takšen učinek, da so izredno zmanjšali število smrtnih primerov zaradi tuberkuloze. Kajpak je važno, da se diagnoza določene vrste vnetja pljuč ugotovi prva dva ali tri dni. Na srečo je diagnoza zelo preprosta. Vnetje pljuč se vselej pojavi s prehladom in naglim povišanjem temperature. Nastopi kašelj v zvezi z izmečki, pomešanimi s krvjo, in mrzlično vnetim obrazom. Z laboratorijskim pregledom tega izmečka se da ugotoviti vrsta vnetja pljuč in tako se za njegovo zdravljenje poišče odgovarjajoči serum.

Nov način zdravljenja tuberkuloze

Še pred tridesetimi leti je bila na prvem mestu vzrokov smrti tuberkuloza, imenovana »velika bela kuga«. Zdaj je šele na sedmem mestu, a verjetno je, da bo padla še nižje. Zdravijo jo po načinu dr. Edvarda L. Treadowa, ustanovitelja modernega načina zdravljenja tuberkuloze z »odprtimi okni«, ležanjem na svežem zraku in z mirnimi živci. Čeprav je borba proti tej bolezni končana z veliko medicinsko zmago, je vendar tuberkuloza še zmerom pogost vzrok smrti, posebno pri mladih ljudeh. Vsak deček in vsaka deklica bi morala spati pri odprtem oknu in se izogniti pretiranega napora in iger. Če je človek v času doraščanja preveč šibek, je temu verjetno poseben vzrok. Zato je neobhodno potrebno, da ga zdravnik temeljito preišče in ga začne — ako s pomočjo rentgena, mikroskopa ali analize ugotovi tuberkulozno leglo — zdraviti.

Vnetje slepega črevesa

Vnetje slepega črevesa, ki je na devetem mestu v vrsti povzročiteljev smrti, nastane navadno zaradi neredne prebave in se pojavi s hudimi bolečinami v trebušni votlini. Zdravniški posežek pri prvih znakih teh simptomov lahko z učinkovitim zdravljenjem prepreči usodepolne posledice. Če na lepem in brez vidnega razloga začutite bolečine v dolnjem delu trebuha, lahko računate s tem, da vaše slepo črevo ni v redu. Edino sredstvo v takšnem primeru je operacija.

Rak

Rak je v starejšem stadiju neozdravljiv. Obvarujemo se ga lahko samo, če ga o pravem času odkrijemo in ozdravimo — in to je spet nov razlog za vsakoletni zdravniški pregled. Ne oklevajte več, ne čakajte tako dolgo, da bi začeli vidno hujšati ali bi se pa izredno hitro debelili. Posebno pažnjo posvečajte poškodbam kože, kroničnemu zaprtju in nerednosti v želodcu. Če to poveste zdravniku, vas bo brez odlašanja preiskal in ugotovil raka v začetnem stadiju. Kirurgija, X-žarki in radij so edina učinkovita sredstva za diagnozo in zdravljenje raka. Ne dajte se vplivati od mazačev, ki vam svetujejo kaj drugega.

Nesrečni slučaji

Omeniti moramo tudi nesreče, peti najpogostejši vzrok smrti. Neštetokrat je bilo že dokazano, da bi se nesrečni slučaji — pa naj bo doma, v tovarnah in na cestah — lahko preprečili s pazljivostjo, opreznostjo in prisebnostjo.

To je torej devet vzrokov, zaradi katerih umiramo poprej kakor bi umrli, če bi živeli pred sto leti. Tragedija ni v tem, da se teh vzrokov ne moremo ogniti, temveč v tem, da se jih ne zavedamo. Vsakdo od nas hoče biti zdrav in doživeti visoko starost. A kaj stori, da bi dosegel ta cilj?

Živimo umetno življenje

Vsako leto izdamo več ko pol milijarde dolarjev za različna zdravila, ki nam napravijo več škode kakor koristi — torej več kakor plačamo za koristne usluge zdravnikom v vseh Združenih državah. K zdravniku gremo šele takrat, ko smo že bolni — včasih že prepozno, da bi mogel za nas kaj storiti, da bi nas rešil. Postali smo žrtev umetnega načina življenja, ki ne upošteva pravih temeljev zdravja.

Za podaljšanje življenja in za ohranitev zdravja moramo napraviti dvojen program. Dovršiti ali pa razširiti moramo način nege otrok. Vsak mesec moramo tehtati in meriti višino otrok, dokler rastejo in ugotavljati vzroke njihovega zastoja v razvoju. Ko odrastemo, moramo to nadaljevati z vsakoletnimi zdravniškimi pregledi, da bomo preprečili bolezni in se strogo držali programa rednega življenja, ki je osnovni pogoj zdravja. Držati se ga moramo dosledno. In nagrada? Nagrada bo življenje samo.

(»Hygeia«, Čikago.)

Vsi potrebujemo razvedrila,

posebno v današnjih dneh, ko zahtevajo razmere, da smo celi ljudje. Po napornem dnevnem delu vam daje prijetno razvedrilo »Družinski tednik«. Če ga še niste čitali in ga torej ne poznate, nam pišite, da vam pošljemo popolnoma zastonj eno številko na ogled! »Družinski tednik« naj postane tudi vaš tednik! Tednik, ki vas bo zabaval, razvedril in spravil v dobro voljo!

PREPROGA GROZE

DETEKTIVSKI ROMAN

Napisal Louis Weinert-Wilton

24. nadaljevanje

28

Harry Reffold je bil z Ano naspol dogovorjen, da jo bo vsak dan ob količkaj znosnem vremenu počakal na neki določeni cesti, in ker je zdaj že osem in štirideset ur ni videl, zaenkrat ni čutil nobene druge želje, kakor da bi se dobil z njo.

Naslednji dan se je mislila Ana lotiti dela pri tvrdki Brook & Sons, in Harry je že davno vedel, da bi imel potem še manj priložnosti, da bi jo videl. Saj ne bo mogel večno sedeti v ‚Kraljici Viktoriji' v Newchurchu, spremljati Ano Learnerjevo zjutraj v London in se potem popoldne spet vračati z njo. Ana mu takšne uslužnosti najbrže sama ne bi dovolila.

Vprašanje, kako se bo vse to v bodočnosti izoblikovalo, je vzelo Reffoldu že nekaj dni marsikatero uro spanca, in počasi se mu je pri tem zbudila neka misel, ki ga je izprva sicer zmedla, potem se je pa počasi le sprijaznil z njo, dokler ni v pretekli noči dozorela v trden sklep.

Harry je v noči po Burnsovem odhodu še dolge ure premišljal, in pri tem je ugotovil, da bo imel v naslednjih dneh neizmerno dela, če bo hotel uresničiti to, kar je sklenil.

Ana Learnerjeva je zahtevala, naj bodo njuni nedolžni sestanki vsaj na zunaj le slučajni, in Harry je njej na ljubo pokazal hudo presenečen obraz, ko mu je prišla nasproti po neki cesti med vilami. Bila je sveža in vedra. V zadnjem času se je popravila in rahla zadrega, ki se je je polotila pri Harryjevem pozdravu, se ji je čudovito prilegala.

»No, kako je z vami in z vašimi zadevami, miss Ana?« jo je vprašal Harry. »Ali imate zdaj vendar že mir?«

Prikimala je in se nasmehnila.

»Hvala Bogu, da,« je rekla in se sproščeno oddahnila. »Precej sem se morala truditi, da sem prepričala Mr. Brooka, zdaj je pa tudi on že z dušo in s telesom mojih nazorov. Samo o podrobnosti, kako bi denar razdelila, se še nisva čisto domenila, toda za to se zdaj ne bom več brigala. Mr. Brook je od srca dober človek in bo že uredil vse tako, da bo prav.«

»Potem boste torej še nadalje zadovoljni s petimi funti na teden, miss Ana?«

»S petimi funti in šestimi šilingi,« ga je resno popravila. »To je za moje zahteve več kakor dovolj.«

Nemo je zastrmel predse in nekaj časa sta molče stopala v neprijaznem jesenskem dnevu, ki je bil ves prepojen s soparnim vonjem po vlažnem, uvelem listju.

»Miss Ana,« je dejal čez nekaj časa brez ovinkov, kakor bi bilo šlo za kakšno malenkost. »Kaj bi rekli, če bi vas prosil, da postanete moja žena?«

Ana Learnerjeva je obstala ko prikovana. Z osuplim in visokostnim pogledom se je ozrla vanj.

»Rekla bi,« je odvrnila počasi in ostro, »da ste prišli ob pamet ali pa le preveč pili, Mr. Reffold.«

»Zakaj? Vsaj enkrat mi je prišlo nekaj pametnega na misel, zdaj pa moram slišati takšen odgovor. Ali sem vam res tako nesimpatičen?«

»To ni v nobeni zvezi s tem,« se je v zadregi branila, »toda v vaših besedah morem videti — da se milo izrazim — samo neokusno šalo. Zdi se mi, da je med nama prepad, ki ga ni mogoče premostiti. Pri tem ne mislim samo na najino na videz tako različno življenjsko pojmovanje, ampak tudi še na marsikaj drugega. Saj se ne spoznam pri vas in ne vem, kaj je na vas pristno, kaj ponarejeno, kaj naravno in kaj izumetničeno. Samo vaše ime poznam.«

»In še to ni pravo,« ji je Reffold odrezal besedo in se tako iz srca zasmejal, da je še njo posilila veselost. »Nepoboljšljivi ste,« je menila.

Po bliskovito se je ozrl na vse strani: nikjer ni bilo žive duše. Preden se mu je mogla ubraniti, jo je objel in strastno poljubil.

»Za božjo voljo, Mr. Reffold, če bi bil to kdo videl!« je zajecljala. Rdečica ji je zalila obraz in očitaje ga je pogledala, ko jo je naposled izpustil.

»To bi mi bilo šele prav všeč,« je brezobzirno rekel in se ji spet na svoj nesramni način posmejal. »Da vsaj ne bi mogli več uganjati komedij.«

Menda ni opazila, da jo je prijel pod roko, in menda sploh ni vedela, kaj se z njo godi.

Že dolgo sta hodila tesno privita drug k drugemu, ko je plašno dvignila oči k njemu; opazila je, da se sam pri sebi hudomušno smehlja.

»Kaj mislite zdajle?« je nežaupno vprašala.

»Kaj misliš, se reče, Ana,« jo je popravil. »Torej, mislim, kako bo pogledala neka stara dama, ko bo izvedela, da se ženim, ne da bi mi ona pri tem pomagala...«

»Vi... ti... pa res ne znaš povedati nič pametnega,« je rekla na videzjezno in je prav hitro sklonila svojo zalo glavo.

*

Dobro uro nato se je Reffold vrnil v hotel, ker se je hotel z osebnim vlakom odpeljati v London in se tam lotiti druge zadeve, ki jo je želel čimprej odpraviti.

Ta zadeva se je po včerajšnjem dogodku v Vanovi vili približala razpletu, in Harry je slutil, da se bo moral morda že v nekaj urah boriti za končni uspeh. Zapetost, ki jo je Burns iznenada pokazal na koncu pogovora v pretekli noči, mu ni bila prav všeč, v še slabšo voljo ga je pa spravila neka druga okoliščina, ker je v njej videl razplet včerajšnje uganke. Če so bile njegove slutnje, ki so se ga kakor navdahnjenje lotile takrat, ko je prišel polkovnik Gregory v ‚Kraljico Viktorijo', prave, gleda naposled gotovosti v obraz. Ta gotovost se mu je zdela strahotna in nedoumljiva, toda ni je marał zavrniti.

Če ga je pa slutnja varala, mu naposled vendar ostaneta še dve možnosti, ki utegneta priti v poštev.

Bil je torej tik pred ciljem, ki si ga je bil zastavil, in njegovi častihlepnosti se je upiralo, da bi v poslednjih urah doživel poraz.

Moral je izrabiti vsak trenutek in najbolje se mu je zdelo, da se loti sledi pri skrivnostnem Toniju Perelliju, čigar skrivališče je Bob zavohal v ‚Železnih vratih'.

V veži je Reffold srečal Burnsa, ki je s strašno vnemo urejal in pregledoval kopico listkov. Živo je pomežiknil Harryju, in ko je mladi mož stopil k njemu, mu je šepnil, ne da bi bil odtrgal pogled od svojega dela:

»Drži, kakor sem si mislil. Telefoniral sem v bolnišnico. Majhen ubod na levi nogi, malo nad tretjim prstom. Najbrže z iglo.«

»In kaj so še drugega ugotovili?« je radovedno vprašal Reffold.

Burns je skomignil z rameni.

»Zaenkrat še ničesar sumljivega. Srčna kap. To sem tudi pričakoval. Morda bo dala obdukcija kakšno drugo sled. Uredil sem tako, da bo Scotland Yard poklical k raztelesenju spet dr. Shipleya.«

»No, in kaj pravite k zogljenelemu čevlju polkovnika Gregoryja?«

Višji nadzornik je zvedavo pogledal Reffolda, potem je pa napravil nedolžen obraz in se začel ukvarjati s svojimi papirji.

»Tudi takšne reči se utegnejo zgoditi,« je rekel, in njegov glas je izdajal, da o tem ne mara govoriti.

*

Malo nato je obstal Vanov avto pred ‚Kraljico Viktorijo', in bančnik je po eni izmed strežnic sporočil polkovniku Gregoryju, da bi rad z njim govoril.

Strašno upadel je bil, saj ni imel od preteklega večera prav za prav niti ure miru. Po nočnem razburjenju je na vse zgodaj odpeljal Mrs. Hughesovo v London, potem se je pa takoj vrnil, da bi se z Gregoryjem pomenil o neki zadevi, ki se mu je zdela nad vse važna in nujna.

Gregory ga je sprejel sicer nekoliko presenečeno, sicer pa zelo vljudno.

Vane je potreboval nekaj minut, preden je mogel povedati, kaj želi.

»Prišel sem, da bi vas prosil za neko posebno uslugo, gospod polkovnik. Upam, da mi prošnje ne boste odbili,« je začel nervozno in v zadregi, pri tem se je pa neprestano izmikal Gregoryjevemu pogledu. »Ne bi se bil opogumil in vas prosil, saj šele malo časa uživam čast, da vas poznam, toda včerajšnja strašna zgodba me je k temu prisilila.«

Umolknil je, kajti hladni, vljudno vprašujoči pogled polkovnika Gregoryja ni bil spodbujajoč, potem se je pa spomnil važnosti svoje prošnje in v obupu je nadaljeval:

»Tole je,« je rekel. »Za prihodnjo sredo je določena moja poroka s Mrs. Mabel Hughesovo. Zdaj je pa Mrs. Mabel zaradi včerajšnjega dogodka tako bolna, da se mi zdi primerno to zadevo pospešiti. Po tej katastrofi sem prisiljen poskrbeti zanjo, in mislim, da ji bo vožnja po Sredozemskem morju najhitreje pomagala na noge. Luksuzni parnik družbe ‚Withe Star' odhaja v sredo zjutraj in naročil sem tam že dva listka. Prav tako sem izposloval, da bo poroka lahko že v torek. Ali vas smem zdaj prositi, polkovnik Gregory, da bi mi bili za pričo pri poroki? Vem, da moja želja ni skromna, upam pa, da mi jo boste oprostili spričo nenavadnega položaja.«

Utihnil je in vprašujoče pogledal Gregoryja, ki ga je mirno poslušal, ne da bi bil njegov obraz izdajal kakšno presenečenje.

»Zelo bom vesel, če vam bom lahko ustregel,« je vljudno odvrnil polkovnik.

Vane je hlastno pograbil njegovo levico in jo prisrčno stresel.

»Hvala vam, gospod polkovnik. Res veliko uslugo ni boste napravili. Za drugo pričo sem prosil nekega svojega poslovnega prijatelja. Zaenkrat bomo napravili samo civilno poroko in kar na tihem, ker Mrs. Mabel ne bi prenesla naporov, ki so združeni z raznimi slavnostnimi obredi. Torej v torek opoldne. In če vas to ne bo motilo, gospod polkovnik, bi vas prosil, da mi še jutri žrtvujete kratko uro in pridete k mojemu odvetniku, da boste kot priča podpisali zakonsko pogodbo. Toda nujno to ni, ker ne bi rad preveč izrabljal vaše ljubeznivosti.«

Polkovnik Gregory je samo lahno odmahnil z roko in se prav vljudno nasmehnil.

»Mr. Vane, kar razpolagajte z mano. Torej kdaj jutri?«

»Kadar vam bo prav,« je vneto odvrnil bančnik. »Povejte mi, kdaj utegnete, pa pojdem z avtom po vas.«

Gregory je malo pomislil.

»Jutri mislim tako in tako oditi za nekaj ur v London. Ker je voda kalna, je z mojim ribolovom bolj slaba, razen rib pa v Newchurchu tako ni ničesar, kar bi me zanimalo. Ali vam bo prav, če vas pokličem v London, da vam povem, kdaj pridem k vam? Imam namreč tam nekaj opravkov, in danes še ne vem, kako dolgo me bodo zamudili.«

»Imenitno, gospod polkovnik. Čakal bom torej vašega klica, zdaj se vam pa res prav lepo zahvaljujem.«

Ko je Vane odšel, je polkovnik Gregory še dolgo stal nepremično sredi sobe, in okoli njegovih ust se je zarezala trda, odločna guba.

Potem je tiho zaklenil vrata, vzel iz prsnega žepa debel, zvit papir, ga razgrnil pred seboj in sedel dolge ure zamišljeno nad čudnimi črtami, ki so v pisanih barvah tekle druga čez drugo. Še zmerom je imel obvezo na desni roki in kazalo je, da ga je rana še zelo ovirala.

*

Enonadstropna baročna hiša v Mayfairu, tik ob Park-Lanu, ki se je ob strani izgubljala v širokem parku, je pričala o izbranem okusu in domačnosti.

Ko je Harry odločno potrkal s tolkačem na vrata, je moral precej dolgo čakati, preden so se mala vrata v mogočnem portalu odprla. Potem se je pokazala siva glava častitljivega služabnika.

Možak se je presenečeno odmaknil in se spoštljivo priklonil.

»Ali je kaj novega, Frederick?« je vprašal Reffold prav dobre volje in prijazno potrepljal starca po ramenu.

»Ne, sir. Samo lady Laura Crowfordova vas je vsak dan večkrat poklicala.«

Harry je bil te novice menda zelo vesel.

»Tako? Ali lady Laura ni povedala, kaj želi?«

»Lady Crowfordova je želela nujno izvedeti, ali ste se že vrnili, če ne pa, kdaj se mislite vrniti in kje ste prav za prav.«

Reffoldov obraz je bil čedalje bolj vesel.

»No, in kaj ste odgovorili?«

»Da tega žal ne vem,« je dejal Frederick in njegov nekoliko užaljeni obraz je izdajal, da se mu to ni zdelo v redu in prav.

»Imenitno, prijatelj. In če bo lady Laura v prihodnjih urah spet klicala, ostane pri istem. Ali si me razumel? Zdaj mi najprej pošlji Bena, da me bo oblekel, potem bi se pa rad s teboj še o nečem pomenil.«

Reffold je odhitel po širokih stopnicah in se potem z vidnim ugodjem potikal po sobah; njih izbrano udobje je že dolgo pogrešal. Saj je bilo v ‚Kraljici Viktoriji' prav prijetno in Mrs. Benettova je storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da bi ga v vsakem oziru razvadila — Harry se je zadovoljno nasmehnil, ko je na to pomislil — toda tu je vendarle še prijetneje živeti.

Najprej si je privoščil užitek, da ga je njegov nedosežni sluga Ben pošteno oblekel, potem je pa poklical Boba.

Črnec je prišel z iskrečim se režajem. Pričakujoče in podjetno je zavijal okrogle oči.

»No, Bob, ali te ne bi spet mikala kakšna majhna pustolovščina?«

»O, Boba zelo mikati, sir,« je kar udarilo iz moža, ki je komaj krotil svojo nestrpnost.

»Čakaj me torej točno ob devetih ob [illegible] mostu. Na drugi strani v Borough-High-Streetu. Toda niti besede o najinem dogovoru!«

Bob je prikimal, si položil mogočno roko na široka usta in se zvito nasmehnil.

Naslednji, ki je prišel na vrsto, je bil Frederick, in stari hišnik se je hudo čudil, ko je videl, kako se mladi gospod podrobno zanima za reči, ki mu jih dotlej še nikoli ni bilo nič mar. Moral je odkleniti vse sobe. Nekatere izmed njih že od smrti starega sira Ralpha Russella niso bile odprte. Harry je zamišljeno in zvedavo stopal za njim in se neprestano smehljal na svoj skrivnostni način. Ko je bilo ogleda konec, se je Harry odpravil v svojo delovno sobo in se najprej zatopil v telefonsko knjigo, odkoder si je izpisal dolgo vrsto naslovov in številk.

Potem je imel v pisani zmešnjavi kup telefonskih pogovorov, najprej z nekim odvetnikom, potem z nekim arhitektom, voditeljem velike tvrdke za notranjo dekoracijo, lastnico najbolj znanega londonskega modnega salona, z eno prvih draguljarn, nazadnje pa še z voditeljico posredovalnice za služinčad.

Ti pogovori so mu vzeli skoraj uro časa, in ko je naposled končal, je zadovoljen položil slušalko na vilice in si dal prinesti čaj.

Malo pred deveto je prišel na postajo pri Londonskem mostu in odondod je odšel počasi peš proti mostu samemu.

Nad cestami okoli Temze je ležala nepredirna megla, da se je videlo komaj nekaj korakov daleč, in skozi zapuščene ulice je bril od reke leden, vlažen veter, pri katerem ni pomagala niti še tako debela obleka.

Ko je Reffold prišel do mosta, je nekajkrat pregledal vso okolico in stopil potem k enemu izmed taksijev. Ko ga je šofer vprašujoče pogledal, kam naj pelje, mu je s kratko kretnjo velel, naj počaka; čez nekaj sekund se je ob avtomobilu prikazal črn obraz in zamorec je po bliskovito sedel zraven šoferja.

Vozili so se skozi Bermondsey do Southwarškega parka, kjer je Harry šoferja odslovil in prepustil potem vodstvo Bobu.

RADENSKO KOPALIŠČE
po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji
zdravi z uspehom
bolezni srca, ledvic, živcev, želodca, notranjih žlez in motnje spolnih organov.
Cenena pavšalna zdravljenja!!!
Maj, junij 10 dni 750·— dinarjev.
Vse vračunano (pension, zdravnik, kopeli in zdravilišče takse).
Obširne prospekte dobite na zahtevo pri Putniku ali naravnost od uprave zdravilišča
SLATINA RADENCI

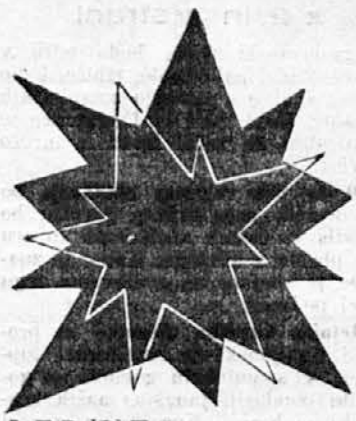
LEPOTA IN SREČA
ležita deloma v Vaših rokah. Čuvajte to dragoceno imetje! Negujte svojo kožo z učinkovito Solea-kremo!
SOLEA
krema za boljšo prehrano kože

Indijska poroka z MRTVECEM

Čim bolj se življenje odličnih Indijcev v Indiji prilagaja življenju belcev, tem bolj so tisti Indijci, ki žive v Vzhodni Afriki, zvesti svojim starim običajem. Poroko z mrtvecem, ki je danes v Indiji prava redkost, proslavljajo v indijskih kolonijah v Vzhodni Afriki z vsemi častmi in predstavlja še danes eno najnenavadnejših običajev, ki so jih Hindujci ohranili na črnem kontinentu.

Na poročni dan peljejo nevesto v slavnostnem sprevodu na kraj, kjer jo pričakuje ženin. Duhovniki nosijo pred njo s srebrom in zlatom pretkane trakove, muzikanti pa spremljajo sprevod z igranjem na bobne, piščalke in zvončke. Ženinovi sorodniki nosijo slike, ki predstavljajo prizore iz njegovega življenja. Nevesta ima na sebi pražnjo obleko, povrh pa polno okrasja, tako da pri slehernem gibu zazvončkljajo obroči na rokah in nogah.

Ženin je mrtvec. Z odprtimi očmi sedi naslonjen na palmino deblo in čaka nevesto. Tudi on je pražnje oblečen. Duhovniki so ga tako poslikali, da se zdi, ko da je živ. Godba, ki je doslej donela vse jačje in jačje, na lepem utihne. Nevesta gre nekaj korakov proti ženinu, vendar še nekaj časa počaka, da gostje položo okrog njega darila: košare, polne sadja, koši, oblek in srebrnih novcev. Ko se gostje nekoliko oddaljijo, nevesta pokleke pred mrtveca, sname prstan s srednjega prsta svoje leve noge in ga natakne ženinu na drugi prst na nogi. V istem trenutku duhovnik dvigne roke proti soncu in moli poročno molitev; ženin in nevesta sta poročena. Vsi zbrani začno od veselja kričati in hite stiskat nevesti roko in ji želeo srečo.

Med splošnim razburjenjem se na lepem zasliši votel udarec na gong. Takoj utihnejo vsi glasovi; gostje počepnejo, nevesta pa plane v jok in njeni sorodniki jo peljajo v neko kočo. Zdaj se začne drugi del obreda, mrtvečeva slovesnost. Duhovnik se spet približa mrtvecu in po njegovem truplu raztrese posvečen riž; godba igra. Nekako stran od kraja poroke je grob. Duhovnik skoči vanj, poje neko otožno pesem, potlej pa truplo položi v grob. Medtem ko gostje potresejo v grob darove — cvetlice, novce, ki jih duhovnik zbere, da z njimi lahko kupi hrano za umrlega — mrtveca zakopljejo. V krsto dajo tudi piramide, izrezljane iz dobro dišečega lesa s kadilom, ki ga zažgo. Ljudje se počasi oddaljijo. Nekateri izmed njih gredo v kočo k vdovi, drugi se pa udeleže pogrebne svečanosti, ki jo vodi duhovnik.

Nenavadna poroka z mrtvecem ima čisto poseben pomen. Hindujski verniki jo praznujejo v dveh primerih: če mlad moški tik pred poroko umrje ali pa če sta moški in ženska živela skupaj, ne da bi bila poročena po predpisih njihove vere. V obeh primerih mora nevesta ali vdova spoštovati spomin umrlega in hkrati varovati svoje ime pred obrekovanjem. Razen tega imajo obredi še materialen pomen: dedno pravo je pri afriških Indijcih izključno v zvezi z verskimi predpisi. Če žena z možem ni poročena po pravilih hindujske vere, potlej ne more za njim dedovati. Ako pa to želi, potlej se z njim lahko poroči tudi ko je že mrtev. Ko je obred končan, potlej je par po versko-pravnem predpisu poročen in tako sme žena po možu dedovati. Ker so afriški Indijci pred vsem trgovci in zelo bogati, je obred za vdovo pogosto vprašanje življenjske važnosti. Na drugi strani se ji pa ni treba bati, da bi jo čakala v afriški okolici žalostna usoda indijskih vdov.

(Po »Basler Nachrichten«)

VSAK TEDEN DRUGA

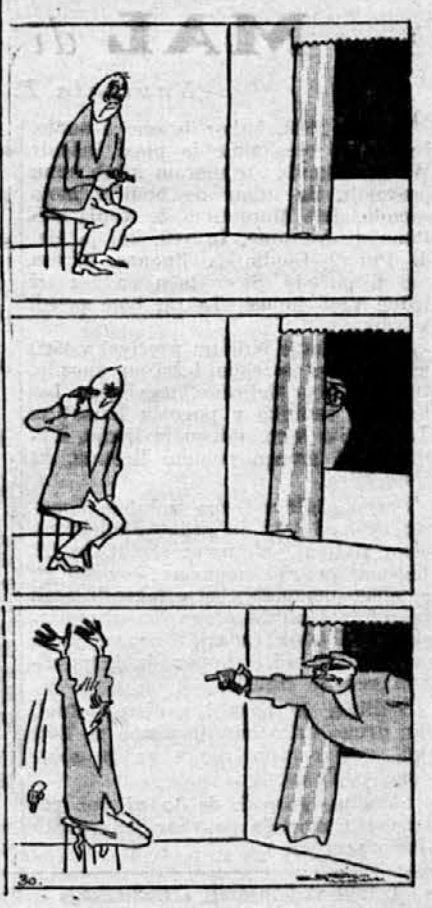

Nadaljevanje kronike

z 2. in 3. strani

Jugoslovanski ribiči bodo odšli v Palestino učit palestinske ribiče, kako se love spužve s pomočjo potapljaških aparatov. Neki ribič iz Crikvenice je v Palestini že začel loviti z mrežo »travlo«.

600 do 800 vagonov sladkorja bo letos uvozila naša država. Sladkor bo dobavila iz čeških sladkornih tovarn proti plačilu v kliringu. Kakor je znano, se je sladkor na svetovnem trgu precej podražil.

20letnico koroške ofenzive so proslavili ljubljanski in mariborski topničarji. V spominskih govorih so govorniki poudarili junaštvo naših borcev, ki so branili Koroško in izrazili željo, da bi jih v njihovi hrabrosti posnemale mlade generacije.

Avto je zdrknil s ceste v prepad na ostrem ovinku pred Moravo na cesti Kočevje—Sušak. V avtu sta se vozila lastnica avtomobila ga. Stermeckijeva in njen šofer. Pri nesreči sta dobila hude rane. Go. Stermeckijevo je kočevski notar, ki je privozil mimo, odpeljal v Kočevje k zdravniku. Nesreča se je pripetila zaradi ozke ceste in ostrega ovinka, ki voznikom zakriva razgled.

800 Angležev se je pripeljalo te dni z angleškim parnikom »Strathedene v Dubrovnik. V Dalmaciji bodo izletniki ostali do 16. junija in si bodo ogledali vse krasote našega Primorja. Potovanje je organizirala »Jugoslovanska Express Agencija«, ki bo na naš Jadran pripeljala še mnogo izletnikov.

Trgovski potniki bodo dobili 50% popust na železnici. Morali si bodo nabaviti mesečne ali pa letne nakaznice, ki se bodo z njimi izkazali pri nakupu voznih kart. Popust bo veljal za II. ali III. razred osebnih in brzih vlakov.

20letnico slovenjgraškega sokola so proslavili slovenjgraški in okoliški sokoli v nedeljo 11. junija. Slovenjgraško sokolsko društvo je ustanovil leta 1919. pokojni dr. Železnikar. Društvo se je lepo razvijalo in si je leta 1936. postavilo lasten dom. Ob proslavi 20letnice bo novemu članskemu praporu kumoval Nj. Vel. kralj Peter II.

Sokolski obrambni tabor se je vršil pred kratkim v Kočevju. Velika udeležba je pokazala, da je sokolska misel na Kočevskem trdno ukoreninjena. Tabora so se udeležili tudi sokoli ljubljanske župe in kočevskim naprednjakom obljubili, da bodo z moralno in gmotno pomočjo sodelovali z njimi za zmago sokolske miselnosti na Kočevskem.

Novo moderno cesto bodo zgradili od Splita do Sarajeva. Držala bo skozi kraje, kjer pozimi ni snežnih zametov. Dolga bo 235 km in jo bodo avtomobili prevozili v 2 in pol urah. 16 km nove ceste so že zgradili; stroški za nadaljno gradnjo bodo znašali 200 milijonov dinarjev.

Huda eksplozija je nastala v novosadski plinarni, ko je eden izmed delavcev pri popravljanju cevi udaril po njej s kladivom. Trije delavci so se hudo opekli, trije se pa bore s smrtjo.

Iz drugega nadstropja je padla 6letna šoferjeva hčerka Ivanka Golobova z Gaberja pri Celju. Zlezla je na okno, pa je izgubila ravnotežje in padla na tla. Dekletce si je zlomilo obe roki in nogi.

Na vroč štedilnik je padla 53letna slaboumna zidarjeva žena Kristina Ferlinčeva, ko je bila sama doma. Vsa opečena je stekla na prosto in se skrila v žito. Domači so jo našli šele drugi dan in so jo odpeljali v bolnišnico.

45letnico svojega obstoja obhaja letos Celjsko pevsko društvo. Društvo so ustanovili leta 1884. in je najstarejše pevsko društvo na bivšem Štajerskem. V njegovih vrstah so se zbirali narodnozavedni slovenski Celjani in budili s svojo pesmijo omahljivcem narodno zavest. Društvo je pod dobrimi voditelji želo in še danes žanje priznanje doma in drugod.

Teden dni je živela v blatu 80letna Marija Čepčikova iz Osijeka. Našli so jo vso onemoglo v neki blatni jami. Spravili so jo v ubožnico, oblasti pa iščejo njene otroke, ki so dolžni skrbeti za mater.

Mladi fantalini so napadli 67letnega kovača Jurija Popovška iz Spuhlje pri Ptuju. Zvabili so ga v gozd, tu so se pa vrgli nanj in zahtevali od njega denar. Ker ga ni imel, so ga pretepli in mu zagrozili z maščevanjem, če jih bo izdal. Orožniki so pa za napad kljub temu izvedeli in fantiče prijeli.

Spominsko ploščo so odkrili zgodovinarju dr. Francu Kosu njegovi rojaki in prijatelji na njegovi rojstni hiši v Selcih št. 56 nad Škofjo Loko 11. junija. Pri odkritju je govoril načelnik statističnega urada pri notranjem ministrstvu g. dr. Rudolf Andrejka.

Novi hotel »Slon« so odprli v Ljubljani. Hotel je zelo moderen in ima kar tri restavracije: glavno restavracijo, restavracijo po angleškem načinu, kjer vsako jed sproti pečejo in hitro servirajo in ekspresno restavracijo. Za goste je pripravljen tudi velik terasni vrt. Lastnik hotela je g. Koritnik in ponosni smo, da je tako lepo poslopje in podjetje sredi Ljubljane v naših rokah.

Velikega poštenjaka se je izkazal Dušan Karkeljić iz Sarajeva. L. 1911. je v njegovem hanu pozabil neki veletrgovec svoj kovčeg. Zdaj je pa po 28 letih spet prišel v Karkeljičev han, pa so mu prinesli s podstrešja njegov kovčeg čisto nedotaknjen.

Cvetlice je kradla po grobovih in jih nosila prodajat na trg neka ženska iz Maribora. Na trgu je pred nekaj dnevi prodajala krasne nagelje, ki ne rastejo pri nas. Stražniku se je zdela prodajalka sumljiva, zato jo je odpeljal na policijo. Tu so ugotovili, da je cvetlice ukradla na mariborskem pokopališču in jih skušala spraviti v denar.

Poceni boste kupovali
vse kar potrebujete, ako zahtevate
naš brezplačni katalog
Veletrgovina
Kastner & Öhler
Zagreb, Ilica 4 i 6

Premog — koks
drva — oglje — likalit
dobite po zmernih cenah pri
RESMAN LOJZE, Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 33-53

Radio Ljubljana

od 15. do 21. junija 1939.

ČETRTEK 15. JUNIJA

12.00: Po domače! (Plošče) **12.45**: Poročila **13.00**: Napovedi **13.20**: Veseli godci **14.00**: Napovedi **18.00**: Koncert Radijskega orkestra **18.40**: Slovenščina za Slovence **19.00**: Napovedi, poročila **19.30**: Nac. ura **19.50**: Deset minut zabave **20.00**: Pevski zbor Grafike **20.45**: Simfonični koncert **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Kitara solo.

PETEK 16. JUNIJA

12.00: Plošče **12.45**: Poročila **13.00**: Napovedi **13.20**: Radijski orkester **14.00**: Napovedi **18.00**: Ženska ura **18.20**: Plošče **18.40**: Poljudna navodila za zaščito pred zračnimi napadi **19.00**: Napovedi, poročila **19.30**: Nac. ura **19.50**: Kotiček SPD: Navodila dijakom za počitnice **20.00**: Radijski orkester **21.10**: Komorni pihalni trio **22.00**: Napovedi, poročila **22.30**: Angl. plošče. Konec ob **23.** uri.

SOBOTA 17. JUNIJA

12.00: Plošče **12.45**: Poročila **13.00**: Napovedi **13.20**: Plošče **14.00**: Napovedi **17.00**: Otroška ura **17.50**: Pregled sporeda **18.00**: Za delopust igra Radijski orkester **18.40**: O olimpijskem dnevu **19.00**: Napovedi, poročila **19.30**: Nac. ura **19.50**: Plošče **20.00**: O zunanji politiki **20.30**: Vesele zgodbe iz življenja Jaka Smodlake in njegovih **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Za vesel konec tedna igra Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

NEDELJA 18. JUNIJA

8.00: Radijski orkester **9.00**: Napovedi, poročila **9.15**: Radijski orkester **10.00**: Verski govor **10.20**: Prenos cerkvene glasbe z Viča **11.00**: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe **12.30**: Plošče **13.00**: Napovedi **13.20**: Za zabavo in oddih **17.00**: Kmetijska ura **17.30** Akademski pevski kvintet in Kmečki trio **18.00**: Napovedi, poročila **19.40**: Nac. ura **20.00**: Pevski koncert **20.40**: Radijski orkester **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Plošče. — Konec ob **23.** uri.

PONEDELJEK 19. JUNIJA

12.00: Plošče **12.45**: Poročila **13.00**: Napovedi **13.20**: Radijski orkester **14.00**: Napovedi **18.00**: Zdravniška ura **18.20**: Plošče **18.40**: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev **19.00**: Napovedi, poročila **19.30**: Zanimivosti **19.40**: Nac. ura **20.00**: Plošče **20.30**: Koncert starih mojstrov **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Nar. pesmi poje tercet Stritar. Konec ob **23.** uri.

TOREK 20. JUNIJA

11.00: Šolska ura: **12.00**: Plošče: **12.45**: Poročila **13.00**: Napovedi **13.20**: Radijski orkester **14.00**: Napovedi **18.00**: Šramel »Škrjanček« **18.40**: Naši narodni in knjižni spomeniki **19.00**: Napovedi, poročila **19.30**: Deset minut zabave **19.40**: Nac. ura **20.00**: Prenos iz Beograda **21.00**: Radijski orkester **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Samospevi. Konec ob **23.** uri.

SREDA 21. JUNIJA

12.00: Plošče **12.45**: Poročila **13.00**: Napovedi **13.20**: Radijski šramel **14.00**: Napovedi **18.00**: Mladinska ura **18.40**: Kulturna slika Novega mesta, II. del **19.00**: Napovedi, poročila **19.40**: Nac. ura **20.00**: Prenos iz ljubljanske opere. Konec ob **23.** uri.

Letos »Družinski tednik« ● stalno na 12 straneh! ●

Gospodična
uradnica, značajna, bodoča posestnica, želi spoznati gospoda srednjih let v katerikoli državni službi, značajnega in miroljubnega. Dopise na upravo lista „DRUŽINSKI TEDNIK" pod naslovom „Značajna edinka."

OKO
FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj **Stritarjeva ul. 6**
pri frančiškanskem mostu
Vsakovrstna očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno!

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izberi, najceneje
Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

CREŠNJE, SVEŽE, TRDE, črne, rudeče, po din 4'— in 4'50 kg košarice od 45 kg franko voznina razpošilja brzovozno G. Drechsler — Tuzla.

Din 100'—

mesečno odplačevanje in 100 din are, ki jo je treba poslati pri naročanju, prodajamo v gotovini in na odplačevanje.

ŠIVALNE STROJE z glavo zgoraj in kabinet, šivajo naprej, nazaj, vezejo, krpajo in pletejo, din 1750'—.

RADIO APARATE na baterijo in na tok za vse tri valovne dolžine, din 800'—.

PISALNE STROJE z 88 znaki v latinici ali cirilici, v elegantnem zaboju, din 1650'—.

DVOKOLESA, moška, ženska, otroška in dirkalna iz najboljšega nemškega jekla, din 750'—.

URE, zadnja novost, stenske, namizne, stenske za hiše in podjetja, pogon na tok ali žepno baterijo, dolgoletna točnost, pismeno jamstvo, din 250'—.

Za blago, ki Vas zanima, zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik s pogoji.

Iščemo zastopnike, posrednike, potnike, zaslužek dober. Kapital in protokolacija nista potrebni.

„MERKUR-ZAVOD"
Beograd, Pašićeva 2
Pošt. šted. 57582 **fah 800**

Novela „Družinskega tednika"

MAL *di* PUNA

Napisala E. Koeglova

»Ljuba Edit, kakor bi me veselilo, če bi me obiskala,« je pisal inženir William Smith, »te moram kljub temu posvariti, da nikar ne hodi v mojo samoto. Las Merdetitas že vonja dih Pune di Atacame. In veš, kaj je Mal di Puna? Ljudje iz Buenos Airesa naj ti povedo. Sicer bom pa čez tri tedne vzel dopust. Takrat bom prišel k vam.«

Že pet let je William preživel v 4500 metrov nad morjem ležečem gnezdu. Bil je vodja Mejicane, najvišjega bakrenega rudnika v pogorju Famatini. To je bilo lepo, mirno življenje, življenje, ki mnogo pomeni tistemu, ki ljubi gore.

Seveda, odkar je na zadnjem dopustu spoznal Edit in pogosto mislil na novo življenje ob njeni strani, je bil zmerom nekako nemiren. Pogosto ga je obšlo domotožje in v takšnih urah je razumel smisel pregovora argentinskih in čilskih rudarjev. Kogar Puna sovraži, ga uniči; kogar ljubi, ga nikoli več ne izpusti.

William je naročil svojemu slugi, naj drugo jutro odnese pismo za Edit doli v Famatino. Sluga ga je začudeno pogledal.

»Menim, gospod, da to ni več potrebno. Cuanchila pravkar pelje neko damo sem gor.«

William nekaj sekund niti do besede ni mogel.

»Damo? Sem gor?« Potlej je skočil k vratom in jih je sunkovito odprl.

»Res je, to je Edit!« in že ji je skočil nasproti, jo pozdravil in jo peljal v majhno kladaro.

Ko je prižgal luč, je Edit zagledala pismo in ga takoj prebrala.

»Torej, po nobeni ceni me ne maraš imeti pri sebi?« je rekla osuplo.

William je smehljaje se prikimal.

»To je nesmisel,« ga je grajala. »Česa se prav za prav bojiš?«

William si je prižgal cigareto in začel pripovedovati.

»V Puni di Atacami in Kordiljerih so kraji, kjer človeka in sploh vsako živo bitje v prahu in pesku, ki ga pasatni vetrovi dan in noč gonijo skozi doline, prepade in skalovje, kratko in malo zaduši. To je ena nevarnost. Druga je pa v nenadnih toplotnih spremembah. Čez dan sonce neusmiljeno žge, ponoči je pa tu gor leden mraz.«

»Obeh, peska in mraza se moderen človek lahko obvaruje,« je menila Edit.

»Seveda,« je dejal William. »In vendar te ne bi hotel nikoli izpostaviti tem nevarnostim.«

»Ne bojim se,« je Edit pogumno odgovorila. »Tudi Mal di Pune ne. Argentinci in Čilenci so mi povedali, da napade vsakega človeka, ki nanjo misli in o njej govori. To je vendar nesmisel.«

William je bil vesel njenega poguma. Njena neskrbnost ga je iztrgala iz sanjarenj, ki so trapili njegove možgane ob samotnih večerih.

»Da,« je nadaljeval, »ljudje pravijo, da že beseda sama povzroči to bolezen. In če človek dolgo živi v tej kamniti pustinji, že sam veruje v to. To je nenavadna bolezen, ki se tukaj pojavi v najhujši obliki. Človeka omrtvi in mu vzame sleherno moč. Hkrati je duh skalnatih puščav, ki varuje samoto in le malo ljudi trpi v Puni. Mene je tudi že nekoč zgrabila.«

Nekaj sekund je Edit preplašena strmela predse. Potlej je vstala in odprla široko okno.

Ledenomrzel zrak je bušil v sobo. Edit je zadrgetala. Toda niti zmenila se ni za to. Pogled skozi okno jo je očaral. Kakor steklo nežne gorske sence so štrlele v temno noč. Bilo je kakor pravljična slika, ki jo je naslikal drzen akvarelist. Na lepem se je prisluškovaje zdrznila. Nagnila se je skozi okno in napeto prisluhnila.

»Ali slišiš,« je zašepetala. »Kaj je to? Človek? Ženska?«

Skozi nočno tišino se je razlegal krik. Človeški krik. William je že slišal ta glas.

»Da,« je potrdil njeno sumničenje, »to je ženska.«

»Kdo tako grozno kriči? Govori vendar!«

»Nihče ni v nevarnosti,« jo je pomiril. »Te krike slišimo vselej, kadar veter zapiha čez gorovja od oceana sem gor. To je glas skrivnostnega bitja. Toda prosim te, pojdi stran od okna. Prehladila se boš.«

Edit se je brez besed vrnila k mizi in William je šel za njo.

»To je zgodba o Puni,« je začel, »resničen doživljaj ženske, ki je nihče ne bo mogel nikoli iztrgati iz teh skalnih pečin. Nekaj časa je bila največja senzacija svetovnega tiska. A moram ti povedati začetek.

»Pred kakšnimi pet in dvajsetimi leti je odšla neka argentinska sekta v Puno di Atacamo. Hotela je poiskati kraj, kjer Bog govori ljudem. Neki Marcello je bil vodja. Sedemnajst let niso ničesar slišali o ljudeh in vsakdo je mislil, da so mrtvi.

»Takrat, ko so me prestavili v najvišji bakreni rudnik, torej pred petimi leti, je raziskovalec Pune Fambill z letalom preletel kamnitno pustinjo. V neki soteski v bližini Ingahuasija, ene najvišjih točk v Nevadi, kakšnih dve sto kilometrov zračne črte od tod, je zagledal človeško bitje. Vrnil se je in sestavil ekspedicijo, ki je kmalu prodrla v notranjost Pune. V spremstvu nekaterih neustrašenih mož je Fambill prišel v sotesko in našel človeka, ki ga je videl iz letala. Seveda, dosti človeško na pogled to zanemarjeno bitje ni bilo. Bilo je dekle. Raziskovalci so opazili, da je jedla ptiče, ki jih je znala čudovito spretno loviti. Kmalu se je pojasnilo, kako je zašla v to pustinjo. V bližini brloga, ki je v njem stanovala, so našli okostja osmih ljudi. Bili so zadnji ostanki članov sekte, ki jih je Marcello popeljal v kamnitno pustinjo. Ko je dekle postalo zaupnejše, je povedala, da je eno okostje okostje njene matere. Počasi je raziskovalec izvedel tole: osem ljudi je prišlo v pusto dolino v Puni. Ena izmed žena je tukaj porodila deklico. Mati je preživela druge člane sekte. Okoliščine so kazale, da je še pred dvema letoma živela. Ekspedicija je divjakinjo odvedla s seboj v Tinogasto. A že čez dva meseca je Puna izvabila dekle nazaj. Neke noči je zbežala in odtlej živi spet v tej kamnitni pustinji.«

Edit, ki je pazljivo poslušala, je vstala, odšla spet k oknu in prisluhnila v noč. Večkrat je slišala grozne ženske krike. To pot se je Editi zdelo, ko da krik ne bi prihajal iz oddaljene doline, temveč iz temnomodrega nočnega neba. Misel, da človek živi v tej grozni samoti, jo je začela mučiti. Nekaj tujega, še nikoli občutenega se je polastilo njenega srca in na lepem ji je bilo, ko da bi nevidna roka zgrabila za njeno grlo in jo davila. Omedlela je in padla na tla.

William jo je dvignil, odnesel v sosednjo sobo in jo položil na posteljo. Drugo jutro je s tremi drugimi moškimi spremil Edit v Tinogasto.

»Dobro, da ste damo tako hitro spravili iz kamnitnega pekla,« je dejal čilski zdravnik. »Puna, Mal di Puna... težak primer te bolezni!«

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.